

HOE OVERLEEF JE DE 21^e EEUW ?

21 december 2012

9 november 2034

Steven Vromman

HOE OVERLEEF JE DE 21^e EEUW?

Low Impact Man Retroblog
21 December 2012 - 9 November 2034

ecolife

Steven Vromman

Colofon

Dit boek is beschikbaar via www.ecolife.be en www.lowimpactman.be .

Contactadres:

Ecolife vzw

Valkerijgang 26

3000 Leuven

tel. 015 45 14 61

info@ecolife.be

Wijze van citeren:

Vromman, Steven (2010), Hoe overleef je de 21^e eeuw? Retroblog 21 december 2012 – 9 november 2034,

<http://lowimpactman.wordpress.com/>

Inhoud

2012	0
21 december 2012: een beetje opluchting.....	0
2013	2
11 maart 2013: strijk Doel dicht	2
7 juni 2013: onzekere toekomst	5
14 oktober 2013: verjaardagen	6
2014	9
27 februari 2014: pannes en charmezangers	9
16 september 2014: bang wachten op de winter	11
2015	14
5 januari 2015: springtij.....	14
8 augustus 2015: 55 jaar.....	16
25 april 2015: de heropbouw (met vuile handen).....	18
2016	20
3 maart 2016: 400 ppm en G10.000.....	20

10 juli 2016: van powerdare naar powermatching	22
2017	25
23 februari 2017: art for food.....	25
21 augustus 2017 : een donkere dag.....	27
2018	29
24 maart 2018: tentenkamp voor dollarmiljonairs	29
23 oktober 2018: hoop in Gent	31
2019	33
7 februari 2019: de echte nachtmerrie?.....	33
25 september 2019: de toekomst van Klaas	35
18 december 2019: slag om de Noordpool	37
2020	39
23 januari 2020: breien tegen de kou.....	39
4 juli 2020: naar het Oosten	41
20 oktober 2020: gezondheidszorg in de problemen.....	43
21 juli 2021: welke feestdag?	45
18 november 2021: de laatste tonijn is gevangen	48

2022	50
14 maart 2022: we verplaatsen ons nog	50
19 augustus 2022: creativiteit uit het Zuiden.....	53
8 januari 2023: van huizen en bommen	55
16 mei 2023: nog klimaatvluchtelingen	57
9 september 2023: huisje weltevree	59
22 februari 2024: grijze criminaliteit en hangsenioren	61
30 november 2024: het nieuwe opvoeden	63
28 april 2025: eten of zwemmen.....	65
4 november 2025: democratie 2.0	66
16 november 2025: de bevrijding.....	68
2026	71
27 januari 2026: earth Memorial Day.....	71
11 mei 2026: fantasie en werkelijkheid.....	72
14 december 2026: 5,5 miljard plus één	74
1 april 2027: vers uit de nieuwsautomaat	77
24 september 2027: mager en gezond.....	79

12 januari 2028: de wraak van Gaia	81
11 juli 2028: ook vakantie voor de planeet	82
7 oktober 2028: minder maar beter	85
2029	88
10 maart 2029: einde van de kringloopwinkel	88
29 juni 2029: het klimaattribunaal	89
30 oktober 2029: ondertussen in Afrika.....	92
22 mei 2030: brood en spelen	94
9 augustus 2030: 70 jaar.....	96
11 november 2030: leve de paddenstoelen	98
2031	100
7 februari 2031: veerkrachtige natuur	100
18 juni 2031: de laatste muur is gevallen	102
25 oktober 2031: energiemaand?	104
2032	106
4 januari 2032: de cijfers	106
30 maart 2032: nog een klein probleempje.....	109

2 mei 2032: nog lang geen einde.....	111
2033	113
24 februari 2033: paard of robot?	113
4 juli 2033: de redding van de mensheid?.....	115
19 december 2033: meer feest, minder reclame.....	117
2034	119
12 april 2034: freeconomy.....	119
17 juni 2034: de grote reis.....	120
29 juni 2034: we zijn er bijna	122
8 augustus 2034: we zijn overbodig	124
17 augustus 2034: nog een vulkaanuitbarsting.....	126
21 augustus 2034: met pijn in het hart.	128
9 november 2034: nie pleuje.....	130

2012

21 december 2012: een beetje opluchting

Zo, 21 december 2012 is bijna voorbij en de wereld draait zijn gewone rondjes. Er was de voorbije weken nogal wat commotie rond de voorspelling van de Maya's, maar het ziet er naar uit dat het allemaal wel meevalt. Zojuist op het nieuws hoorde ik dat het aantal verrichtingen met de bankkaart vandaag naar een nieuw record is gegaan met 5,7 miljoen aankopen. Volgens de nieuwe woordvoerder van Banksys, Jurgen Mettepenningen, ging het op de topmomenten over meer dan 20.000 geldtransacties per minuut.

Toch blijkt dat het gemiddeld bedrag dat mensen nu besteden aan kerstaankopen flink is gezakt. De economische situatie blijft natuurlijk nog heel wankel. Dit voorjaar is Griekenland uit de Euro gestapt en enkele maanden later volgden Portugal en Ierland. Nu is het bang afwachten wat er met Spanje gaat gebeuren. Ondanks het feit dat we in ons land, na twee verkiezingen eindelijk een nieuwe volwaardige regering hebben zit de schrik er goed in. De economische plannen van De Wever I zijn vooral gericht op afbouw van de sociale voorzieningen en zware bezuinigingen. Begrijpelijk dat mensen hier ook voorzichtig zijn bij de kerstaankopen.

Een witte kerst zal het zeker niet worden, na de wateroverlast in november zitten we nu in een uitzonderlijk zachte periode. De meeste terrasjes zijn nog opgesteld, zelfs zonder terrasverwarming kan het

overdag tot 17 graden worden. Een aantal luxe restaurants hebben aangekondigd dat ze bij kerstavond zullen zorgen voor sneeuwkanonnen voor hun zaak zodat de bezoekers nog enigszins een wintersfeer zullen ervaren als ze door het raam kijken.

Verschillende actiegroepen zijn van plan te gaan protesteren, ik ga zelf ook meedoen op de vrijdagmarkt. De restaurantbezoekers zullen eerst langs een haag van actievoerders moeten passeren voor ze van hun kerstmenu en valse sneeuw kunnen genieten.

Wat dat betreft was 2012 wel een bijzonder jaar. Hier in Gent alleen al waren er tientallen acties van burgers en verenigingen rond heel wat thema's. De maandelijkse [trapkracht](#) manifestaties zijn uitgegroeid tot een fietsfeest met duizenden deelnemers. Het is zelfs zo dat de politie vraagt aan automobilisten de eerste woensdag van de maand niet met de auto naar de stad te komen. De [Letsgroep](#) van Gent heeft de kaap van 500 leden overschreden, voedselteams en autodelen nemen spectaculair toe. De transitiegroepen in meer dan 7 wijken hebben dit jaar samen bijna 100 activiteiten opgezet. Toch is er ongerustheid bij deze groepen, want de nieuwe monstercoalitie die na de gemeenteraadsverkiezingen is aan de macht gekomen heeft beloofd streng op te treden tegen alle vormen van ordeverstoring.

Ik ga de kerstdagen rustig thuis vieren met de kinderen. Samen rond de tegelkachel genieten van een eenvoudige maar lekkere cannelloni en daarna pakjes uitdelen en gezelschapsspelen. Wij hebben geen kunstsneeuw nodig om een fijne kerst te vieren.

2013

11 maart 2013: strijk Doel dicht

Vandaag heb ik een lezing gegeven in een Technische school in Roeselare. Toen ik op een bepaald moment vroeg welke verjaardag we vandaag vierden was er een meisje dat wist te melden dat Giorgio Armani was geboren op 11 maart 1934. Ik was dan ook in een klas 'mode' beland. Dat het vandaag ook de verjaardag is van de Tsunami en de kernramp in Fukushima wisten de leerlingen niet.

Twee jaar later zijn de gevolgen nog steeds voelbaar. Een gebied waar ruim 80.000 mensen woonden is voor onbepaalde termijn onbewoonbaar. In een straal van 200 mijl kan niet meer gevist worden, het aantal gehandicapte baby's dat geboren wordt neemt schrikbarend toe. De voorbije jaren hebben verschillende landen definitief beslist af te zien van kernenergie. Met name Duitsland, Japan, Oostenrijk, Zweden, Spanje, Australië en Engeland zitten in een afbouwscenario. Hier is de beslissing nog maar eens uitgesteld, vooral sinds we regelmatig met korte stroomonderbrekingen te maken krijgen.

Een originele actie zou wel eens een belangrijke impact kunnen hebben. Voor het eerste gelanceerd op een klimaatpodium in Gent, ergens in juni 2011 is de campagne "*strijk Doel dicht*" nu een nationaal succes. Het doel van het project is om zoveel mogelijk op te roepen om te stoppen met strijken.

Aangezien strijken verantwoordelijk is voor 6% van het huishoudelijk elektrisch verbruik en Doel 1 instaat voor ongeveer 3,5 % van de totale productie is het mogelijk om alvast de eerste reactor in Doel te sluiten als een dikke helft van alle landgenoten stopt met strijken. Via Facebook en andere kanalen hebben al

honderdduizenden mensen laten weten dat ze niet meer strijken. Wellicht wordt het doel van 2,5 miljoen strijkloze gezinnen nog dit jaar gehaald.

De grote vrouwenbewegingen organiseren overal “vouwen zonder strijken” cursussen, en ook op televisie komen steeds meer ongestreken mensen in beeld. Zeker toen Geert Noels voor het eerst in een duidelijk gekreukt hemd op het scherm kwam ging iedereen overstag. Fabrikanten pakken massaal uit met “klimaatvriendelijke kledij” die je niet meer hoeft te strijken. Een paar slimmeriken hebben een “zonnestrijkmaschine” bedacht. Een combinatie tussen een zonneoven en de ouderwetse gietijzeren strijkbouten.

Er is nog wel wat tegenstand van een harde kern strijkers. Hun woordvoerder Jochem Goovaerts (vroeger NMBS) stelt het als volgt: *“het zou kunnen dat we ten onder gaan aan klimaatverandering, maar laat ons dan met fatsoen ten onder gaan, in een gestreken pak”*. Zijn boodschap krijgt weinig weerklank, ondanks zijn uitgestreken gezicht.

In verschillende steden worden feestelijke ‘strijkijzerinzamelingen’ georganiseerd. Voor vele huisvrouwen is het een echte bevrijding om dit saaie werk eindelijk vaarwel te kunnen zeggen. De enkele mannen die al eens een strijkijzer gebruikten stemmen daar volmondig mee in. De verzamelde strijkijzers worden dan weer gebruikt door het [Passiefhuisplatform](#). Mits enige aanpassingen kan je namelijk een strijkijzer gebruiken om een passiefhuis te verwarmen. Kortom, deze actie van onderuit is goed op weg om het debat over kernenergie in de goede richting te sturen. Om nog meer kerncentrales te sluiten komen de droogkast en de haardroger ook in het vizier.

Toen ik de jongens en meisjes van het Instituut in Roeselare het verhaal vertelde van een mogelijke toekomst vrij van strijken én kernenergie werden ze heel enthousiast. Samen bedachten we wat voor fijne dingen je allemaal zou kunnen doen in de tijd die nu verloren gaat aan het strijken.

Deze hoopgevende verandering toont aan dat vastgeroeste normen en waarden plots wel kunnen veranderen. Het ziet er naar uit dat we deze vaardigheid nog vaak zullen nodig hebben de volgende jaren...

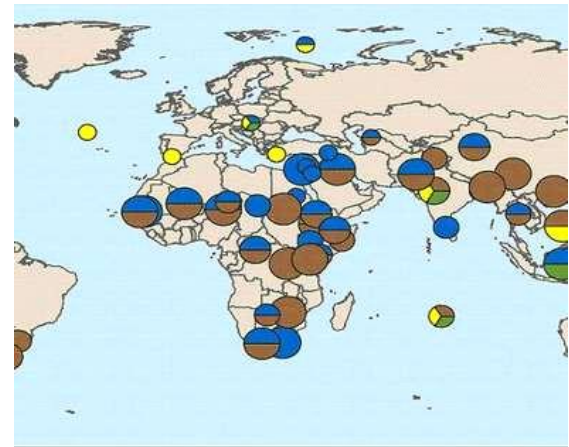
STRIJK DOEL DICT!

7 juni 2013: onzekere toekomst

Donkere wolken beginnen zich meer en meer te verzamelen. De voorbije maanden zijn een aantal sluimerende conflicten in alle hevigheid losgebarsten, en de wispelturige weersomstandigheden doen er nog een schepje bovenop. Zo is de voedselsituatie in een aantal regio's kritiek. Kenia, Ethiopië en Somalië hebben al vijf jaar last van grote droogte (met een kleine verbetering vorig jaar). Het probleem is echter dat de internationale gemeenschap de tekorten niet meer kan opvangen. Het VN bureau voor Humanitaire Aangelegenheden (OCHA) is blut en op de herhaalde oproepen om nieuwe middelen komt geen antwoord. Vluchtelingen zwermen nu rond in Zuid-Soedan, trekken richting Mozambique en Kongo. De Zuidelijke grenzen van Europa staan onder druk.

Europa is echter helemaal in zichzelf gekeerd na de financiële ramp van het voorbije half jaar. De Verenigde Staten waar Obama dan toch herkozen is na een bijzonder bitsige kiescampagne heeft zijn handen vol aan interne problemen. China is het enige land dat nog wel iets wil doen, maar de overvloedige regen heeft de voorbije maanden 1,5 miljoen hectaren landbouwgewassen vernield. Tevens is China bijzonder op zijn hoede, want de militaire spanning met India over het water van de Brahmaputra neemt toe. Velen vragen zich af of de wateroorlog nog te vermijden valt.

Het laatste decennium waren er wel meer van dat soort doemberichten en vaak kregen die nauwelijks aandacht in de media en in de gesprekken op straat. We hebben zolang gedacht dat dit ons allemaal niet kon deren.

Conflict cause
Water
Land/soil
Fish

Nu ligt het toch anders en wordt het duidelijk dat wat elders gebeurt hier voelbaar is. Energieprijzen zijn al een tijd aan het stijgen (de benzine kost nu ruim 2 euro/liter), voeding is duurder geworden, en iedereen lijkt de beseffen dat het feestje van de laatste vijftig jaar over is. Steeds meer politici brengen nu deze boodschap, *we staan voor moeilijke tijden vol onverwachte veranderingen*. Al zijn er ook nog enkele die beweren dat we nu vooral onze eigen welvaart moeten beschermen (desnoods met geweld) en we moeten genieten van de spotgoedkope vliegreizen om op vakantie te gaan.

De luchtvaartsector verwacht echter een grote terugval, omdat voor veel mensen reizen met het vliegtuig nu niet bepaald prioritair is. Steeds meer mensen gebruiken de zomer om op een stukje grond of in potten en vensterbanken wat eigen voedsel te produceren. Heel veel traditionele gazons zijn ondertussen omgevormd tot moestuintjes. Met als gevolg dat je bijna nooit meer last hebt van de lawaaiërie grasmachines die de rust verstoren. Tja, elk nadeel heeft zijn voordeel.

14 oktober 2013: verjaardagen

Gisteren een klein feestje gehad. Marieke wordt vandaag 18 en dat hebben we dit weekend gevierd. Wat eten en drinken betreft was het sober, want zoals bij de meeste gezinnen is ook hier de broeksriem aangetrokken. Vrienden hadden wel lekkere notentaart meegebracht en mijn allereerste zelf gebrouwen bessenwijn viel goed mee. Toen de kinderen een jaar of tien waren heb ik ze beloofd om ze elk 200 euro te geven als ze op hun 18de verjaardag niet zouden roken. Met enige moeite is het me gelukt deze belofte voor Marieke na te komen.

Marieke zal het geld goed kunnen gebruiken want ze is pas gestart met haar opleiding verpleging, en de voorbije twee jaren zijn de inschrijvingsgelden en kosten voor alle hogere studies flink gestegen. De overheid zit krap bij kas en de opgelegde maatregelen van het IMF en

de Wereldbank raken ook het onderwijssysteem. Marieke had wel dromen om op kot te kunnen gaan en meer algemene studies te volgen (zoals rechten of politieke wetenschappen). Maar in deze crisistijden met hoge werkloosheidscijfers is dit erg moeilijk. We gaan ervan dat de situatie binnen enkele jaren wel beter wordt, en dan kan ze wellicht nog andere studies aanvatten.

Het is vandaag ook een jaar geleden dat de gemeenteraadsverkiezingen plaats vonden. In Gent haalde de kartel lijst van Groen! en SP-a bijna 46% van de stemmen. Iedereen ging ervan uit dat er zij de kern van de coalitie zouden vormen, aangevuld met liberalen of Christendemocraten. Maar toen kwam die onverwachte wending. N-Va (23%) was erin geslaagd samen met alle andere partijen waaronder het Vlaams Belang én de afgescheurde groep van het Vlaams Belang (de Belfort groep) een rechtse coalitie te vormen met een nipte meerderheid. Siegfried Bracke is nu de burgemeester. Er zijn al heel wat maatregelen genomen om het middenveld en alles wat progressief is af te bouwen.

Het ziet er echter naar uit dat dit een averechts effect heeft. Heel veel burgers zetten zich nu in om vluchtelingen op te vangen, zelfs al heeft het stadsbestuur dit verboden. Een deel van het afgedankte stadspersoneel doet nu actief aan buurtwerk en krijgt daarvoor regelmatig wat geld of voedsel toegestopt van bewoners. Verenigingen die hun subsidie kwijt zijn

geraakt blijven verder werken, en gebruiken nu [Torekens](#) en andere lokale munten. Toen het nieuwe college besliste om de prijzen van de bibliotheek te verdubbelen kwam er een massale boycot. Twee weken lang bleven de bibliotheken zo goed als leeg, en niemand bracht nog uitgeleende werken terug. De druk – ook in de lokale media – was zo groot dat het college de beslissing ongedaan heeft gemaakt, met een volksfeest als resultaat.

Ondanks (of dankzij?) de harde tijden groeit er dus solidariteit en bewustzijn. De gesprekken op de bus of de markt gaan niet meer over de trouwjurk van een of andere prinses of de nieuwste applicatie van de iPhone. Het gaat weer over de samenleving waarin we zitten en de keuzes die we moeten maken. Beter laat dan nooit denk ik dan maar.

2014

27 februari 2014: pannes en charmezangers

De gebeurtenissen in binnen- en buitenland zorgen voor heel wat veranderingen. Zelf ziet mijn job er nu ook wel anders uit dan een tweetal jaar geleden. Ik geef nauwelijks nog lezingen over mijn 'Low Impact Man' project. Ik word nu vooral gevraagd voor workshops rond 'zelfvoorziening'. Daarbij probeer ik mensen heel concrete suggesties te geven hoe ze hun eigen leven kunnen afstemmen op de nieuwe situatie. Het verzamelen van regenwater om het toilet door te spoelen, het repareren van kleren, het isoleren van de woning met eenvoudige materialen en dergelijke. Ik geef dezelfde workshop ook voor kleine bedrijfjes die moeten knokken om te overleven. Ik ben ook begonnen met de try-outs voor een nieuwe show. Daarbij vertel ik verhalen over hoe de wereld er binnen 10 of 20 jaar zal uitzien als we er in lukken de uitdagingen van vandaag te overwinnen.

Deze week was er nog maar eens een serieuze panne met de verschillende GSM-netwerken. Doorgaans is dit te wijten aan de stroompannes die regelmatig plaatsvinden maar deze keer had het te maken met de kosmische straling als gevolg van een grote zonne-uitbarsting. Omdat ook de GPS systemen waren getroffen waren er voor het eerst sinds lang weer files. Gezien de hoge benzineprijs en het feit dat mensen meer samen rijden en het openbaar vervoer gebruiken zijn er nauwelijks nog ernstige files. Nu dus weer terug. Ook het luchtverkeer was gedurende meerdere uren ontregeld.

Bij de spoorwegen liep het ook goed mis maar dat zijn we ondertussen gewoon. De NMBS heeft onlangs 1000 veldbedden aangekocht om bij calamiteiten de reizigers toch een bed te kunnen aanbieden. Ze zijn al goed van pas gekomen. De beelden van de tientallen mensen die overnachten in de stationshallen beginnen zelfs vertrouwd te worden. Reizigers zijn al blij dat ze op hun bestemming geraken, wanneer precies is niet meer het belangrijkste.

Nog een klein berichtje uit de krant van vandaag. Elio Di Rupo, ooit voorman van de PS, en net geen premier in 2011 is een carrière gestart als charmezanger. Hij vormt een duo met Willy Claes en verdient een bescheiden boterham met optredens in rusthuizen. Hij zegt best tevreden te zijn met deze nieuwe job. Bij optredens in Vlaanderen brengt hij ook een emotionele versie van 'Le Plat Pays' van Jacques Brel. In zijn onovertroffen Nederlands.

16 september 2014: bang wachten op de winter

De stadsimker is net langs geweest om de 6 bijenkasten op mijn dak na te kijken. Men verwacht een goede oogst. Ondertussen staan in de stad zo'n 450 kasten en telt het bedrijfje [Apicula](#) een twintigtal werknemers. De Gentse honing is trouwens erg populair en te koop alle markten en in heel wat buurtwinkels.

De doemverhalen die zo'n jaar of vijf geleden werden gelanceerd over het uitsterven van de bijen waren toch enigszins overtrokken. Je zou zelfs kunnen zeggen dat het nu beter gaat met de bijen dan met de mensen op de wereld...

Naast de stadsimkers zijn er nog heel wat nieuwe jobs ontstaan. Zo zie je dagelijks in de straat de urinebakfietsen langskomen. Het zijn zelfstandige ondernemers die op hun bakfiets bidons hebben geïnstalleerd en huis aan huis de urine gaan ophalen.

Deze urine wordt verdund gebruikt als stikstofbemesting bij de boeren in de omgeving. De reden daarvoor is dat de prijs van gas zodanig is gestegen dat het onbetaalbaar is om gas nog te gebruiken als basis voor stikstofkunstmest. We doen thuis ook mee met

de inzameling. Al was er in het begin wat weerstand bij de kinderen, ze vinden het al lastig genoeg om altijd maar die emmers regenwater te gebruiken voor het toilet (ja ja, ondertussen al zes jaar lang).

Maar voor elke liter die we produceren krijgen we een bonnetje. Met die bonnetjes kan je dan op de boerenmarkt een behoorlijke korting krijgen. Het is even wennen aan het idee dat de groenten die je aankoopt misschien ook met je eigen (en die van anderen!) urine is bemest. Opmerkelijk is dat het wildplassen nu flink is afgenomen en je nu overal gratis kan plassen in café's en stations. Tja, tegenwoordig is je plas geld waard.

Het is jammer dat de nieuwe jobs bij de stadsimkers, de straatwinkeltjes, de urineophalers, de stadslandbouwers en herstelwerkplaatsen niet voldoende zijn om de verloren gegane tewerkstelling op te vullen. De auto-industrie is helemaal in elkaar gezakt, er worden nauwelijks nog exotische reizen verkocht, de markt van luxe goederen en mode is gedecimeerd en banken en verzekeringen hebben duizenden mensen moeten afdanken. De reclamesector kreeg zware klappen, zo worden nauwelijks nog huis-aan-huis reclame bladen verspreidt. En als het als eens gebeurt dan verschijnen overal groepjes jongeren op straat die de bladen terug uit de brievenbussen halen. Een kilogram oud papier is ongeveer evenveel waard als een liter urine.

Het verminderen van de papierconsumptie lijkt dan wel een goede zaak voor bomen en bossen, maar dat is niet zo. Want steeds meer mensen hebben terug een houtkachel in huis en met de winter is de zoektocht naar hout volop aan de gang. Het gebeurt regelmatig dat ook in parken flinke takken van bomen worden afgezaagd. Daarbij komt dat er ook afvalhout en soms gewoon afval wordt verbrand in de kachels wat de luchtkwaliteit bij windstille dagen niet ten goede komt.

Zelf heb ik nog een reserve van 28 zakken van 15 kilogram houtpellets. En daarmee zullen we het moeten doen deze winter. Gelukkig heb ik de voorbije jaren nogal wat moeite gedaan om het huis goed te isoleren. Normaal gezien zullen we de komende maanden zonder kleerscheuren doorkomen. Maar je weet nooit wat er nog komt natuurlijk.

2015

5 januari 2015: springtij

De voorbije dagen was er al gesproken over de risico's van het volgende springtij in combinatie met de te verwachten noordwesterstorm. Nu is het zover. We zitten aan de radio gekluisterd terwijl buiten de storm in alle hevigheid woedt. De eerste berichten zijn alarmerend.

De voorbije jaren is ruim 300 miljoen euro geïnvesteerd in het verbreden van de stranden en het bouwen van muren op de dijken. Maar door de financiële impasse was er flink wat vertraging bij de bouwwerken. Op plaatsen waar de stranden werden breder gemaakt heeft het springtij in enkele uren tijd 11 miljoen kubieke meter zand weggespoeld. Het water is onder andere in Den Haan en Oostende de stad binnengestroomd. Aangezien er nauwelijks nog duinen resten is er geen natuurlijke barrière meer voor het water.

Omdat er de voorbije weken al flink wat regen is gevallen blijkt dat grote delen van de polders zijn

volgelopen, door een combinatie van het water uit het land en vanuit de zee. Het is moeilijk een zicht te krijgen op slachtoffers, maar duizenden mensen zitten vast op de hoogste verdiepingen van flatgebouwen. Tienduizenden varkens en koeien zijn verdronken en tientallen vierkante kilometer vruchtbare grond zijn verloren door het zoute en vervuilde water. De regering vraagt de bevolking rustig te blijven en vraagt iedereen uit de kuststreek, inclusief Brugge, om zo snel mogelijk de zone te verlaten. Mede omdat er de volgende dagen nog meer regen op komst is. Het leger is onderweg naar het rampgebied, alleen blijkt nu dat heel wat van het materiaal zich nog altijd in Libië en Afghanistan bevindt.

De kaart hieronder toont de huidige situatie. Hoe dramatische de overstromingen hier ook zijn, in Nederland is echt sprake van een ramp. Dordrecht, Gouda, Rotterdam, Den Haag en Amsterdam zijn allen overstroomd. Verslaggevers spreken over een situatie die minstens dubbel zo erg is als de watersnood in februari 1953. Toen waren er 1 800 slachtoffers. Nochtans was Nederland veel beter voorbereid op watersnood dan België. De storm waarvan men dacht dat die slechts 1 keer

om de duizend jaar zou komen is wel heel snel op het toneel verschenen.

Adam zit verslagen naast mij naar de radio te luisteren. Getuigenissen van mensen die hopeloos op zoek zijn naar hun vermiste familie wisselen af met politici die zeggen dat er niks te doen is aan natuurgeweld en meteorologen die sombere weersvoorspelling voor de volgende dagen verkondigen. *Houdt het dan nooit op'* vraagt Adam zich luidop af, *'waar hebben we dit allemaal aan verdiend?'*

8 augustus 2015: 55 jaar

Vandaag word ik 55 jaar, dat begint al te tellen. Vanavond is er een klein feestje voor de familie, de vrienden en enkele burens. Zoals ondertussen algemeen gangbaar is zullen mensen geen cadeautjes meebrengen, maar gewoon iets om te eten of te drinken. We zullen verhalen vertellen over vroeger, wellicht wat muziek maken en met een glas wijn naar de sterrenhemel kijken. Ik verheug me al op de lekkere zelfgemaakte gerechten die mijn gasten zullen meebrengen.

Ik heb meestal de gewoonte op mijn verjaardag eens terug te kijken naar het voorbije jaar, en het was een bewogen jaar. Jaren geleden schreef ik op deze blog over mogelijke scenario's van een [collapse](#) en de risico's zoals voorzien door het [Wereld Economisch Forum](#). Ondertussen blijken we middenin de periode van verandering te zitten. Wat nu wereldwijd aan het gebeuren is door niemand voorspelt. En ook de volgende jaren zal de enige zekerheid zijn dat we in onzekerheid leven.

Ik ben blij en dankbaar dat mijn gezondheid nog prima is – ik loop nog elke week mijn 20 kilometer – en dat het goed gaat met mijn kinderen. Ik woon nog altijd op dezelfde plek, en ben dankzij de zonneboiler, zonnepaneel, de isolatie, de tegelkachel en kleine windmolen redelijk onafhankelijk voor energie. Ik verdien nog altijd mijn boterham (soms letterlijk) als zelfstandige. Het is allemaal bescheiden maar ik ben al een tijdje gewoon om goed te leven met minder. Op een pensioen reken ik niet echt meer, maar het heeft geen zin me zorgen te maken over de toestand binnen 10 jaar, als niemand weet hoe het binnen enkele maanden zal zijn.

Toen ik ben geboren waren er 3 miljard mensen op de planeet. Nu zijn het er iets meer dan 7 miljard. De voorspellingen dat de bevolking zal blijven groeien tot 9 miljard of meer worden nu bijgesteld. De combinatie van klimaatverandering, nieuwe epidemieën, oorlogen en hongersnood waar we nu mee te maken hebben blijkt een flinke rem te zijn op de bevolkingsgroei. Het is dan ook moeilijk om optimistisch te zijn in deze tijden. Toch merk ik dat de omstandigheden ons dwingen om anders om te gaan met elkaar en de planeet. Er is nog een lange weg te gaan, de hindernissen zijn gigantisch, maar ik geloof dat we op termijn in een duurzame en rechtvaardige samenleving terecht zullen komen. Of ik dit zelf nog zal meemaken is onzeker. Daarvoor zullen nog een reeks verjaardagen nodig zijn...

25 april 2015: de heropbouw (met vuile handen)

Het leven begint stilaan terug zijn normale gang te hernemen. Ongeveer dertigduizend inwoners van de kuststreek hebben een nieuwe plek gevonden in het binnenland. De rest van de vluchtelingen is kunnen terugkeren naar de eigen woning. Het grote probleem is dat de verzekeringsmaatschappijen onmogelijk de schade van de storm kunnen uitbetalen. De meeste huishoudens hebben maar zo'n 20% van de geleden schade kunnen recupereren. De staat, die ook in moeilijke papieren zit, heeft er nog eens 10% bovenop gedaan. Ondanks behoorlijk wat solidariteit zijn er honderdduizenden mensen die op 5 januari een groot deel van hun bezit zijn kwijtgeraakt.

Tegelijk zijn er nog tienduizenden Nederlanders die tijdelijk in ons land verblijven. Daar is de schade nog veel groter en moeten bijna 1 miljoen mensen een andere woonplaats vinden. Bangladesh heeft aangeboden om 10.000 Nederlanders op te nemen, maar om een of andere reden komen ze liever naar hier. Omwille van de nood aan woningen heeft de Nederlandse regering een groot programma opgezet om Adobe huizen te bouwen. Het basisprincipe is om daarbij te vertrekken van de materialen die voorhanden zijn. Klei, leem, stro en hout zijn de belangrijkste bouwmaterialen.

Een honderdtal specialisten uit Iran, Ghana en Burkina Fasso zijn enkele weken geleden gestart met het organiseren van workshops. De overheid heeft

de bouwvoorschriften aangepast en iedereen die zonder woning zit een stukje grond toegewezen.

Er zijn een tiental mensen nodig om in 2 weken tijd een huis te bouwen. Omdat de toekomstige bewoners zelf meehelpen om het eigen huis te bouwen blijkt dit voor een grote dynamiek en zelfvertrouwen te zorgen. Huis per huis wordt gemaakt door een groep toekomstige burens die tijdens het bouwen meteen elkaar leren kennen en waarderen. Het is ook opvallend dat Nederlanders van Noord Afrikaanse herkomst erg getalenteerd zijn in deze bouwstijlen. Hun bijdrage wordt dan ook zeer gewaardeerd.

De huizen zijn natuurlijk minder luxueus dan we gewoon zijn, maar ze zijn wel bijzonder stevig en de binnenlucht is een stuk gezonder. In augustus plant de Nederlandse overheid nog eens tweeduizend basiswoningen uit stro, die volgens dezelfde principes van zelfbouw worden opgetrokken. Deze woningen zijn zeer goed geïsoleerd en krijgen standaard enkele zonnepanelen. Vanuit België zijn alvast duizenden strijkijzers naar Nederland gebracht om de huisjes te kunnen verwarmen. Zelf hoop ik ooit een eigen autonoom strobalen huisje te kunnen bouwen, maar hier laten de bouwvoorschriften dit (nog) niet toe.

De enkele wijken die af zijn tonen plots ook een heel ander Nederland. De huisjes zijn telkens wat verschillend, en de meeste bewoners gebruiken natuurlijke pigmenten om ze van kleur te voorzien. Er zijn geen garages voorzien (wie heeft er nog zijn eigen auto tegenwoordig), en mensen vinden elkaar vaak op straat. Nederland ziet er plots een stukje vrolijker en exotischer uit dan voordien.

2016

3 maart 2016: 400 ppm en G10.000

Het internationaal energieagentschap(IEA) is met nieuwe cijfers op de proppen gekomen voor 2015. De totale CO2 uitstoot wereldwijd is voor het tweede jaar op rij lichtjes gezakt. Dit is echter niet het gevolg van een doordacht beleid maar van de zware economische recessie die sinds 2013 zowat de hele wereld treft. Het positief effect had nog groter kunnen zijn mochten een aantal landen niet gekozen hebben om opnieuw meer steenkool te gebruiken als antwoord op de stijgende olieprijsen.

Tegelijk is een nieuw record gebroken; voor het eerst sinds de menselijke metingen is het aantal broeikasgasdeeltjes gestegen boven de 400 ppm (parts per milion). Tijdens de voorbije 200.000 jaar, of de periode waar de mens op aarde leeft schommelde het niveau rond de 275 ppm, een ideale hoeveelheid om een voldoende warm klimaat te garanderen.

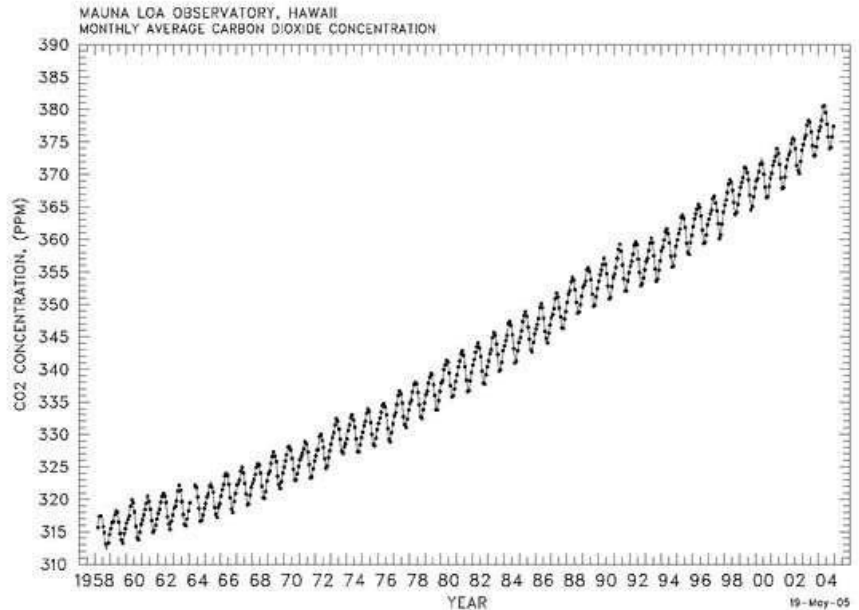
Nauwelijks tweehonderd jaar geleden, met de start van de industriële revolutie is dat getal steeds sneller gaan stijgen. Begin deze eeuw pleitten heel wat wetenschappers ervoor om te streven naar 350 ppm, om zo de kritieke drempel van een gemiddelde opwarming van 2 graden te vermijden.

Drie opeenvolgende conferenties (Kopenhagen, Cancun en Durban) brachten echter geen klimaatakkoord. En dus zitten we nu op een koers waarbij de verwachte temperatuur stijging voor deze eeuw 3,5 tot 4 graden zal zijn. In 2007 bracht Marc Lynas zijn boek '[zes graden](#)' uit, ik heb hier

mijn exemplaar bij me liggen en durf bijna niet lezen welke scenario's ons te wachten staan. De zware storm van begin vorig jaar staat bijna letterlijk beschreven en zijn voorspelling is dat we dat soort stormen om de 7 of 8 jaar mogen

verwachten. Ach, met weemoed denk ik terug aan de uitspraken van Hilde Crevits toen ze trots de dijkverhoging aankondigde. *'nu zijn we klaar voor de zwaarste storm zoals we die eens in de 1000 jaar kunnen verwachten'*.

Tegelijk moeten we goed beseffen dat de zwaarste klappen niet hier vallen, maar in het Zuiden, waterproblemen in het hele Himalaya bekken, toenemende overstromingen in Bangladesh, lange droogtes afgewisseld met modderstromen in de Andes regio en het verlies aan landbouwgewassen in Afrika, steeds meer klimaatvluchtelingen. De economische crisis zorgt voor heel wat ellende, verlies aan

jobs en welvaart. Tegelijk zou je gaan hopen dat deze recessie nog lang zal aanhouden, want blijkbaar is het de enige manier om de CO2 uitstoot te verminderen.

Dit zijn nu ook de discussies die overal gevoerd worden. Doen we er alles aan om de economische groei zo snel mogelijk weer aan te zwengelen (met zware ecologische gevolgen op middellange termijn), of maken we gebruik van de huidige impasse om ons hele model te herdenken. Het lijkt dat we als mensheid voor een fundamentele keuze staan. Ik sta dan ook helemaal achter het initiatief van tientallen grote NGO's om hierover een G10.000 te organiseren. Daarbij zullen 10.000 mensen die een doorsnede zijn van de hele wereldbevolking samen twee weken lang nadenken over prioriteiten en strategieën. Binnen de VN gaan stemmen op om de resultaten via een mondiale volksraadpleging voor te leggen en zo een roadmap voor de volgende vijftig jaar uit te werken.

De volgende maanden zal duidelijk worden als het plan van de grond komt. Als het mogelijk is om dit te organiseren is een koerswijziging wel mogelijk. Want de rijke en geprivilegieerden zullen minder dan 20% uitmaken van de totale groep. Gegarandeerd krijg je dan andere denkpatronen. Ik heb alvast 30 euro gestort om de G10.000 mogelijk te maken. Ik hoop van u hetzelfde.

10 juli 2016: van powerdare naar powermatching

De tiende juli is steeds het tijdstip om mijn elektriciteitsverbruik te evalueren. De reden daarvan is dat ik op 10 juli 2010 een [zonnepaneel](#) op mijn dak heb geplaatst en sindsdien probeer mijn verbruik te beperken tot datgene wat het paneel kan opbrengen. Het eerste jaar (2010-2011) is het net niet gelukt, met een totale opbrengst van 208 kWh en een verbruik van 210 kWh. Ik weet dat

ik toen nog zo hard mijn best deed om het te doen lukken dat ik zelfs een tijdlang mijn koelkast heb uitgezet. Achteraf gezien een beetje belachelijk natuurlijk.

Toch zijn de pogingen die ik toentertijd gedaan heb om het met minder energie te doen wel zinvol. De prijzen voor elektriciteit liggen bijna twee maal hoger dan in 2010, ondanks het feit dat het verbruik al enkele jaren zakt (door de verminderde economische activiteit). Doel één en twee zijn dicht gegaan in 2015, mede door de succesvolle [‘strijk Doel dicht’](#) campagne. De centrale één van Tihange is zelfs al gesloten in 2012 na de Europese stresstest. Autosnelwegen worden al jarenlang niet meer verlicht.

Het feit dat we nu regelmatig met stroompannes te maken hebben heeft niks te maken met een eventueel tekort aan de productie kant. Het probleem is vooral de distributie van de stroom omdat het stroomnet niet is aangepast is aan de toenemende hoeveelheid hernieuwbare energie. De nalatigheid van de toenmalige bewindvoerders betalen we nu cash.

De voorbije jaren waren er heel wat campagnes om mensen te laten over schakelen naar groene stroom (o.a. de samen aankoop en Powerdare acties). Recent komen nieuwe initiatieven van de grond onder de noemer Powermatching. Het gaat om straten of wijken die zelf energie opwekken en onderling uitwisselen naargelang de behoefte. De (zuinige) woningen hebben zonnepanelen,

slimme energiemeters, warmtepompen en er is meestal een kleine windturbine aangesloten. De gezinnen vormen samen een autonoom energiesysteem, waarbij op de meeste momenten voldoende energie is. Als de opbrengst te laag is worden een aantal apparaten automatisch tijdelijk uitgeschakeld (diepvries bijvoorbeeld) of moeten sommige activiteiten worden uitgesteld (wasmachine). Het grote voordeel is dat deze mensen geen last hebben van de pannes en zelf de prijs van hun elektriciteit bepalen.

In Vlaanderen zijn er nu een tiental van dit soort groepen gestart met een grootte van 12 tot 58 woningen. Omdat het initiële systeem vrij duur is zijn een aantal groepen gestart om op eigen houtje vergelijkbare modellen te ontwikkelen. In Gent zal een cohousing project met strohuizen wellicht het eerste zijn met een goedkoop en autonoom energiesysteem. Er is wel een voorwaarde, namelijk dat de bewoners niet meer dan 400 kWh per persoon en per jaar mogen verbruiken.

Wat mij betreft geen probleem, want dit zijn de resultaten van het voorbije jaar: opbrengst van het paneel 204 kWh, verbruik 169 kWh. Wie nog 35 kWh nodig heeft mag ze hier komen halen...

2017

23 februari 2017: art for food

Gisterenavond was er de eerste 'art for food' voorstelling in het NTG, een nieuw concept dat tegemoet wil komen aan een paar actuele problemen. Zo is het theaterbezoek al een tijdje aan het verminderen, wat logisch is gezien voor veel gezinnen zorgen voor voldoende voedsel en energie de hoofdzaak is, en kunst eerder bekeken wordt als een luxe bezigheid. Anderzijds is er in deze harde tijden meer dan ooit behoefte aan verhalen, aan mooie muziek en dromen.

Tegelijk hebben de kunstinstellingen het steeds moeilijker om financieel rond te komen. De subsidies zijn jaar na jaar 'met de kaasschaaf' aangepakt en bedragen nu nog ongeveer 40% van het bedrag van 2011. De richtlijn dat deze huizen middelen moeten vinden via sponsoring is helemaal potsierlijk tijdens een economische crisis zonder voorgaande. Op hetzelfde moment haken de toeschouwers af en verminderen ook de inkomsten van ticketverkoop. Verschillende gezelschappen hebben dus heel wat van hun mensen moeten ontslaan of zijn er gewoon mee gestopt.

Met het "*art for food*" project probeert het NTG een nieuwe piste uit. Hoe werkt het? Je kan naar de voorstelling komen kijken in ruil voor een voedselpakket. Op voorhand was een soort van prijslijst samengesteld: voor de beste plaatsen (parterre) gaat het over 4 kilogram rijst of graan of 1 kilogram vlees. Voor de minder goede plaatsen volstaat 2 kilogram verse groenten of fruit mee te

brengen. Al stond er in kleine lettertjes bij dat ook andere 'eetbare goederen konden geaccepteerd worden'.

Ik ben zelf naar het Sint-Baafsplein gefietst met 1 kilogram courgettes, 2 grote pompoenen en twee potjes confituur van bosaardbeien. Voor de ingang stonden verschillende grote tenten waar je de voeding kon afgeven en je een ticketje kon krijgen. Het was wel even aanschuiven en hier en daar was er wat discussie. Bijvoorbeeld een dame die vond dat ze recht had op een verhoging van rang omdat ze zelf vond dat haar prei buitengewoon lekker is. De toeloop was in elk geval enorm en de zaal zat helemaal vol – en rook een beetje naar de boerenmarkt.

Het stuk dat we gezien hebben was een nieuwe voorstelling geschreven door Wim Opbroeck, een bewerking van de film ['The Age of Stupid'](#) uit 2009. Een indrukwekkend verhaal, prachtig gebracht en met een nieuw slot waarin een beeld wordt geschetst van hoe de wereld toch nog op een positieve manier zou kunnen evolueren, ondanks de huidige crisis. Ik was net als vele toeschouwers erg onder de indruk, het applaus na afloop was dan ook overweldigend.

Met de binnen geleverde voedingsmiddelen hebben alle medewerkers én acteurs een pakket mogen uitkiezen voor een week. Dan nog was er behoorlijk wat over, zo bleken er onevenredig veel ajuinen te zijn binnengebracht. Daarom heeft het NTG beslist om de overschotten ter beschikking te stellen van de voedselcomités die actief zijn in de stad. Er komt vanaf nu wekelijks minstens 1 'art for food' voorstelling, en er is heel wat interesse in het concept vanuit andere hoeken. Het Smak overweegt een actie 'boter bij de vis' tentoonstelling en in de Bibliotheek kan je de uitleentermijn van een boek binnenkort verlengen met wortelen. Aangezien ik nog een behoorlijke voorraad pompoenen heb zal ik nog wat voorstellingen kunnen bekijken de volgende maanden!

21 augustus 2017 : een donkere dag

Deze keer mag je de titel letterlijk nemen. Vandaag waren we getuige van een totale zonsverduistering, het beste zichtbaar in de Verenigde Staten, maar toch ook behoorlijk indrukwekkend hier bij ons. Voor de religieuze groep "*Sword of God Brotherhood*" nog maar eens een gelegenheid om het einde van de wereld te voorspellen. Tevergeefs natuurlijk. Ook de verwachte komst van Aliens van de club Alien-UFO's.com blijkt niet door te gaan.

De meest correcte voorspelling van het einde van het leven op aarde is over pakweg een half miljard jaar. Net zoals alle sterren wordt de zon geleidelijk groter, helderder en warmer. Dit omdat de snelheid van de kernfusie in de zon steeds toeneemt. De verwachting is dat die binnen 500 miljoen jaar voor de verdamping van de oceanen zorgt en de aarde over ongeveer 3,5 miljard jaar niks meer is dan een uitgedroogde rotsblok.

Weinig reden om ons daar nu zorgen over te maken. Voor de mensen die nu leven is de grote vraag hoe het de volgende jaren of zelfs dagen zal zijn. Wat dat betreft is pessimisme troef, zo zijn deze zomer weer een aantal megabosbranden aan het woeden in alle continenten. De verwachting is dat de oogsten in Rusland en de Verenigde staten lager zullen zijn door tekort aan irrigatiewater. De effecten van de klimaatverandering worden steeds voelbaarder (al blijft het erg onvoorspelbaar) en het economisch en financieel systeem ligt knock-out.

Op heel wat plaatsen zorgen deze omstandigheden voor bijkomende conflicten en migratiestromen. Op andere plaatsen zijn er toch hoopgevende evoluties, waar lokale groepen er in slagen oplossingen te vinden. De Verenigde Naties gaan er nu al vanuit dat de wereldbevolking het volgend decennium met 10 tot 15% zal verminderen. Een uitgelekt rapport van het Wereld Economisch Forum spreekt zelfs over 30% of meer.

Maar wat doe je met die cijfers en voorspellingen? Je probeert te overleven, je hoopt dat je van de grootste rampen kan gespaard blijven, dat je met een beetje geluk de dans kan ontspringen. Volgende week wordt Adam 19 jaar. Toen ik 19 werd (1979!) zag de toekomst er stralend uit. De *sky* was de *limit*, we zouden kunnen studeren, reizen, consumeren en leven in een luxe die nog nooit gezien was. Adam weet nu al dat hij nooit dezelfde weelde zal kennen als zijn ouders. Maar hij blijft hopen dat het beter wordt, zoals wij allemaal. En samen hebben we ondanks alles daarnet even genoten van het machtige schouwspel van de maan die voor de zon schuift...

2018

24 maart 2018: tentenkamp voor dollarmiljonairs

Terwijl ik dit schrijf zitten hier bij me thuis twee studenten flink te fietsen op mijn energiefietsen. De opgewekte stroom gebruiken ze om te werken op de laptop die ze zelf hebben meegebracht. Omdat het voor studenten niet zo eenvoudig is om een stabiele stroomvoorziening te hebben stel ik elke voormiddag enkele uren mijn fietsen ter beschikking. De studenten hoeven er niet voor de betalen, want aangezien ze bij het trappen iets meer opwekken dan ze gebruiken zijn op het einde van de voormiddag mijn batterijen vol. Meestal kan ik daar dan nog een flink stuk van de dag mee verder. Het is een win-win situatie dus. Voor mij en voor de studenten.

Ik hoorde net op de radio over het nieuwe tentenkamp in het Citadelpark. Er zijn namelijk steeds meer mensen die zwaar in de problemen geraken. En nu heb ik het even niet over de miljoenen vluchtelingen die wereldwijd op de loop zijn voor honger en natuurgeweld. Maar over een andere categorie. Het gaat over bankdirecteurs, CEO's, beursmakelaars en andere mensen die nog niet zo lang gelden bij de absolute elite hoorden. In

2010 waren er ruim 76 000 Belgen met meer dan 1 miljoen dollar. Wereldwijd was het zo dat 1 procent van de wereldbevolking bijna 40% van de totale rijkdom in handen had.

Met de ineenstorting van de beurzen en de economie zijn redelijk wat van die mensen alles kwijtgeraakt. Ze kunnen vaak de verwarming en het onderhoud van hun villa's niet meer betalen en blijken ook weinig praktische vaardigheden te hebben om zelf wat groenten te verbouwen of hout te hakken. Daarbij komt dat ze op dit moment niet zo positief bekeken worden door de bevolking omdat volgens velen de schuld van de huidige crisis te maken heeft met de hebzucht van de toenmalige elite. In een aantal villawijken zijn de rijke bewoners zelfs verjaagd door vluchtelingen.

Maar om te vermijden dat deze lieden al bedelend de straten vullen heeft de stad nu een tentenkamp opgericht in het Citadelpark. Wie kan bewijzen aan de hand van de oude belastingsaangiftes ooit een netto-inkomen van minstens 250.000 euro te hebben genoten, heeft recht op een tentje.

Let op, het leven in zo'n kamp is geen lachertje. Voor een karig rantsoen van voedsel moeten ze 6 uur per dag handenarbeid verrichten, wat voor deze mensen niet evident is. Ze worden onder andere ingezet bij het ontmantelen van oude toestellen en auto's met als doel zo veel mogelijk materialen te recupereren. Wat soms tot pijnlijke taferelen leidt als een van de beursmakelaars zijn eigen 4x4 in stukken moet zagen.

Toch zijn er veel kandidaten voor het tentenkamp. Ze hebben een dak boven hun hoofd en dagelijks 3 sobere maaltijden. Ze worden beschermd tegen woedende menigtes en ze kunnen 's avonds samen Monopoly spelen. En tijdens de ramadan krijgen ze vaak extra zoetigheden toegestopt

door de Moslim gezinnen die medelijden hebben met de voormalige dollarmiljonairs. Gelukkig dat een aantal tradities ook in deze tijden standhouden.

23 oktober 2018: hoop in Gent

De gemeenteraadsverkiezingen van vorige zondag hebben voor een aardverschuiving gezorgd. De rechtse coalitie die in [2012](#) de macht nam is nu overtuigend weggestemd. Een gezamenlijke lijst met mensen van Groen!, het vroegere SP-A en een heleboel middenveldorganisaties heeft bijna zestig procent van de stemmen behaald. Een duidelijke keuze van de Gentenaar voor een sociaal en ecologisch beleid. [Elke De Cruyenaere](#) is de eerste vrouwelijke burgemeester van de stad sinds 1804 (!) en kiest meteen voor een ander beleid. Zo zijn er enkele verrassende namen opgenomen in het kabinet, Annelies Beke is schepen van cultuur geworden, Marleen Temmerman schepen van welzijn en geluk, Tom Balthazar is schepen van autonome energievoorziening en CO2 reductie en boer Michiel is de nieuwe schepen van stadslandbouw. Met Debbie Eraly is voor het eerst in Vlaanderen ook een schepen van transitie en herstel aangeduid.

Het nieuwe college wil volop inzetten in 'het vergroten van de lokale veerkracht van de stadsdelen in de moeilijke overgang naar een olieonafhankelijke samenleving'. De bekommernis is op termijn een stad 'waar actief gekozen wordt voor het bestrijden van ongelijkheid en het benutten van het aanwezige menselijk kapitaal. Geluk en welzijn zijn belangrijk dan status en rijkdom'. Deze fragmenten uit het beleidsakkoord geven alvast de toon aan. In elk stadsdeel wordt begin volgend jaar een burgerparlement verkozen. Ik denk erover na om me hiervoor ook kandidaat te stellen.

Op verschillende plaatsen in de wereld wordt trouwens heel verschillend gereageerd op de **PC** (dit is de afkorting die meestal gebruikt wordt om de Permanente Crisis te beschrijven die ondertussen al zes jaar bezig is). In de Verenigde Staten zijn er honderden groepen van [Survivalist](#) ontstaan. Het gaat om kleine groepjes blanken die stukken grond bezetten en volledig zelfvoorzienend zijn voor water en energie. Ze hebben grote voorraden voedsel, wonen gedeeltelijk in bunkers en zijn zwaar bewapend. Er zijn al verschillende incidenten gemeld waarbij uitgehongerde mensen uit te steden werden neergeschoten in een poging om wat voedsel te bemachtigen.

Als je dit online leest, kan je [hier](#) doorklikken naar een filmpje dat toont hoe wanhopig sommige individuen zijn in hun poging om te overleven. Voor zover de berichten volledig en betrouwbaar zijn is de chaos het grootst in de Verenigde Staten, een land waar ongeveer 200 miljoen vuurwapens circuleren! In de meeste Latijns-Amerikaanse en Afrikaanse landen blijkt het gemeenschapsgevoel te zorgen voor meer overlevingskansen. In Europa is het plaatje nogal verdeeld. Er is enerzijds sprake van meer en meer [Gated Communities](#), anderzijds zijn er ook brede bewegingen van onderuit waar solidariteit en verbondenheid de belangrijkste waarden zijn.

Ik ben in elk geval opgelucht dat er hier in Gent een nieuwe dynamiek van hoop is ontstaan. Vele deskundigen gaan ervan uit dat de PC nog meer dan een decennium kan aanslepen en nog een stuk erger kan worden, de beste kansen hebben die gemeenschappen die kiezen voor samenwerking.

2019

7 februari 2019: de echte nachtmerrie?

Vannacht, om 02h onze tijd heeft India een atoombom laten ontploffen boven Pechawar in Pakistan. Daarmee escaleert een conflict dat al tientallen jaren sluimert. Volgens India was deze stap onvermijdelijk nadat er een aantal sabotage aanvallen zijn ondernomen op twee nieuwe waterkrachtcentrales die enkele maanden geleden op de Indus rivier zijn geopend: het Chutak en Nimoo Bazgo project.

Sinds de opening van deze elektriciteitscentrales was een nijpend watertekort ontstaan in Pakistan met een grote hongersnood en sterfte van de veestapel tot gevolg. Er zijn geen echte bewijzen dat de sabotage het werk is van Pakistan, maar onwaarschijnlijk is het niet, gezien de jarenlange rivaliteit en de vele conflicten over de regio Kasjmir.

Beide landen beschikken over een honderdtal kernkoppen waarbij er grote vrees is dat dit tot een ongeziene escalatie kan leiden. Zowat alle belangrijke politieke en

religieuze wereldleiders zetten al hun krachten in om te vermijden dat Pakistan op zijn beurt kernwapens zal gebruiken. De politieke situatie in het land is echter dermate instabiel dat het leger en de inlichtingendiensten de touwtjes in handen hebben en de verkozen president Zardari weinig gezag heeft. De volgende uren zullen cruciaal zijn. Nu nog een nucleair conflict er bovenop zou een echte nachtmerrie betekenen.

Er is sprake van zeker veertigduizend slachtoffers, maar wellicht zal dit aantal nog oplopen gezien het over een dichtbevolkte regio gaat. Om Pakistan te ondersteunen is een gigantische reddingsoperatie opgezet. Hier bij ons is de distributie van brandstof nu volledig stilgelegd om hulpgoederen naar Pakistan te kunnen overbrengen. De explosie heeft blijkbaar het besef met zich meegebracht dat we nu echt voor de rand van de afgrond staan. De enige manier om de escalatie te vermijden is massaal het getroffen Pakistan ondersteunen en India diplomatiek zwaar aanpakken.

Iedereen zit aan zijn radiotoestel gekluisterd, veel mensen zijn op zoek naar manieren om hun ongerustheid uit te drukken. Hier en daar zijn gebedswake voorzien, in Gent is er na de middag een stille wake op het Sint-Pietersplein, waar ik naartoe zal gaan. De verwachting is dat op hetzelfde moment miljoenen mensen ter wereld hun ongerustheid zullen uiten. Het gaat nu over het overleven van de mensheid zelf.

Het is vreemd hoe het lot kan toeslaan. Want gisteravond hadden we nog een klein feestje thuis. Marieke is thuisgekomen met het bericht dat ze een kindje verwacht. Fantastisch nieuws, ik word opa. Tenminste als de mensheid het nog negen maanden wil uithouden...

25 september 2019: de toekomst van Klaas

Fantastisch nieuws! Marieke is deze nacht bevallen van een zoontje, ik ben opa geworden. Het was een thuisbevalling (zoals ondertussen steeds meer bevallingen) met een vroedvrouw en de huisdokter. Gert-Jan is de trotse vader, hij is in Gent terechtgekomen na de grote [overstroming](#) in januari 2015. Hij heeft Marieke leren kennen in het vroegere Azaleaparkje hier naast de deur. Het is zoals de meeste parken een voedselbos geworden waar wijken samen groenten en fruit kweken. Blijkbaar hebben ze elkaar leren kennen bij het oogsten van frambozen.

Het is tegenwoordig wel een discussiepunt of het wel verantwoord is om kinderen te krijgen in deze barre tijden. Maar tussen theoretische discussies en de praktijk gaapt een grote kloof. PC of niet, we zijn hier allen dolblij met Klaas, en de manier waarop die onbevangen met zijn heldere ogen de wereld inkijkt is een reden te meer om alles te doen voor zijn toekomst.

De situatie in Azië gaat ondertussen toch de goede richting uit. Onder grote internationale druk heeft Pakistan beslist geen tegenaanval op te zetten, maar een splintergroep is er toch in geslaagd een kernbom te laten ontploffen in India. In de weken daarop ontstond een massale volksbeweging van burgers die dit niet wilden laten escaleren. Heel wat staatsleiders hebben onder druk van het protest plaats moeten maken. De Verenigde Naties zijn hervormd en hebben nieuwe bevoegdheden gekregen. Obama is daar nu de secretaris generaal –

er wordt nog gediscussieerd over een nieuwe naam voor deze functie. Zijn opdracht is een hervorming van het mondiaal systeem op basis van de conclusies van de G 10.000.

Het denkwerk van de [G10.000](#) dat in 2017 resulteerde in een globaal tienpunten programma (en dat een tijdlang een maat voor niks bleek te worden) is nu algemeen aangenomen als leidraad voor alle politieke en economische beslissingen. Deze principes worden nu stap voor stap omgezet in wetten en maatregelen. Hier en daar wordt gesproken over 'een nieuwe verlichting' met als uitgangspunten:

- het algemeen belang van de mensheid staat boven lokale, persoonlijke, economische, culturele of religieuze belangen
- het erkennen van de grenzen van de planeet en het fundamenteel gelijke gebruiksrecht van hulpbronnen (water, energie, zuivere lucht, ...), het erkennen van de verbondenheid van de mens met de ecosfeer
- het uitbreiden van het concept van de mensenrechten tot basisrechten zoals: recht op een normale levensduur, lichamelijke gezondheid, lichamelijke onschendbaarheid, zintuiglijke waarneming, verbeelding en denken, gevoelens, gewetensvrijheid en religieuze vrijheid, recht op sociale banden, spel, vormgeving van de eigen omgeving
- het loskoppelen van zingeving van materiële welvaart en groei ten voordele van persoonlijke ontplooiing en bewustwording
- het beperken van de demografische groei door het actief streven naar verminderen van ongelijkheid (bestrijding van rijkdom), het garanderen van onderwijs, gezondheidszorg en sociale zekerheid

- het versneld afbouwen van het militair apparaat en het opbouwen van civiele conflictpreventie en actief burgerschap

Een ambitieus programma dat nog heel wat voeten in de aarde zal hebben om gerealiseerd te kunnen worden, dat terwijl de wereld nog heel veel moeite heeft om te herstellen van de voorbije jaren. Tegelijk een positief perspectief, het is zeker dat ik de realisatie niet meer tijdens mijn leven zal meemaken, maar voor Klaas ziet het er op lange termijn dan toch goed uit!

18 december 2019: slag om de Noordpool

Het zal even afwachten zijn of de nieuwe principes die enkele maanden geleden door de VN zijn aangenomen zullen stand houden. Het ziet er naar uit dat er een nieuw conflict in aantocht is. Deze keer gaat het om de Noordpool, aangezien het smelten van ijs blijft versnellen, is de verwachting dat het nog minder dan 10 jaar zal duren voor het meeste ijs zal verdwenen zijn. De ijsplaat is reeds zodanig aan het verbrokkelen dat scheepvaart enkele maanden per jaar mogelijk is.

Er zijn heel wat landen die aanspraak maken op dit gebied, Canada, de VS, Denemarken, Rusland allen vinden ze recht te hebben op een zo groot mogelijk deel van de koek. En de koek waarover het gaat is niet mis, het omdat zowat 20% van alle gas- en olievoorraden, naast gigantische hoeveelheden mineralen en delfstoffen. Zeker nu de voorbije jaren de productie van olie met ongeveer 2% per jaar is gezakt is de verleiding natuurlijk groot om deze nieuwe energiebronnen aan te wenden.

Maar dit is natuurlijk in tegenspraak met het eerste principe dat zegt dat het algemeen belang van de mensheid boven economische belangen staat. Behalve een oude judocoach Jean-Marie De Decker is er ondertussen geen mens meer die de opwarming van de aarde in vraag stelt. De economische recessie zorgt nu al enkele jaren dalende uitstoot, het zou zonde zijn dit teniet te doen en nieuwe oliebronnen aan te boren.

Trouwens België is ook actief in de regio, Arcelor Mittal heeft in 2013 nog een grote ijzermijn geopend op de Noordpool. Dit ['Baffinland Iron Mine-project'](#) omvat een grote haven, spoorwegen en een ijzererts mijn. Het project zorgt voor heel wat lokale schade, o.a. door gifstoffen in het afvalwater.

Nu de discussie over de Noordpool op tafel ligt komt ook meteen dit project onder vuur te liggen. Opvallend is dat de stad Gent Arcelor Mittal in heeft gevraagd het project binnen de 4 jaar stop te zetten, anders zal het grootste havenbedrijf al zijn vergunningen verliezen. Ook vanuit andere hoeken wordt de druk verhoogt om alle vormen van mijnbouw te stoppen. Er komt begin volgend jaar een conferentie om het probleem aan te pakken. Als een diplomatieke oplossing niet lukt, dan is het afwachten of er een nieuw conflict komt tussen de VS en Rusland...

2020

23 januari 2020: breien tegen de kou

Buiten liggen dikke lagen sneeuw over de daken en in de straten. De brandstof is te kostbaar om te gebruiken voor strooiwagens, dus worden een aantal straten zo goed mogelijk vrij gehouden met paard en kar. Je ziet trouwens in het straatbeeld opnieuw koetsen en sledes voor het vervoer van mensen en goederen. Omdat het al enkele dagen aan het vriezen is wordt in Nederland gesproken over een nieuwe Elfstedentocht. Het is ondertussen 23 jaar geleden dat de wedstrijd nog eens kon worden georganiseerd. Veel kans is er echter niet, temeer omdat 7 van de 11 steden nog steeds onder water liggen na de ramp van 5 jaar geleden.

Naast het mooie uitzicht en een zalige stilte zorgt het koude weer ook voor de nodige problemen. Vooral verwarming is lastig. De meeste mensen met een ketel op stookolie zijn er de voorbije jaren niet in geslaagd om de tank nog te laten vullen. Veel van hen zijn overgeschakeld op allesbranders of houtkachels. Wie het met gas moet doen heeft iets meer geluk. Omdat de

bevoorrading echter onregelmatig verloopt heeft de regering het gasverbruik gerantsoeneerd. Dag en nacht de woning comfortabel op 21 graden houden – zoals nauwelijks nog tien jaar geleden- is geen optie meer.

De mensen die moeite hebben gedaan om hun huizen goed te isoleren zijn het beste af. Ze hebben minder verwarming nodig en kunnen het leefbaar houden met enkele uren stoken per dag. De situatie is het meest dramatisch voor de mensen die in woningen van slechte kwaliteit wonen. Meestal armen, klimaatvluchtelingen, eenzame bejaarden. In alle wijken zijn daarom lijsten gemaakt met de mensen die een kouderisico lopen. De stad zelf stelt een aantal lokalen ter beschikking die verwarmd worden (scholen, seniorenclubs, bibliotheken,...) daarnaast is er ook een buddysysteem, waarbij degene met verwarming hun huis openstellen. Zo heb ik zelf afspraken met 3 alleenstaande bejaarden die hier om de hoek wonen.

Als het overdag vriest is dan ga ik samen met Adam de oudjes halen, zodat ze overdag een aantal uren bij ons thuis zich kunnen opwarmen. Vaak kibbelen Paula, Simonne en Godelieve dan over wie eerst Klaas op de schoot mag houden. Het is dus vaak druk hier in huis – want bijna dagelijks heb ik nog een paar studenten op de energiefiets. Soms zijn we hier met een 10-tal mensen samen, met als voordeel dat er wat minder moet gestookt worden. Ik mis dan wel eens momenten van alleen zijn en wat rust. Het bijvullen van emmers met regenwater (of sneeuw) voor het toilet komt er ook nog eens bij.

Het fijne is wel dat onze hoogbejaarde gasten boeiende verhalen kunnen vertellen over hun kindertijd. In de grote oorlog die ze als kind hebben meegemaakt was de situatie nog een stuk dramatischer. En terwijl Simonne, Paula en Godelieve hier samen rond de kachel zitten zijn ze volop

bezig om kousen te stoppen en kleertjes te breien en haken voor de kleine Klaas. Die zal voorlopig geen last hebben van koude voeten.

4 juli 2020: naar het Oosten

Straks moeten we afscheid nemen van Adam. Hij wordt binnen enkele weken 22 jaar en hij wil een stukje van de wereld zien. Samen met zijn vriend Tore gaat hij een lange tocht maken, richting het Oosten van Europa. Na zijn humaniora heeft hij een opleiding houtbewerking gevolgd, wat een verstandige keuze was want er zijn de voorbije jaren heel wat schrijnwerkerijen opgestart. De grote Ikea winkel in Gent heeft trouwens zijn deuren gesloten omdat de toevoer van de kant en klare pakketten was stilgevallen.

Adam zou direct aan de slag kunnen als meubelmaker maar hij wil dus eerst op reis. Het is met enige ongerustheid dat we hem laten vertrekken. We hebben niet zoveel nieuws over de situatie in Polen, Slowakije en Hongarije, maar de Permanente Crisis is overal en niemand weet wat er nog allemaal kan gebeuren. Maar goed, hij is gezond, heeft een goed stel hersenen en kan de handen uit de mouwen steken, ik vermoed dat hij zijn plan wel kan trekken. Hij heeft beloofd om regelmatig iets te laten weten via internet (een gsm meenemen heeft geen zin gezien de netwerken erg onbetrouwbaar zijn). Toen ik jong was heb wou ik ook de wereld zien, wat dat betreft kan ik hem geen ongelijk geven.

Zelf ga ik niet op reis tijdens deze vakantie (dat is trouwens al een flinke tijd geleden). Ik moet blijven werken om rond te komen. Ongeveer de helft van wat ik nodig heb kan ik verdienen via de Torekens, de lokale Gentse munt. Ik geef bijvoorbeeld workshops voor het maken van zonneovens en windmolentjes, met de Torekens die ik daarmee verdien kan ik het meeste voedsel dat ik nodig heb aankopen via de lokale boerenmarkten en zelfoogstboerderij. Maar de huur moet nog steeds in Euro's betaald worden, en daarvoor combineer ik een aantal activiteiten.

Af en toe geef ik nog een lezing al is het veel minder dan tijdens de jaren 2010-2011. Daarnaast werk ik een dag per week mee voor het Ministerie van Noodsituaties. Dit ministerie heeft afdelingen in alle provincies en daar wordt gewerkt aan mogelijke scenario's van nieuwe crisissen. We zijn nu bezig met een inventaris van alle mogelijke lege gebouwen of ruimtes die kunnen gebruikt worden om mensen op te vangen. We hebben al een overzicht van alle vergeten waterputten in en rond de stad en mogelijke opvangreservoirs. Het werk voor het ministerie is soms wat deprimerend, maar het is wel een goede zaak dat er nu tenminste nagedacht worden over risico's en hoe ze op te vangen. Ik hoop in elk geval dat we de plannen die we maken nooit uitgevoerd zullen moeten worden.

20 oktober 2020: gezondheidszorg in de problemen

Opnieuw reden tot ongerustheid. Een nieuwe variant van een E.coli bacterie is lelijk huis aan het houden in Europa. Vooral in Zuid Europa zijn al duizenden mensen besmet en honderden doden gevallen. Het is nog onduidelijk wat de precieze oorzaak is. Er zijn elke zomer wel dergelijke besmettingen, maar meestal nemen die niet direct epidemische vormen aan.

Deze keer gaat het om de E157-bacterie die vooral te vinden is in rauw vlees. Het gevaarlijke is nu dat deze bacterie zich ook van mens tot mens kan verspreiden. Wie besmet wordt krijgt bloedproblemen en schade aan de nierfunctie en soms aan het zenuwstelsel. Normaal is dit te behandelen via dialyse en bloedtransfusies waarbij de getroffen organen over het algemeen genezen na een behandeling van 2 tot 6 weken.

Dit is echter problematisch. Net zoals bij de andere overheidsfuncties is flink gesnoeid in de zorgsector. De overheid is niet meer in staat alle mogelijke dure behandelingen te voorzien en te betalen. In België zijn er nu bijna 2,2 miljoen 65 plussers, en 560.000 mensen ouder dan 80 jaar. Om budgettaire redenen is ervoor gekozen geen zware ingrepen en behandelingen meer te voorzien voor 80 plussers. Dit zal dus ook het geval zijn voor deze groep mensen die eventueel met de bacterie besmet worden. Dit is natuurlijk een zeer harde maatregelen, maar toch rechtvaardiger dan enkel zorg te voorzien voor wie het kan betalen.

Wie dacht dat vegetariërs veilig zouden zijn voor deze epidemie heeft het dus mis. Het zijn vooral jonge kinderen en oudere mensen die het hoogste risico lopen. Met Klaas (die nu net 1 jaar is geworden) en ikzelf hebben we dus twee van de risicoge vallen in huis. In Vlaanderen is het aantal besmettingen nog vrij beperkt maar er is grote ongerustheid. Zeker nu de informatie die we krijgen

van de overheid toch behoorlijk onduidelijk is. Vlees eten we hier al lang niet meer, en groenten worden nu extra gekookt, fruit extra gewassen. En verder moeten we maar hopen dat we dit ook overleven.

Wat wel opvalt is dat de voorbije jaren de onderlinge zorg tussen mensen enorm is toegenomen en opnieuw veel meer gebruik gemaakt wordt van medicijnen op basis van planten. De cursussen die daar rond gegeven worden zijn steevast volzet en oude boeken met planten geneeskunde zijn erg in trek. Er zijn in en rond de stad ook een aantal succesvolle landbouwbedrijfjes die zich specialiseren in geneeskrachtige planten. Mijn kinderen vinden het nu normaal dat bij een gezondheidsprobleem te zoeken naar natuurlijke geneeswijzen. Wat niet altijd evident is voor mijn generatie, die opgegroeid is met zeer dure en technische gespecialiseerde geneeskunde. Wellicht zijn voor beide benaderingen argumenten te geven, maar nu moeten we ons behelpen met wat er voorhanden is. Ik zal voor het slapengaan dus maar mijn kruidenthee drinken die Marieke speciaal voor mijn gemaakt heeft.

2021

21 juli 2021: welke feestdag?

Hier en daar hangen in de straten Belgische vlaggen. In principe is 21 juli onze nationale feestdag, maar de tradities zijn flink veranderd. Vooreerst is het koningshuis verdwenen. Toen er in het najaar van 2011 nieuwe federale verkiezingen zijn georganiseerd en de onderhandelingen alweer bleven aanslepen heeft koning Albert op de nationale feestdag van 2012 er zelf de stekker uitgetrokken.

De koning had zich in 2011 al eens bijzonder kwaad gemaakt, maar de vertoning van 2012 was nog iets anders. Hij begon zijn toespraak met de gevleugelde woorden: *'ik weiger nog langer Koning te zijn van dit apeland'*. Een uitdrukking die tegenwoordig vaak gebruikt wordt als iemand ontslag neemt.

Maar Albert gaf dus zijn ontslag en ging met zijn hele familie naar de Zwitserse Alpen. Hij had een boerderijtje gekocht met enkele koeien en wou daar rustig zijn oude dag slijten. Hoewel Laurent niet zo veel zin had in het boerenleven is hij samen met zijn papa en de hele reutemeteut nog diezelfde dag vertrokken. De koning zei er nog bij: *'wie wil mag mijn paleis hebben, het is toch niet te verwarmen'*.

Dat was toch een serieuze schok die niemand voorzien had. We waren niet enkel een land zonder regering, maar nu ook een land zonder koning. De volgende dagen was er in de pers een flinke discussie. Zouden we een nieuwe koning kiezen, ergens eentje halen uit het buitenland? Of mocht het een bekende burger zijn? De namen van Toots Tielemans en Sandra Kim werden daarbij regelmatig genoemd. Omdat Gilbert net op die bewuste nationale feestdag een rit had gewonnen in de Tour de France zagen velen in hem de geschikte kandidaat.

Anderen vonden dit het ideale moment om België te splitsen en wilden een snelle onafhankelijkheidsverklaring van de Vlaamse regering. Er zijn zelfs geruchten dat Pieter De Crem toen een staatsgreep wou plegen. Hij wou het land redden en vond dat het leger dan maar de macht moest grijpen. Het plan is echter niet doorgegaan omdat de generaals de slappe lach kregen toen De Crem op het punt stond het parlement te bestormen. De tank die De Crem wou gebruiken viel in panne in de Wetstraat.

In diezelfde verwarrende week echter viel de Eurozone uit elkaar en ging alle aandacht plots naar de moeilijke financiële situatie. Er was grote paniek, lange rijen mensen stonden aan de banken te wachten om hun geld op te halen. De beurzen stortten in elkaar, de inflatie ging pijlsnel omhoog. Mensen hadden plots andere zaken aan hun hoofd dan al of niet een koning op de troon. En omdat

de buurlanden zagen dat België helemaal door de financiële markten onder vuur lag gebeurde iets opmerkelijks.

Onze premier van lopende zaken Yves Leterme sloot een akkoord met Angela Merkel en de nieuwe Franse presidente Martine Aubrey. De twee belangrijkste vrouwen van Europa besloten België onder curatele te plaatsen van een bijzondere commissie. Daarbij werd België beschouwd als een provincie onder Frans-Duits bestuur. Een beetje een vreemde constructie, maar omdat het land institutioneel en financieel plat lag kon Leterme deze oplossing door het parlement laten goedkeuren, voor een periode van maximum 10 jaar.

Al bij al werkt dit model vrij goed, zo is de vergroening van de economie duidelijk in een stroomversnelling geraakt en passeert de Tour de France nu jaarlijks in ons land. De communautaire spanningen zijn op de achtergrond geraakt. Het paleis is omgebouwd tot een nulenergie paleis en is nu het grootste opvangcentrum voor asielzoekers van het land. De Franse wijn is merkkelijk goedkoper geworden, [Eva](#) is er in geslaagd vele duizenden Duisters te doen kiezen voor veggie worsten.

Wat er volgend jaar zal gebeuren is nog niet duidelijk, maar naar het schijnt zou Laurent toch een poging willen doen om de nieuwe koning der Belgen te worden...volgens zijn nieuwe woordvoerder, Jurgen Mettepenningen, is de prins *“gerijpt door het harde boerenleven”*. We zijn benieuwd.

18 november 2021: de laatste tonijn is gevangen

Via radio BBC hoorde ik vandaag het verontrustend bericht dat de laatste tonijn zou gevangen zijn. Het nieuws komt van de IUCN (International Union for the Conservation of Nature, internationale unie voor natuurbescherming). Dit is een internationaal samenwerkingsverband dat zich bezig houdt met natuurbehoud en het verantwoord gebruik van natuurlijke middelen.

De blauwvintonijn is de voorbije drie jaren niet meer opgemerkt in de oceanen, wat de wetenschappers doet besluiten dat de soort is uitgestorven. De laatste keer dat er een blauwvintonijn op de markt is gebracht (zie foto uit 2018) is daar bijna een half miljoen dollar voor betaald.

De grootoogtonijn, geelvintonijn en albacore, de soorten die vooral in blikjes werden verkocht zijn dit jaar ook niet teruggevonden in de netten van de vissers. De commissie gaat er wel van uit dat er nog gebieden zijn die niet bevestigd worden waar eventueel nog exemplaren te vinden zijn. Maar officieel is de mensheid er weer in geslaagd een belangrijke soort te vernietigen. De prognoses over de leeggeveste oceanen zijn bijgesteld op 2046. Tenzij er drastische maatregelen komen zal er dan geen eetbare vis meer in de oceanen te vinden zijn.

In Japan is ondertussen een schandaal losgebarsten rond het bedrijf [Mitsubishi](#). Zo blijkt dat dit bedrijf tijdens het eerste decennium van deze eeuw massaal op tonijn heeft gevestigd en deze heeft diepgevroren. Daarom ligt er nu in de Japanse supermarkten nog tonijn (soms van 10 jaar oud of meer) die aan woekerprijzen wordt verkocht. De verontwaardiging over deze praktijken nemen echter dag na dag toe. Hoewel de beurskoersen van het bedrijf eerst omhoog gingen toen het uitsterven van de tonijn is bekend gemaakt zit het aandeel nu in een vrije val.

Veel consumenten vinden dat het bedrijf een grote verantwoordelijkheid heeft voor de schade aan de planeet en overal weigeren mensen nog Mitsubishi producten te kopen. Eigenaars van hun auto's durven ze niet meer op straat parkeren omdat ze binnen het uur worden beklad met anti-Mitsubishi slogans. De bedrijfsleiders die toen het geniale business plan hebben bedacht zullen zich nu moeten verantwoorden in het pas opgerichte internationaal milieutribunaal. Deze nieuwe VN rechtbank is gevestigd in Bhopal en is gestart met het vervolgen van de verantwoordelijken van de milieurampen die we nu meemaken. De Mitsubishi-boys zullen als eersten voor de rechter moeten verschijnen.

Als het daarmee lukt om het straffeloos vernietigen van milieu te stoppen dan zal de tonijn toch niet voor niks zijn uitgestorven...

2022

14 maart 2022: we verplaatsen ons nog

De lente is terug begonnen. We zijn het ondertussen gewoon dat het vanaf half maart behoorlijk warm kan worden. Veel mensen halen opgelucht adem dat het zwaarste van de winter voorbij is. Het was niet bijzonder koud, maar grauw en grijs weer, met veel neerslag en flink wat stormen.

Hoe ziet het dagelijks leven er ondertussen uit, ongeveer 10 jaar na de start van de permanente crisis? Voor de meeste mensen is de hoofdzaak zorgen voor de basisbehoeften. Voedsel en onderdak zijn daarbij essentieel. Heel veel zaken die 10 jaar geleden vanzelfsprekend waren zijn nu helemaal omgedraaid.

Zo is het aantal auto's per duizend inwoners is bij ons gezakt van 484 (2010) tot 213 (2021). De gemiddelde bezettingsgraad is toegenomen van 1,2 naar 2,5 inzittenden. Auto's worden zelden nog gebruikt voor korte ritten minder dan 10 kilometer en bijna een derde van de wagens wordt nu gedeeld door 3 of meer gezinnen. Allemaal cijfers waar de mobiliteitsorganisaties maar konden van dromen begin deze eeuw. De grote doorbraak van de elektrische wagens is er niet gekomen, te veel problemen rond bevoorrading en grondstoffen voor de batterijen.

Het openbaar vervoer is ondanks alles kunnen blijven groeien. De stiptheid is minder, en het comfort ook en het is zelfs duurder geworden, maar toch is dit voor veel mensen de interessantste manier voor verplaatsingen. Naast de Lijn en de NMBS zijn er een heleboel kleine bedrijfjes die goedkoop vervoer verzorgen. Tussen de steden zei je regelmatig de 'superbussen' rijden. Deze bussen zijn gemaakt van vrachtwagentrailers en kunnen heel veel mensen tegelijk vervoeren, wat de prijs dan weer goedkoper maakt.

Files zijn er niet meer. Het aantal wagens op de weg is bijna gehalveerd en daarbij komt dat er bijna 70% minder vrachtwagens op de weg zijn. Dit komt omdat de crisis gezorgd heeft voor een stimulans voor de lokale economie. Veel meer producten worden nu dichterbij geproduceerd, precies omdat transport zo duur is geworden. De grote werkeloosheid heeft de overheid ertoe aangezet de loonkosten te verlagen waardoor arbeid nu goedkoper is geworden. En zo worden in de herfst nu alle appels en peren in Haspengouw geplukt, waar vroeger tonnen fruit lagen rotten op het veld omdat het te duur was om ze te plukken.

Een sector waar een grote ravage is aangericht is die van de luchtvaart. Bijna niemand neemt nog het vliegtuig voor een vakantie, het is gewoon onbetaalbaar geworden omwille van de zware CO2 taksen. Flink wat vliegtuigen die niet meer gebruikt worden hebben trouwens een andere bestemming gekregen. De foto hier komt uit Warschau, een project waar Adam ook een tijd heeft

aan meegewerkt. Het is een Boeing 747 die door een groep schrijnwerkers is omgebouwd tot een meergezinswoning. Gemaakt met de handen van lokale houtsoorten.

En zo is de transitie toch bezig en beginnen mensen zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Hoewel er nog steeds sprake is van veel ellende tonen dergelijke projecten al een glimp van de toekomst die op ons wacht...

19 augustus 2022: creativiteit uit het Zuiden

De communicatie verloopt soms moeizaam, maar regelmatig lukt het toch om via internet wat info te ontvangen over hoe het eraan toe gaat in andere delen van de wereld. Het is opvallend om te zien hoe landen die wij lang als onderontwikkeld hebben bestempeld toch bijzonder inventief zijn bij het omgaan met schaarste. De innovatie waar Vlaanderen 10 jaar geleden zo prat om ging is nu vooral op andere plaatsen te vinden.

In Guatemala heb jij bijvoorbeeld de mensen van [Maya Pedal](#), een groep die allerhande machines maakt op basis van menselijke spierkracht. Daarbij gaan ze heel wat verder dan de energiefietsen die ik in huis heb. Ze maken, meestal op basis van schroot en afval, toestellen om graan te malen, hout te zagen, kleren te wassen, waterpompen en koffie-pel-machines. Zeer inspirerend in tijden waarbij stroom van het net onbetrouwbaar en onbetaalbaar is geworden.

In de Filippijnen zijn er de mensen van [Solar Bottle Bulb](#) die een doodeenvoudig model hebben bedacht om overdag gratis licht te hebben in de vele krotwoningen in Manilla. Ze gebruiken daarbij petflessen. [Hier](#) kan je doorklikken naar een filmpje dat aantoont dat dit behoorlijk effectief is.

In Madagaskar worden afgedankte auto's omgesmolten tot potten en pannen die dan weer nuttig zijn in de keuken. In Colombia worden verlaten treinsporen gebruikt met allerlei zelfgemaakt vehikels. Een praktijk die ook te zien is in Roemenië en blijkbaar zelfs in enkele regio's in de Verenigde Staten. In het webarchief, waar je met wat geluk oude webpagina's kan terugvinden vond ik nog een reeks terug die ooit op [Canvas](#) is uitgezonden. Deze reeks toont dat reeds meer dan een

decennium geleden fantastische oplossingen zijn bedacht om met minder energie en grondstoffen te leven.

Het mooie is dat de stad Gent een plan aan het uitwerken is om de leegstaande gebouwen van Ikea om te bouwen tot een gigantische werkplaats voor eco-technieken. De bedoeling is om kennis van over de hele wereld te verzamelen en mensen aan het werk te zetten. Er zullen geen nieuwe grondstoffen worden gebruikt en enkel gewerkt worden met materialen en toestellen die nog stammen uit de periode van de grote verspilling. Daarmee worden dan nieuwe instrumenten gemaakt voor het huishouden, energieopwekking of waterzuivering. Er wordt gezocht naar Low Tech oplossingen die geen fossiele brandstoffen nodig hebben en die het leven een stukje aangenamer kunnen maken.

Ik ben dan ook erg blij dat met mij gevraagd heeft in de voormalige cafetaria van de Ikea een museum uit te werken met inventieve voorwerpen en oplossingen die nog uit de prefossiele periode komen. Denk maar aan de met de hand te bedienen koffiemolens en platenspelers. Binnen enkele maanden wil men de nieuwe I.K.E.A. (Intelligente Kennis en Energie Alternatieven) openen met mijn tentoonstelling. Een mooie uitdaging waar ik op mijn oude dag zeker wil aan werken. Als iemand van jullie nog iets liggen heeft dat past in het museum, laat maar weten!

2023

8 januari 2023: van huizen en bommen

Bij het begin van het jaar 2023 hebben de mensen met een bescheiden feestje elkaar het allerbeste toegewenst. Grote cadeaus of wilde braspartijen horen al een tijdje tot het verleden, net als de solden periode trouwens. Op internationaal vlak is er toch wat vooruitgang geboekt bij de vorming van een wereldregering onder leiding van de hervormde Verenigde Naties. De [basisprincipes](#) zijn vastgelegd en meer dan 100 landen hebben beslist de WR (wereldregering) te steunen. Het plan is om nu een systeem op te zetten waarbij via internetstemming de wereldbevolking gezamenlijk keuze kan maken Dit zou dan volgend jaar voor het eerste moeten gebeuren.

Ook veranderingen op komst hier in huis. Sinds de geboorte van Klaas en het intrekken van Gert-Jan is het hier toch een beetje krap geworden. Na geduldig overleg met zijn allen hebben we beslist dat ik zal verhuizen. Op de oude dokken is namelijk ruimte voorzien voor een stro-housing project en ik heb beslist om mijn laatste spaarcenten te gebruiken om een daar een huisje te verwerven. Een stro-housing is een typisch co-housing project maar dan met huizen van strobalen. Steeds meer mensen kiezen voor meer gemeenschappelijke woonvormen, en aangezien traditionele manieren van bouwen erg duur zijn omwille van schaarste aan materialen en energie worden steeds meer woningen met stro gemaakt. Ik heb dus mijn stukje grond binnen het project en de bouw zal

komende zomer gebeuren. Mijn perceel is maar 10 op 12 meter, maar ik heb al een plannetje om daar toch een comfortabele en zelfvoorzienende woning op te bouwen. Deze beslissing heeft bij een vriend-grapjas al geleid tot een nieuwe uitdrukking 'hij is geboren met een strobaal in zijn maag'.

Vandaag zag ik in de stad nog een nieuwigheidje. De zaadbomautomaat. Het principe is simpel, de vroegere rode automaten waar je vieze kauwgomballen kon uithalen worden nu gevuld met zaadbommen. Dit zijn rondje balletjes die een mix van zaden bevatten. Het idee is dat je de ballen dan kan gebruiken om op braakliggende stukken grond snel wat groen te laten opschieten. Het idee is ontstaan bij een groep je "Guerilla Gardeners" in San Fransico maar nu ook overgewaaid naar hier.

Een paar jonge gasten hebben een klein bedrijfje opgezet en plaatsen nu overal in de stad dergelijke automaten. Er zijn een paar variëteiten die je kan kopen. De 'struikgewas bom', de 'eetbare planten bom' en de 'vrolijke bloemen bom'. Je krijgt bij elke bom ook een beknopte handleiding om ervoor te zorgen dat je ze gebruikt op het juiste moment en op de juiste grond.

Voor wie schrik heeft dat iemand per ongeluk zo'n bom zou verwarren met een snoepje is er geen gevaar. De zaden en het omhulsel zijn volledig biologisch...

16 mei 2023: nog klimaatvluchtelingen

Een bizar bericht uit de regio's Fairbanks (Alaska) en Baffineiland (Canada). De duizenden mensen die zich daar de voorbije jaren hebben gevestigd overwegen om de streek opnieuw te verlaten. Er worden namelijk steeds meer 'Pizzlybears' gesignaleerd. Met tientallen tegelijk gaan ze in nederzettingen op zoek naar voedsel en vallen daarbij regelmatig mensen aan. Vooral het grote aantal van deze gevaarlijke dieren baart zorgen, te weten dat het allereerste exemplaar is gezien in april 2006.

De Pizzly (soms ook grolar bear genoemd) is namelijk een kruising tussen Noord-Amerikaanse grizzlybeer en een ijsbeer. Het dier is een rechtstreeks gevolg van de opwarming van de aarde. De twee diersoorten leven normaal gezien op grote afstanden van elkaar, maar de Grizzly beer trekt steeds Noordelijker en is daar in contact gekomen met de ijsbeer. Deze ontmoeting heeft nu voor een levensvatbare nieuwe soort gezorgd. En nu zijn de Pizzly's een belangrijke concurrent aan het worden in de Noordelijke zone die voor de mens steeds aantrekkelijker wordt.

Er duiken trouwens nog meer diertjes op waar we ze niet verwachten. Een aantal Zuid-Europese steden zoals Sevilla, Madrid, Porto en Rome hebben de voorbije jaren al een flink deel van hun bevolking zien vertrekken. Zowel de jaarlijkse hitte als de waterproblemen maken het onmogelijk nog grote

bevolkingsgroepen te huisvesten. De arme bewoners van deze steden worden nu echter belaagd door de *bed bug* (bedwants). Het akelige insect leeft in en rond het bed, en voedt zich met bloed: hij prikt met zijn steeksnuit door de huid en zuigt zich vol.

Waar de diertjes zich eerst lieten opmerken bij mensen thuis zijn de bedwantsen steeds actiever in ziekenhuizen, bedrijven, instellingen en theaters. De bedbug is erg moeilijk te bestrijden, kan maanden zonder voedsel en verbergt zich in de smalste spleten. Op zich is het diertje niet zo gevaarlijk maar wie ze in huis heeft kan gek worden van de jeuk. Dit zou dus wel eens de doodsteek kunnen worden voor een aantal grote steden. Wat dan weer aansluit bij de tendens van de stadsvlucht, waarbij steeds meer mensen terugkeren naar landelijke gebieden.

Levensvormen (en niet alleen mensen) zijn volop aan het migreren, het tempo ligt daarbij rond 1,5 kilometer per jaar in de richting van de polen. De dag dat de Pizzlyberen op de vlucht zullen moeten gaan voor de bedwantsen is nog veraf, maar nieuwe verrassingen zijn niet uit te sluiten.

9 september 2023: huisje weltevree

Ik voel mijn rug niet meer, maar het is gelukt. Mijn strophuisje is bijna klaar. De voorbije maanden heeft Adam samen met een aantal van zijn collega's het houten skelet van het huis op een stevige fundering gezet. Een moeilijkheid was om het skelet stevig genoeg te maken voor de daktuin. Daarvoor waren een aantal extra balken nodig. De voorbije weken hebben we dan met een ploeg van een tiental mensen de strobalen muren gebouwd en geleemd. De deuren en ramen konden we recupereren bij de afbraak van de nutteloos geworden Media Markt in Oostakker.

Het ontwerp van de woning is bijzonder eenvoudig, het is een kubus van 7 op 7 op 7 meter geworden, met bovenop een tuin van 8 op 9 meter. Het platte dak biedt op die manier beschutting voor slagregen en oververhitting. Het dak bevat naast een klein terrasje plaats voor 2 zonnepanelen, een zonneboiler, een fietswaterpomp en een moestuin van ongeveer 40 vierkante meter. Mijn ondertussen ook al wat oudere vriend Werner heeft een fantastisch systeem bedacht waarmee ik het regenwater dat via het dak in een grote regenwaterton terecht komt naar boven kan pompen via een energiefiets op het dak (systeem Maya-Pedal). In het huis is de enige verwarmingsbron de tegelkachel die ik kocht in 2010 en die het nog prima doet. Verder heeft Werner 14 oude autobatterijen in serie geplaatst waarmee ik toch voldoende elektriciteit kan opslaan voor 3 tot 4 dagen.

De benedenverdieping bevat een inkomzas, een composttoilet en verder een open ruimte met kookhoek,

zithoek, een eettafel en de vleugelpiano. Op het eerste verdiep is dan een kleine badkamer een slaapkamer en een werkkamer die ook als logeerkamer kan gebruikt worden. Het is niet bijzonder groot (want de muren zijn natuurlijk wel erg dik), maar er is behoorlijk wat licht en het huis is volledig autonoom. Naast de voorzieningen voor warm water en elektriciteit is er een waterzuiveringssysteem waarmee het regenwater drinkbaar wordt gemaakt. Het afvalwater gaat dan weer dan de gemeenschappelijke rietzuiveringsinstallatie van het stro-housing project.

Er is langs de buitenkant een toegangstrap tot de eerste verdieping en het dak, en alle voorzieningen zijn aanwezig om indien nodig de woning in twee te splitsen. Eenmaal ik te oud ben om trappen te doen kan ik prima leven op het gelijkvloers en kan iemand anders zijn intrek nemen op de eerste verdieping.

In het project zullen uiteindelijk een twintigtal woningen komen. Enkele kleinere zoals dat van mij, maar ook grote modellen voor jonge gezinnen met kinderen. Ik probeer trouwens ook Marieke en Gert-Jan te overhalen om hier hun intrek te nemen. Dan kan ik gerust op Klaas letten indien nodig; Maar mijn dochter twijfelt toch een beetje of ze zo dicht bij haar papa wil wonen. En dat kan ik wel begrijpen. Voorlopig zijn er nog maar drie andere woonunits klaar, maar binnen pakweg een jaar zullen hier een dertigtal mensen samen leven.

Nu is er nog wat werk voor de afwerking en hopelijk kan ik binnen enkele weken verhuizen. Dan ben ik erg benieuwd hoe comfortabel het zal zijn tussen mijn dikke stromuren. En ga ik bij de warmte van de houtpellets een teeltplan tekenen voor het moestuintje boven mijn hoofd waar ik dan in het voorjaar kan mee starten...

2024

22 februari 2024: grijze criminaliteit en hangsenioren

Het leven in mijn strobalen huisje valt goed mee. Door de goed geïsoleerde muren moet ik weinig stoken, ik heb voldoende elektriciteit voor mijn beperkt verbruik. Alleen warm water is er niet altijd voorhanden, maar het idee dat je op elk moment van de dag onbeperkt over warm water zou moeten kunnen beschikken is al lang achterhaald. Het huisje heeft trouwens nog een bijkomend voordeel. Er is nogal wat interesse in het concept van een goedkope, ecologische zelfvoorzienende woning. Ik word nu vaak uitgenodigd om toelichting te geven en redelijk wat geïnteresseerden komen hier een kijkje nemen. Voor het advies krijg ik een kleine (maar welkome) vergoeding.

Zelfs al word ik dit jaar 64, van pensioen is nog lang geen sprake. De pensioenen die de overheid nu uitbetaald zijn zo laag dat bijna niemand stopt met werken op zijn 65ste. Enkel zij die op bepaalde redenen echt niet meer kunnen werken krijgen een iets hogere vergoeding. Reden is dat de overheid het al jarenlang met veel minder middelen moet doen en de pensioenkas een groot deel van hun waarde hebben verloren tijdens de financiële crash in 2012.

Let wel, de meeste 65 plussers werken nog, maar het werktempo ligt een stuk lager en meestal gaat het over 2 tot 3 dagen per week. Uit onderzoek blijkt trouwens dat mensen die langer blijven werken ook langer gezond blijven, zowel mentaal als fysiek. Aangezien ik mijn werk graag doe wil ik er in elk geval mee doorgaan, zolang mogelijk.

Wat ouderen betreft is de situatie helemaal anders dan pakweg 20 jaar geleden. Een nieuw fenomeen is bijvoorbeeld de grijze criminaliteit. Dit gaat om senioren die niet meer rond komen met hun uitkering en kleine diefstallen plegen. Het fenomeen is hier ook bekend, al is het in mindere mate dan in landen als Japan. Er zijn trouwens verhalen van oudere mensen die daarbij hopen dat ze via die weg in de gevangenis terecht komen, omdat ze zo even zeker zijn van kost en inwoning.

Hier komt dit niet zo vaak voor. Wat je wel ziet is dat ouders vaker bij hun kinderen gaan wonen, omdat ze niet langer in staat zijn alleen te wonen en een rusthuis veel te duur is geworden. Je ziet ook meer kangoeroewoningen en de zogenaamde 'zorgkoten'. De zorgkoten verwijzen naar de studententraditie waarbij 3 tot 5 mensen samen een huis huren om kosten te sparen. Bijkomend element bij de zorgkoten is dat er tevens een voltijds inwonende verzorger wordt ingehuurd. Vaak zijn het Roemeense of Poolse dames die een vergoeding krijgen om dan huishoudelijk werk te doen voor het groepje senioren in het zorgkot.

Het systeem lijkt behoorlijk te werken. Naar ik hoor van een paar van mijn vrienden die in een zorgkot zitten worden er -de studententradities getrouw – regelmatig stevige feestjes gegeven. Het gaat er een pak vrolijker aan toe dan in een traditioneel rusthuis en het is goed tegen de vereenzaming.

Ik vond ook nog een filmpje over het probleem van hangouders, maar ik weet niet zeker of de bron wel betrouwbaar is. Klik [hier](#).

30 november 2024: het nieuwe opvoeden

Klaas is ondertussen 5 jaar geworden. Het is een vrolijk en nieuwsgierig baasje. Dagelijks is hij van 9 tot 15 uur in het kindercentrum, de plaats waar kinderen tot hun 10de verjaardag leren en opgroeien. De aanpak is wel behoorlijk verschillend van mijn kleutertijd. Minstens een uur per dag zijn de kinderen buiten bezig met natuurbeleving of de schoolmoestuin. Veel aandacht is er voor relationele en persoonlijke ontwikkeling. Doorheen de gewone activiteiten zijn er oefeningen in communicatie en conflictpreventie.

Vanaf dit jaar krijgt Klaas ook wekelijks een sessie meditatie en filosofie. Waardoor hij ons nog meer bestookt met allerlei vragen. Een tweede taal wordt aangeleerd vanaf het vierde levensjaar. Na heel wat discussie is uiteindelijk beslist dat alle kinderen die geboren zijn na 2020 Engels moeten leren. Het had voor mij ook Spaans of Esperanto mogen zijn, maar dat was blijkbaar niet haalbaar. Het goede is natuurlijk dat de volgende generaties makkelijker met elkaar zullen kunnen spreken. Tegelijk is er aandacht voor lokale dialecten, en spreekt Klaas nu al beter Gents dan zijn grootvader.

Omdat de overheid voorzichtig moet omspringen met de schaarse middelen is onderwijs veel meer gedragen door de gemeenschap. Ouders nemen allerlei taken op zich, heel wat senioren helpen mee, bijvoorbeeld in de schoolmoestuin of de schoolkeuken. De infrastructuur van de school met onder andere een sportzaal en computerklas is dan vanaf 15 uur de plek voor vergaderingen, buurtactiviteiten en feestjes. Het hele centrum staat onder beheer van een groep ouders, de schooldirectie en buurtbewoners.

De vroegere stadswijken zijn ook verder opgesplitst in kleinere 'stadsdorpen' van enkele straten en met 500 tot 800 inwoners. Marieke woont met Gert-Jan en Klaas in mijn vroegere woning

in stadsdorp 'Azalea'. Ik woon in stadsdorp 'oude betoncentrale' maar dat is uiteindelijk maar vijf minuten fietsen van elkaar. En aangezien ik er nog redelijk wat mensen ken ben ik ook wel eens per week in het kindercentrum van Azalea.

En Adam, tja heeft gekozen voor een meer nomadische woonvorm. Met een groepje andere schrijnwerkers en isolatiebouwers woont hij in caravans. Deze staan meestal een tijdje bij een bepaald verbouwproject en trekken naar een volgende werf als de job afgerond is. Het is een vrolijke bende jonge mensen die op korte tijd heel wat expertise hebben opgebouwd rond natuurlijk bouwen. De 'caravanbouwers' – dat is de naam van hun club – is veelgevraagd, waardoor het wel eens gebeurt dat ik Adam enkele weken niet te zien krijg.

Hij amuseert zich blijkbaar best in deze formule. Of ik van die kant nog kleinkinderen mag verwachten weet ik niet. Ik zie hem regelmatig wel eens met een andere vrouw aan zijn zijde. Ik vermoed dat hij best tevreden is zo en zelf nog geen zin hebt om te starten met het nieuwe opvoeden.

2025

28 april 2025: eten of zwemmen

Het is vandaag exact 6 weken geleden dat het geregend heeft in ons land. Daarmee ziet het er weer niet goed uit voor de landbouw. Granen, maïs of andere gewassen die begin maart zijn gepland zijn ondertussen afgestorven in de grond, en als het niet snel gaat regenen komen ook de latere oogsten in gevaar. De grondwaterspiegel is al enkele decennia erg laag zodat meer grondwater oppompen niet meer verantwoord is. De stand van de waterlopen is gevaarlijk gezakt, waardoor de binnenscheepvaart in de problemen komt. Al een geluk dat de Belgische kerncentrales ondertussen allen dicht zijn, want anders moesten ze nu toch sluiten wegens gebrek aan koelwater.

Het is niet de eerste keer dat we een dergelijk voorjaar meemaken. De overheid heeft daarom het noodwaterplan in werking gesteld. Dit houdt onder andere in dat het verboden is om auto's te wassen en grasvelden te besproeien. Waar de vorige jaren nog een uitzondering is gemaakt voor de voetbalvelden is het verbod nu algemeen.

Daarnaast wordt alle water dat zich in

zwembaden bevindt ter beschikking gesteld van de landbouw. Op een bijzondere Google maps pagina staan de zwembaden aangegeven waar de boeren met hun tankwagens water kunnen halen. De prioriteit is nu het verzekeren van de voedselvoorziening, en uiteraard is dit belangrijker dan het privilege van de enkele mensen die nog een eigen zwembad hebben.

Ik ben alvast blij dat ik mijn composttoilet heb, want ook de aanvoer van leidingwater is gerantsoeneerd en de mensen die nog drinkwater gebruiken voor het toilet komen nu in de problemen. Aangezien er al meer dan vijf jaar een extra taks is voor deze groep gaat het gelukkig over nog maximum 20% van de huishoudens.

Als ik Klaas vertel over de tijden dat er massaal water werd verspild en vervuild kijkt hij mij een beetje boos aan. *“Opa toch”,* zegt hij *“je had wel een beetje meer water moeten overlaten voor ons hé”*. Ik kan hem moeilijk ongelijk geven.

4 november 2025: democratie 2.0

Het werk rond nieuwe vormen van participatie en democratie begint stilaan vruchten af te werpen. Nieuwe software maakt het mogelijk om gezamenlijk beslissingen te nemen, waardoor de traditionele democratie een interessante aanvulling krijgt. In het begin van deze eeuw is namelijk gebleken dat het oude systeem van representatieve democratie niet in staat was de grote problemen aan te pakken. Politici waren te veel bezig met hun eigen herverkiezing, in plaats van het aanpakken van de problemen. Lang geleden, in 2011 schreef ik daar nog een [stukje](#) over voor MO*.

Nu beleven we een historisch momentum waarbij voor de allereerste keer een mondiale volksraadpleging wordt gehouden. Daarvoor is de voorbije jaren gewerkt aan een systeem om alle

aardbewoners van 14 jaar en ouder een unieke ID te geven, gekoppeld aan een Irisscan. Om te vermijden dat slechts zij met toegang tot internet kunnen een stem uitbrengen zijn verschillende maatregelen genomen. Zo trekken in de armere landen mobiele ploegen rond die met op zonnepanelen aangedreven laptops bij hebben. In principe bezoeken ze de meest afgelegen dorpen. In steden zijn er tijdelijke kantoren geopend die gedurende 10 dagen 24/24 open zijn.

Ook bij ons doen lokale besturen grote inspanningen om iedereen te betrekken. In alle stadsdorpen is minstens een plek waar iedereen naar toe kan. Verder zijn er kleine groepjes vrijwilligers die langs gaan bij de mensen die minder goed te been zijn.

De afspraken zijn als volgt: als 50% van de potentiële kiezers meedoet krijgt de uitkomst het statuut van aanbeveling. Als 65% van de bevolking deelneemt zijn de besluiten van de raadpleging bindend voor alle landen die de wereldregering erkennen. (ondertussen meer dan 140 landen) Dezelfde percentages worden gebruikt om te bepalen of een voorstel wordt weerhouden. Misschien een beetje ingewikkeld, maar als dus minstens 65% van de bevolking stemt en minstens 65% van de stemmers kiest voor een bepaald voorstel dan wordt het een bindende wet.

Ter omkadering van het referendum zijn op lokaal vlak en via internet een heleboel informatieve activiteiten opgezet. Er zijn fora met voorstanders en tegenstanders, academische rapporten, debatavonden en intercontinentale internetconferenties. Als we bereid zijn naar elkaar te luisteren en elkaars standpunt te begrijpen kunnen we wellicht de oude valkuilen vermijden.

Vandaag is dus de eerste 'worldref' gestart. Tien dagen lang kunnen mensen over de hele wereld kiezen uit volgende opties.

A. om de economische ontwikkeling terug op gang te brengen gebruiken we de resterende olie en steenkoolvoorraden, beseffende dat dit de opwarming van de aarde erger maakt.

B. om de opwarming van de aarde te vertragen vermijden we ten alle prijzen de resterende voorraden fossiele brandstoffen te verbranden, zelfs al zal dit de economische ontwikkeling vertragen en onze materiële levensstandaard beperken.

Ik heb in elk geval gestemd voor B, en ik hoop van u hetzelfde natuurlijk. Als dit experiment lukt dan zullen de volgende jaren nog verschillende dergelijke wereldreferenda gehouden worden en wordt een oude droom waar. De mensheid die gezamenlijk een toekomst kiest.

16 november 2025: de bevrijding

Overall in de straten zijn spontane feestjes losgebarsten. Mensen halen oude flessen wijn boven of zijn bezig lekkere taarten aan het bakken. Her en der klinkt vrolijke muziek van muzikanten die op straat staan te spelen. Kinderen lopen vrolijk rond met vlaggetjes en hier en daar een kleurrijke ballon. Fietskaravanen rijden door de stad luidruchtig bellen rinkelend. Het doet me denken aan de

sfeer van de bevrijding na de tweede wereldoorlog (niet dat ik er bij was, maar ik heb het wel eens gezien in films enz.).

Reden van de collectieve feestvreugde? De uitslag van het allereerste wereldreferendum. Dit is ook een bevrijding, want officieel heeft de mens afscheid genomen van het tijdperk van de fossiele brandstoffen. Nog maximum vijf jaar mag er olie of steenkool gebruikt worden voor het opwekken van warmte, elektriciteit of in verbrandingsmotoren. Dan is het definitief gedaan met het uitstoten van CO₂ via deze bronnen. Maar deze keuze betekent nog veel meer, want door te kiezen voor optie B is heel duidelijk de voorkeur gegeven aan herstellen van de ecologische balans. Vooruitgang staat nu niet langer gelijk met een keuze voor datgene wat het meeste financiële winst oplevert.

De feestende massa op straat beseft dat er nog moeilijke jaren voor ons staan. De omschakeling naar andere energiebronnen en naar een meer gelokaliseerde economie moet nu snel gaan en zal niet makkelijk zijn. Honderden energiecentrales moeten omgeschakeld of vervangen

worden, de landbouw zal snel moeten omschakelen, onze hele manier van denken en leven zal veranderen.

Ondanks de vele tegenslagen van de voorbije jaren – en niemand zegt dat die nu voorgoed achter de rug zijn – heeft het nieuws over de uitslag een wereldwijde golf van hoop teweeggebracht. Van Argentinië tot in Nieuw-Zeeland worden mensen nu wakker in een nieuwe wereld. Zou deze gebeurtenis de start kunnen zijn van een nieuwe fase in de mensheid, waarbij verbondenheid met elkaar en de planeet centraal staan.

Adam, die hier op bezoek is en al een flink glas gedronken heeft, leest van achter mijn schouder mee. *“Is dit niet een beetje te pathetisch?”* zegt hij. Wellicht heeft hij gelijk. Ik kan beter mee op straat gaan en zien of het me nog lukt om een paar danspasjes te maken!

2026

27 januari 2026: earth Memorial Day

Vandaag is het Earth Memorial Day. Deze herdenkingsdag is enkele jaren geleden voor het eerste gehouden en kent nu meer en meer weerklank. De dag is een eerbetoon aan mensen die voorbij de decennia hun leven hebben gegeven bij de verdediging van het leefmilieu. Het volgende [filmpje](#) met beelden van Yann Arthus Bertrand toont nog eens de fragiliteit van moeder aarde en eindigt met enkele van de mensen die vandaag gehuldigd worden.

Het succes van de Earth Memorial Day sluit aan bij een tendens die al jaren steeds sterker wordt. Het gaat over een beweging van holistisch denken en innerlijke transitie. Deze trend was al jaren geleden voorspeld door eco-filosoof [Thomas Berry](#), hij sprak 20 jaar geleden over de komst van het 'eco-zoïcum', een nieuwe geologische periode. De onderliggende gedachte is dat in die fase de mens zich voor het eerst ten volle bewust is van zijn verbondenheid met alle levende en niet-levende systemen. Dit is heel iets anders dan de New Age beweging eind vorige eeuw of de vaak commerciële en zweverige toestanden van begin deze eeuw.

Het gaat nu over de ontwikkeling van wat soms spirituele intelligentie wordt genoemd. Het terug vertrouwen op intuïtie, het integreren van hoofd, hart en handen (een concept dat bij Transition Towns ook te zien was). Om het wat concreter te maken. Steeds meer mensen zijn lid van

meditatiegroepen of nemen dagelijks een rustmoment. Ze nemen tijd voor persoonlijke ontwikkeling en bewustzijnsverdieping. Deze praktijken dienen om te leren luisteren naar de eigen inzichten en leiden tot een minder materialistische levensstijl. Tegelijk brengt dit een grotere betrokkenheid en verantwoordelijkheid met zich mee.

Deze onderstroom was al langer aanwezig en begint nu meer en meer op de voorgrond te komen. Uiteraard is er ook weerstand en zijn er ook kleine groepen die pleiten voor de terugkeer naar *'het paradijs van de superconsumptie'*, de periode 1980-2010 die nu meer en meer gezien wordt als de aanleiding voor de PC (Permanente Crisis).

Wat mij betreft, zijn het vooral mijn kinderen die me jaren geleden al gestimuleerd hebben om te beginnen met meditatie. Ik moet toegeven dat het een weldadig effect heeft en het een hele geruststelling is te merken dat de jongere generaties een ander waarden patroon kiezen dan hun ouders.

11 mei 2026: fantasie en werkelijkheid

Vorige week heb ik op de rommelmarkt een grappige DVD gevonden. Met de titel: *"de wereld over vijftig jaar"*. De film is gemaakt in 2007, en brengt wel een erg naïef beeld van hoe de wereld er vandaag zou moeten uitzien.

Zo zijn er ruimteliften waarmee we probleemloos naar de ruimte kunnen voor een zondagse picknick, is kernfusie (eindelijk) mogelijk, halen we tegelijk energie uit methaanhyaat (methaanijs) uit de diepzee. Er bestaan onzichtbare soldaten met kledij die hartmassage kan toepassen, we koloniseren de ruimte, leven in steden vol zelfsturende vliegende auto's. In die netwerksteden zijn er

miljoenen bewakingscamera's zodat dag in dag uit iedereen perfect kan gevolgd worden. Tegelijk worden chips in ons brein ingepland en kunnen speciale 3D printers een nieuw hart printen op basis van stamcellen.

Tja, de film vertelt natuurlijk veel meer over de denkbeelden van de makers dan over de toekomst. Het optimisme druipt van de beelden af en problemen als watertekorten, opwarming van de aarde of bevolkingsevoluties zijn vanzelf verdwenen. Ondertussen weten we wel beter. De jaren 10 en 20 hebben aangetoond dat blind geloof in techniek weinig uithaalt als tegelijk de grote problemen niet aangepakt worden.

Het enige uit de film dat wel lijkt te kloppen zijn de belangrijke doorbraken rond hernieuwbare energie. Vooral sinds de uitstap uit fossiele brandstoffen vorig jaar volgen de doorbraken elkaar snel op. Zo zijn er nu folies met zonnecellen die een rendement halen van

Over de intelligente wegen
van de toekomst jagen de auto's voort...

40%, en het ziet het er naar uit dat we snel naar 50% gaan. Omdat deze folie erg goedkoop is worden alle bestaande panelen ermee bekleedt en brengt zonne-energie 2 tot 3 keer zoveel op.

Nieuwe vormen van kleine windturbines op basis van snaren zijn meer en meer in het straatbeeld te zien. Een techniek om energie op te wekken via membranen die bij hevige regenval worden open geplooid lijkt ook succesvol te zijn. Dit in combinatie met efficiëntie en sufficiëntie maakt dat we er wellicht in geslaagd zijn de energiecrisis op te lossen. Blijven nu nog de klimaatcrisis, de armoedecrisis, de financiële crisis, de biodiversiteitscrisis en de watercrisis en het komt nog in orde...

Er is echter nog ander nieuws van meer persoonlijke aard. Adam wordt dit jaar ook nog papa. Hij trok al enkele jaren op met Elena, een van oorsprong Poolse dakboerin die al een tijdje hier woont. Blijkbaar verwachten ze nu een kindje, en word ik voor de tweede keer opa! Wie weet zal deze kleine spruit ooit met de ruimtelift een feestje bouwen op de maan...

14 december 2026: 5,5 miljard plus één

Vorige week is Ajisa thuis geboren. In de caravan waar Adam en Elena al een tijdje samenwonen. Alles is goed verlopen en ik ben natuurlijk bijzonder blij dat ik niet enkel een kleinzoon heb, maar nu ook een kleindochter. Weer een reden voor een feestje.

Toch valt de geboorte samen met het moment dat er een stevige polemiek loopt rond bevolking. Hoe ziet de situatie er uit op dit moment? Toen de PC de wereld in zijn greep kreeg (2012) waren er net 7 miljard mensen op de wereld. (zie ook [dit oude filmpje van National Geographic](#) daarover)

De vooruitzichten waren dat we op weg waren naar 9 miljard in 2050. Maar deze prognoses hielden geen rekening met wat zou komen. De overstromingen, de droogtes, het nucleair conflict, de orkanen, de hongersnood, de nieuwe ziektes en conflicten rond voedsel en water hebben voor een forse terugval gezorgd. De levensverwachting is globaal met 7 jaar gezakt, maar ook het aantal geboortes begint weer toe te nemen. Er zijn stemmen om dit nu strikt te reglementeren.

Volgens de meest recente schattingen zijn er nu ongeveer 5,5 miljard mensen op de planeet. Honderden miljoenen mensen hebben de verschillende rampen dus niet overleefd. Slachtoffers zijn er niet enkel gevallen in de arme landen, maar de vroegere 'westerse' wereld kreeg zware klappen. Omdat de schrik er goed in zit dat een snelle groei van de bevolking tot nieuwe problemen zal leiden is er nu een sterke beweging ontstaan rond geboortebeperving.

Er is een brede consensus dat we best zouden streven naar een 'nulgroei', dat wil zeggen dat als elke vrouw maximum 2,1 kinderen krijgt we dan een stabiele wereldbevolking hebben van 5,5 miljard mensen. Een aantal dat zeker haalbaar is als we kiezen voor een welvaartsniveau vergelijkbaar met de jaren zestig van vorige eeuw. De vraag is nu op welke manier deze doelstelling moet gehaald worden? Onderzoek toont aan dat het beste is ervoor zorgen dat vrouwen een goede opleiding krijgen, de gezondheidszorg voor iedereen toegankelijk is en er een vorm van sociale zekerheid voorhanden is.

De wereldregering is daarom bezig om een hele reeks maatregelen uit te werken. Zo zal elk land verplicht zijn twee maal zo veel te besteden aan onderwijs en gezondheidszorg dan aan defensie. Dat klinkt misschien logisch maar in 2010 gaf de US voor defensie bijna 20 keer meer uit dan voor gezondheid en onderwijs samen. Daarnaast moet het kindergeld – in de landen waar het nog bestaat – vanaf het derde kind dalen in plaats van stijgen. Landen die te maken hebben met een

zware vergrijzing (zoals Japan, Zuid-Korea en Rusland) wordt gevraagd dit aan te pakken met migratie eerder dan met het stimuleren van de geboortecijfers.

Geen simpele oplossingen dus, want er moet een evenwicht gevonden tussen de individuele kindertrends, de mondiale ongelijkheden en de draagkracht van de planeet. Als het plan uitgevoerd zal worden dan heb ik in elk geval recht op 4,4 kleinkinderen in totaal. Daar zal ik al mijn handen aan vol hebben.

2027

1 april 2027: vers uit de nieuwsautomaat

De kranten met dikke bijlagen en veel reclame bestaan al een tijdje niet meer. Zowel het instorten van de advertentiebudgetten als de stijgende kosten van papier en transport hebben de traditionele krant uiteindelijk de das omgedaan. De meeste informatie kan je nu online bekijken, maar in zowat elke straat is er ook een nieuwsautomaat. Eerst moet je via een scherm kiezen voor-lokaal – regionaal – mondiaal als filter. Daarna kan je een aantal rubrieken aanklikken zoals samenleving, economie, cultuur, sport en levenskwaliteit. Je kan ook nog kiezen hoe groot het lettertype moet zijn, wat echt wel handig is voor mensen als ik die niet meer zonder leesbril kunnen.

Op basis van je opties print de automaat dan snel het meest recente nieuws af in een handig bundeltje. De prijs is afhankelijk van je keuzes, en wie wil kan het hele pakket ook via Bluetooth laten doorsturen naar zijn of haar PDA. Omdat ik vandaag een lange treinrit had richting Overpelt voor een lezing over 'autonoom wonen in strobalen' heb ik alle opties aangeklikt en de bundel meegenomen op de trein. De impact van drukken en papier wordt automatisch van mijn klimaatbudget gehaald, maar ik zit al maanden onder mijn quotum dus dat is geen probleem. Als ik het bundeltje later in het recycleerbak van een nieuwsautomaat stop krijg ik nog enkele CO2 equivalenten terugbetaald. Het oude leeggoed systeem dus.

Het treinreizen is trouwens best gezellig geworden sinds de NMBS toestemming heeft gegeven aan jonge ondernemers om allerlei vormen van treincatering toe te staan. Je weet niet op voorhand wat er komt maar in de meeste treinen zijn er 2 of 3 mensen die zich uitsloven om de lekkerste hapjes en drankjes aan te bieden op de trein. Tijdens de heenreis heb ik bijvoorbeeld genoten van een heerlijke kruidenthee met stadshoning, in het terugkeer kon ik niet weerstaan aan veganistische cupcake.

Ik verslikte me bijna in de kruidenthee toen ik door mijn krant aan het bladeren was. Er stonden opvallend veel ongewone berichten in. Bijvoorbeeld dat er een nieuw pretpark zou geopend worden in Mechelen met als naam 'Consumer Paradise', het zou de bezoeker meenemen in de *'unieke beleving van het ongebreideld consumeren en verspillen zoals in de goede oude tijd'*. Op de lokale pagina lees ik dat er een probleem is met de drinkwatervoorziening in Gent en dat wie jonger is dan 16 geen kraantjes water mag drinken omdat er te veel alcohol inzit. Verder zou het wel gezond zijn. Toen ik las dat het volgende wereldreferendum zou gaan over de verkiezing van de mondiale hymne met als een van de kandidaten ['Dos cervezas'](#) uit 2009 viel mijn frank. 1 april vandaag. Ik heb me weer eens goed laten vangen... Oppassen dus beste lezer, wat je vandaag leest is niet noodzakelijk waarheidsgetrouw...

24 september 2027: mager en gezond

De voorbije dagen ben ik hard bezig geweest om de moestuin op het dak te oogsten en alles klaar te maken voor het bewaren. Eigenlijk is het vooral Elena die op het dak aan de slag gaat terwijl ik op de kleine Ajisa heb gelet en ondertussen zoveel mogelijk boontjes heb klaargemaakt om ze straks te wekken. Zoals ik schreef is Elena een professionele [dakboerin](#) die ondertussen heel wat daken in de stad onderhoudt.

Het voorzien in lokale voeding is trouwens een zeer belangrijke bedrijfstak geworden waar heel wat mensen een eigen job mee creëren. Voor het bewaren en inmaken van de oogst doe ik trouwens beroep op een 'bewaarmanager'. Dit zijn mensen die alle mogelijk manieren kennen om groenten en fruit te bewaren met energiezuinige technieken zoals inkuilen, drogen, wekken en steriliseren. Er zijn ook specialisten in het 'genezen' van vervuilde gronden, waarmee ze dan vooral gebruik maken van 'mycelium'. Dit zijn de schimmeldraden van allerlei schimmels (champignons) die in staat zijn vervuilde gronden weer bruikbaar te maken.

Op dit ogenblik komt een goede 30 procent van alle nodige voedsel uit de stad zelf, nog eens 40 procent wordt geteeld in een straal van 16 kilometer (10 mijl). Dit is een afstand die nog best haalbaar is met de bakfiets of de boerenkar. Zo'n 30% van het voedsel komt van verder weg, het gaat onder andere over rijst, linzen en nog enkele soorten fruit. Als ik het vergelijk met mijn jonge jaren is het aanbod van soorten wel een stuk minder. Fruitsoorten zoals mango, sterfruit of passievrucht zijn hier nog nauwelijks te koop. Eén keer per maand komt er een fairtrade bananenboot aan in de Gentse haven en dan kan iedereen zich een tros bananen permitteren. Daardoor hebben bananen weer een status gekregen van een bijzondere lekkernij waar we des te meer van genieten.

Nu we al ruim 10 jaar noodgedwongen meer lokale en seizoensgebonden voeding eten, die vaak nog eens biologisch is én we gemiddeld ook wat minder eten blijkt dit goede effecten te hebben op de algemene gezondheid. Opvallend is de afname van het aantal mensen met overgewicht, het verminderen van allergieën, lagere cholesterolwaarden, vermindering van het aantal mensen met diabetes. Aangezien er ook veel minder geraffineerde suiker en kleurstoffen worden gebruikt zou dit volgens sommigen ook een gunstig effect hebben op zaken als borderline en ADHD. Of het nu echt met een ander voedingspatroon te maken heeft weet ik niet, maar het is toch opvallend dat steeds minder kinderen deze diagnose krijgen.

Wat vlees betreft zijn de rollen omgedraaid. Er wordt nog vlees gegeten, maar veel minder en ook hier vooral kleinere en vaak zelf gekweekte dieren. Bijna 25 % van de bevolking noemt zich voltijds vegetariër, maar meer dan 50% zijn matige vleeseters geworden. Er is trouwens een campagne gestart met als titel 'dinsdag vleesdag', om mensen ervan te overtuigen om toch minstens 1 keer per week vlees te eten. Zelf heb ik al ruim 20 jaar geen vlees gegeten en voel me er prima bij. Wat ik wel af toe eens durf te eten zijn de insectenburgers die je meer en meer in de winkelrekken ziet. Een bron van eiwitten die zo goed als geen negatieve effecten heeft op het milieu. Binnen de vegetarische beweging is er discussie of dit nu wel of niet kan...en zo blijven we nog wel effen bezig.

2028

12 januari 2028: de wraak van Gaia

Hoewel het de goede kant uitgaat met CO₂ uitstoot door de mens is er grote ongerustheid over een nieuw mogelijk onheil. Door opnieuw een te warme winter blijkt dat in Alaska en Siberië steeds grotere stukken van de permafrost aan het opwarmen zijn. De permafrost bevindt zich aan de polen en bedekt bijna 20% van de totale landmassa. 's Winters is de grond tot op grote diepte bevroren en 's zomers ontdooit alleen het bovenste laagje.

Het ontdooien van de permafrost gaf reeds heel wat problemen omdat wegen en huizen die gebouwd zijn op ontdooiende bodem plots op een onstabiele bodem blijken te staan. Maar dit is nog het minste in vergelijking met de 'broeikasgasbom' verscholen in de permafrost. De bovenste laag bevat namelijk veel plantenresten die bij het ontdooien beginnen te rotten. In contact met lucht komt daarbij het bekende broeikasgas koolstofdioxide CO₂ vrij. Maar wanneer plantenresten echter onder water ontdooien, zetten bacteriën de plantenresten langzaam om in methaan (CH₄) en dat is 20 keer sterker dan CO₂.

Ook op de bodem van oceanen is er permafrost die nu aan het smelten is. Via onderzoeksschepen probeert men nu te achterhalen hoe groot het probleem is. Op sommige locaties is het verschil met de 'normale achtergrondwaarde' een factor honderd keer zo hoog. Deze verschillen zijn waargenomen in de Oost-Siberische Zee en de Laptevzee. Het totale gebied bestrijkt

vele duizenden vierkante kilometers, wat neerkomt op miljoenen tonnen methaan. Het filmpje [hier](#) toont het probleem.

Aangezien de hele wereld ondertussen al voldoende ervaring heeft met de vreselijke gevolgen van een opwarming van nu iets meer dan 1 graad is er massale ongerustheid. Als er geen manier gevonden kan worden om het massaal vrijkomen van methaan te stoppen of te beperken zijn we er aan voor de moeite. Verschillende teams van wetenschappers zijn nu koortsachtig aan het zoeken naar mogelijke oplossing. Er wordt gedacht aan bacteriën, het opvangen van de methaan en het toevoegen van metalen in de oceaan. Een aantal fantasten denken dat we maar zo snel mogelijk een aantal ruimtetuigen moeten bouwen om toch een deel van de mensheid te kunnen redden. Als effectief alle methaan uit de permafrost vrijkomt gaan we naar een temperatuurstijging van 8 graden en meer. Maar het zal toch wel nog minstens honderd jaar duren voor het zover komt.

Sommige pessimisten zeggen dat wat we nu meemaken de wraak van Gaia is (naar het boek van James Lovelock) decennia lang dachten we dat we onbeperkt onze gang konden gaan met de natuur, en nu krijgen we de rekening gepresenteerd. Nu ik kleinkinderen heb wil ik toch al het mogelijke en onmogelijke doen om een oplossing te zoeken. Eén mogelijkheid is de afbouw van de menselijke CO₂ nog sneller te laten verlopen ter compensatie van het vrijkomende methaan. Er is geen tijd te verliezen, iedereen kan meedoen, CO₂, weg ermee!

11 juli 2028: ook vakantie voor de planeet

We zijn midden in de vakantie, maar wegens het permafrost-alarm ziet die er behoorlijk anders uit dan pakweg 20 jaar geleden. Er zijn geen vakantievluchten meer toegelaten en ook op vakantie

gaan met de auto is tijdelijk verboden. Wie om een of andere dringende reden toch zou willen vliegen moet een heleboel papierwerk invullen en zeer grondige redenen aangeven. Na goedkeuring komt hij of zij op een wachtlijst, het kan vaak maanden duren voor je mag vertrekken.

Dit is vooral lastig voor mensen die familie overzee hebben wonen. Mijn jongste broer Koen woont al een hele tijd in New York, maar door het vliegverbod is het alweer vier jaar geleden dat hij nog eens naar hier op bezoek kwam. Ik overweeg om hem zelf eens te gaan bezoeken, het kost ongeveer 2 weken om met een vrachtschip de overtocht te maken. Uiteindelijk heb ik nu toch tijd en de prijs valt redelijk mee.

Nu vliegen en autorijden niet meer kan wil dit niet zeggen dat er geen vakantie meer bestaat. In tegendeel zou ik zeggen. Je ziet dezer dagen massa's gezinnen die op de fiets het land doorkruisen. Soms hebben ze hun eigen kampeerspullen bij, maar heel wat mensen maken gebruik van de talloze systemen van 'openhuislogies'. Mensen met een tuin plaatsen bijvoorbeeld een bordje wat aangeeft dat passanten er mogen kamperen. Andere stellen een kamer of een zetel ter beschikking via het razend populaire coachsurfing. Wie honger heeft onderweg kan aanbellen bij de mensen die een poster aan het raam hebben met de vermelding 'hier kan je mee-eten'.

Daarnaast zijn er heel wat mensen die niet meer op reis gaan in de letterlijke zin van het woord, maar die vakantie zien als een periode voor lange wandelingen in de natuur, cursussen meditatie of tijd eindelijk veel tijd voor vrienden. Anderen kiezen voor paasvakanties, leesvakanties, muziekvakanties, kookvakanties enzovoort. Waar lang geleden het idee van vakantie helemaal is gekaapt door de commerciële sector bepalen mensen nu weer zelf hoe ze hun vrije tijd invullen. Plots weten mensen weer zelf best wat goed voor hun is, en deze Low Impact manier van vakantie zorgt dat ook de planeet even rust krijgt.

Daarnaast zijn er heel wat kleinschalige stadsfestivals en evenementen waardoor er echt wel kansen genoeg zijn voor ontmoeting en ontspanning. Door het vliegverbod zijn er nauwelijks nog buitenlandse groepen te horen op die festivals, en wat blijkt; er is ongelooflijk veel lokaal talent dat nu eindelijk de kans krijgt zijn kunnen aan een breder publiek te tonen. Aangezien er grote groepen klimaatvluchtelingen zijn aangespoeld is het aanbod bijzonder divers en bij wijlen exotisch.

O ja, als ik me niet vergis was 11 juli vroeger ook de 'Vlaamse feestdag'. Dit is een gebruik dat nu niet meer gevierd wordt, sinds het ontstaan van de wereldregering enerzijds en de grotere autonomie van steden en gemeentes is het regionale tussenniveau steeds minder belangrijk geworden. In de vakantie komen er trouwens tienduizenden zogenaamde Walen op vakantie naar hier en omgekeerd. Wat zouden we ons druk maken over een paar ridders die 700 jaar geleden op een patattenveld op de vuist gingen. We hebben echt wel betere dingen te doen.

7 oktober 2028: minder maar beter

De permafrostcrisis is nog niet afgewend zodat er bijkomende maatregelen zijn afgekondigd. Zo is de vleesproductie nog verder afgebouwd en is het mondiaal rantsoen nu 200 gram per week per persoon. Tenminste als het gaat over vlees van kleinvee zoals kippen of konijnen. Wie perse rundvlees wil moet tevreden zijn met 100 gram per week. Het gebruik van fossiele brandstoffen is al sinds [2025](#) sterk afgenomen en zal nu nog sneller worden ingeperkt. De resterende kolencentrales moeten voor het einde van het jaar allemaal dicht, wat vooral in China een moeilijke klus is.

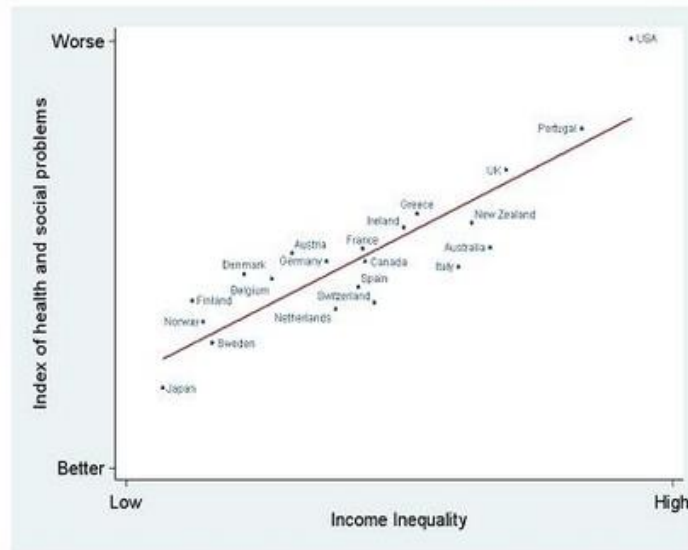
Verder worden er grootschalige plannen gemaakt om enkele tientallen miljoenen mensen een nieuw onderkomen te kunnen geven. Op basis van de verwachte bijkomende opwarming worden nu kaarten gemaakt die aangeven in welke zones het moeilijk zal zijn om menselijke nederzettingen te handhaven. Ofwel zijn de zones te droog ofwel is de stijgende zeespiegel te gevaarlijk. Daarnaast zijn er regio's waar nog redelijk wat ruimte is en de leefomstandigheden steeds beter worden. Het gaat onder andere om streken in Canada, Groenland, Finland en Alaska. Het ambitieuze plan is om tegen 2040 de grootste verhuisoperatie in de menselijke geschiedenis ooit rond te hebben.

Het dagelijks leven is met de nieuwe maatregelen niet makkelijker geworden, maar hier in Gent zijn we reeds een en ander gewoon. Het beleid van het stadsbestuur is reeds jarenlang gericht op een totale onafhankelijkheid van de fossiele brandstoffen en heeft tegelijk geleid tot een boost van creatieve en nieuwe oplossingen. Er zijn recent nog een aantal cijfers bekend gemaakt rond het huidige inkomen. Het BNP per hoofd was hier in 2010 gemiddeld 37 000 US dollar. Vandaag is dit gemiddelde gezakt tot 19 000 US dollar. Dat zou dramatisch kunnen klinken maar er is nog iets interessants aan de hand met de inkomensongelijkheid.

Health and Social Problems are Worse in More Unequal Countries

Index of:

- Life expectancy
- Math & Literacy
- Infant mortality
- Homicides
- Imprisonment
- Teenage births
- Trust
- Obesity
- Mental illness – incl. drug & alcohol addiction
- Social mobility

Source: Wilkinson & Pickett, *The Spirit Level* (2009)

www.equalitytrust.org.uk

Equality Trust

Deze ongelijkheid wordt uitgedrukt in de Gini-coëfficiënt. Het gaat om een getal tussen de 0 en de 1. Bij totaal gelijke inkomensverdeling krijgt deze de waarde 0: iedereen beschikt over een gelijk inkomen. Omgekeerd krijgt men bij totaal ongelijke inkomensverdeling – waarbij het gehele inkomen in handen is van één persoon – de waarde 1. Wat was nu de tendens in de periode voor de ineenstorting? Een constante toename van deze ongelijkheid, van 0,35 in 1990 tot 0,48 in 2010.

Het voorbije decennium is de tendens helemaal omgekeerd en zitten we nu in de buurt van 0,19. Deze cijfers zeggen wellicht niet zoveel, maar het is wetenschappelijk aangetoond dat hoe kleiner de ongelijkheid hoe groter het welzijn en de tevredenheid van iedereen. Dit is lang geleden reeds overtuigend aangetoond door [Richard Wilkinson](#). Toen hadden de politici er echter geen oren naar en was het marktsysteem volledig gericht op het vergroten van de rijkdom bij degene die al het meeste hadden.

Wie dacht dat we na de ineenstorting in een nieuw soort communistisch systeem zouden terecht komen heeft de bal ook misgeslagen. Het economische model waar we nu inzitten is nog steeds gebaseerd op een vrije markt. Wellicht veel meer vrije markt dan in de jaren 2000. Heel veel mensen en groepen zijn nu lokale ondernemers geworden en beiden hun diensten aan de gemeenschap aan. De meeste bedrijven zijn echter coöperaties geworden met een maatschappelijk doel. De winstuitkering is wettelijk beperkt tot 4% en het er bestaat ook geen beurs meer waar kan gespeculeerd worden. Kortom zowel het systeem als onze manier van denken is niet meer gericht op korte termijn winsten in financiële of materiële zin, maar op lange termijn denken waarbij persoonlijke groei en maatschappelijk en ecologisch evenwicht de drijfveer zijn.

In die zin hebben we allemaal veel minder, maar hebben we het stilaan steeds beter. Marnix Gijzen (1899-1984) wist het al doen hij volgende uitspraak deed: “rijke mensen zijn maar arme mensen die geld hebben”.

2029

10 maart 2029: einde van de kringloopwinkel

Het gaat niet zo goed met de kringwinkels, en dat is goed nieuws. Er zijn verschillende tendensen die het ooit zo succesvolle model ondergraven. Vooreerst zijn onze consumptiepatronen grondig aangepast de voorbije 20 jaar. De tijd dat er maar op los werd gekocht is al lang voorbij, wegwerpproducten zijn zelfs verboden. Daarnaast gooien mensen bijna niks meer weg en worden nu vooral duurzame goederen aangekocht, voor zover ze nog gekocht worden.

De keuken in mijn stobalenhuis is bijvoorbeeld niet van mij. Zowel de koelkast, het kookfornuis als de wasmachine zijn eigendom van de fabrikant (Ecoware). Ik betaal een jaarlijkse huurprijs die ook nog eens afhankelijk is van de intensiteit waarmee ik de toestellen gebruik. Wat alvast een stimulans is om er zorgzaam en zuinig mee om te gaan. Mocht er een defect zijn – wat ik in de zes jaar dat ik klant ben niet heb meegemaakt – , dan is Ecoware verplicht gratis de herstellingen uit te voeren of het toestel te vervangen. Daarom hebben ze er alle belang bij om toestellen te maken die jarenlang meegaan.

Op het einde van de levenscyclus vervangt Ecoware het toestel door een nieuw (en nog zuiniger) model. Het oude toestel is dan de basis van een nieuw toestel. De toestellen worden gemaakt en herstelt in een atelier in de Gentse haven, waardoor het transport beperkt is. Het robuuste toestellen die erg eenvoudig in gebruik zijn en niet zoveel technologische snufjes hebben,

maar gewoon doen wat ze moeten doen. Verschillende medewerkers van Ecoware zijn trouwens ex-werknemers van de kringwinkels.

Aangezien ik een aandeel heb van Ecoware ben ik zeker zorgzaam voor de toestellen die ik van hun gebruik. Tegelijk weet ik dat de winst van het bedrijf vooral gebruikt wordt voor bijkomende innovatie en tewerkstelling, en krijg ik zelf nog een stukje van de winst. Het is een aanpak die goed is voor de consument, voor het bedrijf en voor het milieu. Alleen niet voor de kringwinkel, die stilaan aan het verdwijnen is.

Tegelijk zijn er nog regelmatig rommelmarkten, garageverkopen, weggeefparty's, herstelateliers en bricoleermarkten wat maakt dat we nu geen kringloopwinkel meer nodig hebben. We leven in een kringloopwereld, en dat is alweer een flinke stap vooruit.

29 juni 2029: het klimaattribunaal

Gisteren moest ik naar Den Haag, ik was er opgeroepen als getuige bij een van de klimaatprocessen. Het proces waarvoor ik moest getuigen gaat over de periode 2008-2012, waarin er verschillende grote klimaatconferenties werden georganiseerd. Kopenhagen, Cancun en Durban zijn voor mijn kleinkinderen doodgewone namen van steden, maar voor mijn generatie blijven dit de plaatsen waar we de laatste kans hebben verkeken om de klimaatcrisis af te wenden.

De processen die nu zijn opgestart hebben vooral een symbolische functie. De vele tientallen miljoenen mensen die de voorbije decennia het leven hebben gelaten door de opwarming van de aarde hebben er niet veel aan, maar voor de nabestaanden is het toch erg belangrijk deze episode in

de geschiedenis uit te spitten. Uiteraard ook met de bedoeling dit soort drama's in de toekomst te vermijden.

In de rechtszaal zaten een aantal prominente leiders uit de jaren 10 en 20. Voor het toenmalige België zaten in de beklaagdenbank Yves Leterme, Bart De Wever en Alexander De Croo. Andere politieke topfiguren als Van Rompuy en Di Rupo zijn ondertussen overleden. De openbare aanklager wou tijdens deze zitting aantonen dat de politici uit die tijd moeten veroordeeld worden voor 'schuldig verzuim'. Het nalaten om de nodige maatregelen te nemen in het volle besef van de consequenties van dit verzuim.

Samen met mij waren ook Peter Tom Jones en Serge De gheldere aanwezig als getuigen, en Nic Balthazar kon het op zijn oude dag niet laten om nog eens zijn filmpjes van 'the big ask' te tonen. Stuk voor stuk hebben we aan de jury uitgelegd hoe we keer op keer hebben gewezen op de risico's van de klimaatopwarming, op de noodzaak om politieke moed te tonen en drastische maatregelen te nemen. Honderden, wellicht duizenden lezingen, tientallen boeken en artikels, waarschuwingen in de media en gesprekken met politici. Alles

hebben we geprobeerd om ze aan te zetten tot actie.

Ter verdediging gaf Yves Leterme aan dat hij te druk bezig was met BHV. Aangezien niemand in de jury wist wat dat nu weer was probeerde hij het uit te leggen. Na een half uur is hij echter onderbroken door de zetelende rechter. Die wil nu een gerechtspsychiater aanstellen om na te gaan of de heer Leterme wel over al zijn geestesvermogens beschikt, zo ongeloofwaardig klonk het hele BHV verhaal. Alexander De Croo probeerde zich eruit te praten door te zeggen dat hij toch de stekker er had uitgetrokken en dat dit wel goed is voor het milieu... Bart De Wever gaf toe dat ze toentertijd absoluut fout waren door zich enkel te focussen op de lokale politiek en zo de grote uitdagingen aan de kant over het hoofd zagen. Hij besloot met de woorden: *'achteraf gezien denk ik dat ik toen wel de domste mens ter wereld was'* verwijzend naar een populaire TV quiz waar hij ooit aan deelnam.

De jury had niet zoveel tijd nodig om tot een verdict te komen. Ze zijn alle drie schuldig bevonden (samen met een hele reeks buitenlandse politici), waardoor ze in de geschiedenisboeken zullen herinnerd worden als degenen die hun verantwoordelijkheid niet hebben opgenomen. Gezien de redelijk hoge leeftijd van de veroordeelden hebben ze een alternatieve straf gekregen. Ze moeten elk 200 uur gemeenschapdienst uitvoeren in de vluchtelingenkampen en elk 30 gratis lezingen geven over het belang van 'lange termijn denken'.

30 oktober 2029: ondertussen in Afrika

De voorbije jaren was er weinig nieuws uit Afrika en daarom wil ik er toch wel iets aan doen. Terwijl de Westerse wereld nog steeds zware aanpassingsproblemen kent in de overgang naar een lokale economie zonder fossiele brandstoffen is er in grote regio's van Afrika sprake van een ware renaissance. Daar zijn verschillende verklaringen voor, de rampen en conflicten die zich in de rijke landen afspeelden zorgden ervoor dat er nog weinig interesse was voor dit continent. We hadden genoeg aan onze eigen problemen en lieten Afrika aan zijn lot over.

Wie dacht – en dat was de meerderheid – dat het continent ten onder zou gaan aan interne conflicten en natuurrampen heeft het echter mis. Nu blijkt dat de veerkracht van de gemeenschappen daar veel groter is dan die in de rijke landen. Zodra de bemoeienissen vanuit het Westen en China ophielden (zo ongeveer vanaf 2014) kwam er nooit geziene golf van ondernemerschap op gang. Ook politiek is gekozen voor een ander model. Een aantal grenzen die indertijd door de koloniale machten werden uitgetekend bestaan nu niet meer. Afrika bestaat nu uit een lappendeken van regio's en provincies die overeenkomen met de culturele, natuurlijke en historische werkelijkheid. Deze regio's hebben bijna allen een democratisch bestuur en voeren druk handel met elkaar.

Hoewel de Sahara nog een stuk is opgeschoven naar het Zuiden blijft Afrika een land met ongekende rijkdommen. Nu de bevolking – misschien wel voor het eerst in 500 jaar – opnieuw zeggenschap heeft over die hulpbronnen gaat de ontwikkeling heel snel. Twee belangrijke revoluties staan daarin centraal. De vruchtbare gronden in bijvoorbeeld Kenia of Ethiopië worden niet langer gebruikt om bloemen of tabak te kweken voor Westerse markten. Deze gronden worden nu gebruikt voor het voeden van de lokale bevolking. Daarnaast is resoluut gekozen voor een meer kleinschalige

landbouw zonder pesticiden en meststoffen. Daardoor is Afrika al enkele jaren volledig in staat de eigen bevolking te voeden en wordt zelfs regelmatig voedselhulp naar bijvoorbeeld New York gestuurd.

Een tweede wending was de energierevolutie. Daar de Sahel regio voor permanente bewoning zo goed als verloren is gegaan is daar nu een grote gordel van vooral thermische energiecentrales gebouwd. Een deel van de warmte wordt omgezet in elektriciteit en verkocht aan onder andere Europa, een ander deel wordt ter plekke gebruikt.

Deze centrales leveren warmte voor een hele reeks industriële toepassingen. In Algerije is er vlak bij Tindouf een gigantische installatie gespecialiseerd in het drogen van groenten en fruit. Op andere plaatsen zijn er steenbakkerijen en papierfabrieken die volledig op zonnewarmte draaien. Naast de fabrieken zijn er geriefelijke onderkomens (met airco) gebouwd waar medewerkers gemiddeld drie tot vier maanden werken en dan afgelost worden door een nieuwe ploeg.

Bij dit alles is ook de culturele sector in Afrika aan het boomen. Zowel literatuurprijzen, Musicawards en Oscars gaan de voorbije jaren meer en meer naar kunstenaars uit dit continent. Toen ik jong was werd vaak smalend gedaan over Afrika als een hopeloos onderontwikkelde regio. Nu lees je meer en meer dat de 21ste eeuw wel eens de eeuw van Afrika zou kunnen worden. Ben ik blij dat ik dat nog mag meemaken.

2030

22 mei 2030: brood en spelen

Wat brood betreft zit het vrij goed tegenwoordig. Er zijn het laatste jaar geen graantekorten geweest en je kan een heel assortiment van lekkere biobroden kopen op de vele markten in de stad. In het Azaleapark waar ik vroeger naast heb gewoond, is nu ook een volksoven. Deze houtoven in steen is van de gemeenschap en wordt drie tot vier keer per week gestookt. Telkens zijn er ploegen van enkele mensen die dan een hele reeks broden bakken. Je kan er als buurtbewoner zelf je ongebakken brood afgeven en kan het 's avonds vers gebakken terug ophalen. Vaak zijn er trouwens nog pizzafeestjes als met de restwarmte van de oven nog pizza wordt gebakken.

Naast brood heeft een mens natuurlijk ook nood aan ontspanning en dat ziet er toch alweer anders uit dan pakweg 20 jaar geleden. Een echte televisie bestaat niet meer, maar de meeste mensen kijken regelmatig op het scherm van hun computer naar een of ander programma. Erg populair is het samenbeamen, waarbij een aantal mensen samen komen en dan op groot scherm naar een of ander programma kijken. Om een of andere reden is het bij tieners bijvoorbeeld nu populair om in groep naar heruitzendingen van FC de Kampioenen te kijken. Voor mij hoeft dat niet echt, maar nostalgie komt altijd terug.

Er is heel veel lokale televisie, zoals het erg originele TV Ekkergem (ja, een beetje reclame voor mijn jongste broer mag wel) en daarbij worden de gekste programma's bedacht. In Gent loopt een

reeks met de titel 'een huis in 36 uur', waarbij ploegen van 5 moeten proberen een earthship te bouwen met afval dat ze vinden in een straal van 10 kilometer. In Limburg hadden ze vorige jaar nog een reality-show met als titel 'LIM van het jaar', waarbij ze op zoek gingen naar de man of de vrouw met de laagste voetafdruk. Een andere topper is: 'wortel zoekt grond', waarbij een team een gazon omvormt tot een volledige moestuin maken terwijl de familie op vakantie is. Zeer ontroerend om de thuiskomst van de bewoners in beeld te zien. In Brussel is er een reality-show met als titel 'mijn broodje is gebakken'; waarbij celebrities elkaar moeten overtroeven in het bedenken van nieuwe broodvariëteiten.

Sport is ook heel populair, vooral omdat wandelen en fietsen de meest voorkomende manieren zijn om ons voort te bewegen zie je dit ook in het sportaanbod. Overall worden nu Elfstedentochten georganiseerd. Het kan te voet zijn, maar er zijn ook speciale edities voor bakfietsen, naaktfietsers, achteruitstappers of oorkaarswandelaars. Een echte voetbalcompetitie met zwaar betaalde prof. voetballers bestaat al een tijd niet meer. Maar elk stadsdeel heet een eigen ploeg, en de wedstrijden lokken altijd heel wat volk. De laatste jaren doet het Rabot het meestal erg goed, maar dat is natuurlijk omdat ze vooral Braziliaanse vluchtelingen hebben opgevangen. Met als gevolg dat andere wijken er nu op staan om vooral vluchtelingen op te vangen die goed op een bal kunnen sjotten.

Het leven is niet makkelijk, spel en plezier blijven een belangrijke rol spelen. Het gaat er nu niet meer om de beste of de slimste te zijn. Aangezien ook in het dagelijks leven competitie veel minder een rol speelt gaat de voorkeur nu naar genieten.

Om af te sluiten een [filmpje](#) van TV Ekkergerm, met de stem van mijn kleinzoon Klaas!

9 augustus 2030: 70 jaar...

Pfff, 70 jaar worden, dat begint toch al te tellen. Gisterenavond heb ik met de kinderen, kleinkinderen en enkele vrienden er een glas op gedronken. Vandaag is het tijd om de glazen af te wassen en even stil te staan bij deze 'gebeurtenis'. Ik heb een paar bescheiden geschenkjes gekregen, waaronder een pakje van Ajisa dat met veel touwen was dichtgemaakt. Dank zij mijn zeer goede (groene) schaar, die ik kreeg met mijn 51ste verjaardag kon ik het toch mooi opmaken. Er zal een zelf geboetseerd huisje in dat veel gelijkenissen vertoont met mijn strobalen huisje...

Het minste wat ik kan zeggen is dat de zeven decennia die ik op deze wereldbol mocht rondlopen behoorlijk afwisselend waren. Zowel voor mezelf als voor de wereld. Ik heb geleefd in overvloed en in schaarste, ik heb geleefd in angst en in hoop. De laatste twintig jaar van mijn leven waren ongetwijfeld de moeilijkste omdat we met zijn allen te maken kregen met de permanente crisis (PC). Ineenstorting van het financieel systeem, internationale conflicten om water, hongersnoden en migratie door klimaatverandering, epidemieën en overstromingen, energieschaarste en zelfs een nucleair conflict. Een aantal van de risico's die eind vorige eeuw zijn aangekondigd zijn ook werkelijkheid geworden. Na het installeren van de wereldregering en het

aannemen van de nieuwe principes begint het de goede kant op te gaan. Al durft niemand met zekerheid zeggen dat de PC nu voorbij is.

Over mijn gezondheid ga ik zeker niet klagen, mijn jaarlijkse marathon daar ben ik al een hele tijd geleden mee gestopt maar ik maak elke dag nog een flinke wandeling. Als het niet te koud is ga ik regelmatig zwemmen in het drijvende zwembad hier aan de oude dokken. Mijn moestuin op het dak kan ik niet meer alleen onderhouden, gelukkig zijn er genoeg mensen die me daarbij een handje kunnen helpen in ruil voor een deel van de oogst. Lezen zonder bril gaat ook niet meer en het weinige haar op mijn hoofd is grijs geworden.

Op het einde van dit jaar ga ik officieel op pensioen. Nu werk ik nog enkele dagen per week, vooral voor het bedrijf dat nu overal autonome ecowoningen aan het zetten is. Heel af en toe geef ik nog eens een lezing in scholen, al moet ik zeggen dat de kinderen vooral willen horen hoe het leven er vroeger aan toe ging en ze niet zo erg geïnteresseerd zijn in mijn oude Low Impact Man verhaal. Zoals iedereen krijg ik nu een basisinkomen, dat ik een stukje aanvul met het inkomen van mijn activiteiten. Vanaf volgend jaar komt er dan de pensioenbijlage bij. Allemaal niet zo veel, maar ik heb nog steeds niet veel nodig.

Ik kan vandaag dus enkel maar dankbaar zijn dat het ondanks alles goed gaat met mij en mijn kinderen. Ik geniet bijna elke dag van mijn kleinkinderen en ben er redelijk zeker van dat ze een beter leven zullen hebben. Hoeveel verjaardagen ik zelf nog zal kunnen vieren is niet zeker, maar zolang mijn vingers mee willen schrijf ik nog regelmatig een stukje op mijn blog. Er zijn trouwens nog bloggers van 90 jaar dus je bent nog niet direct van mij af...

11 november 2030: leve de paddenstoelen

We beleven weer een stormachtige en natte herfst, waardoor mensen wel eens gaan zeuren. Als het nog een tijd blijft regenen zou dit wel eens een probleem kunnen worden voor de belangrijkste industrie in Gent: de champignonteelt. Zoals iedereen ondertussen weet zijn de vele ondergrondse parkeergarages de voorbije jaren omgevormd tot kwekerijen van allerlei soorten paddenstoelen. Daardoor wordt niet enkel de paardenmest gebruikt die weer in behoorlijke mate beschikbaar is, maar ook de compost uit de vele composttoiletten in de stad.

Gezien de luchtvochtigheid en contante temperatuur in de garages is de opbrengst erg hoog. Er wordt gekweekt in vier lagen, wat maakt dat 1 parkeerplaats tot 800 kilogram per jaar kan opbrengen. Als je weet dat er in de stad ongeveer 4000 ondergrondse parkeerplaatsen zijn komen we aan een totaal van 3 200 ton biologische champignons per jaar. De teelt zorgt voor heel wat tewerkstelling, niet enkel ondergronds, maar ook bij de verwerking van de paddenstoelen tot een hele rits producten. Op die manier hebben de parkeergarages een belangrijke rol gespeeld in het economisch heropleven van de stad Gent.

Sommige (jonge) mensen vinden dat er maar eens een standbeeld moet opgericht worden voor Daniël Termont, de toenmalige burgemeester die zo vooruitziend was om deze kwekerijen te voorzien. Maar als we dan uitleggen dat het in de eerste plaats ging om parkeergarages voor de ondertussen

vermaledijde wagens dan is de goesting snel over.

Het is dus nu maar hopen dat het wat minder gaat regenen, want als de onderste lagen van de parking vollopen wordt het lastig voor de champignontelers. De parkeerplaatsen leegpompen met de systemen die daarvoor voorzien zijn vraagt te veel energie om ze terug aan te zetten.

Met dit regenweer is het alvast een goede zaak dat we niet meer hoeven rond te gaan voor 11-11-11, iets wat ik jarenlang gedaan heb. De organisatie bestaat nog maar doet uitsluitend lobbywerk. Het hele idee van rijke landen die arme landen moeten helpen is helemaal achterhaald. Er zijn nu rijkere en armere regio's op alle plaatsen van de wereld, en er gaan zelfs stemmen op ontwikkelingshulp aan te vragen bij de Afrikaanse landen die het nu goed doen. Al hoeven wij zeker geen ingeblikte champignons in te voeren.

2031

7 februari 2031: veerkrachtige natuur

De opeenvolging van natuurgeweld de voorbije decennia heeft ervoor gezorgd dat een aantal regio's volledig zijn verlaten door de mens. Het gaat vooral over de steden die door gebrek aan water onleefbaar zijn geworden. De meest bekende verlaten stad is natuurlijk Las Vegas.

Gelegen midden in de woestijn, het toonbeeld van rijkdom en consumentisme is nu al een tiental jaren volledig verlaten. Jarenlange droogte in combinatie met een gigantische brand heeft deze klater gouden stad ten val gebracht. Andere steden die hetzelfde lot kenden zijn onder andere Sevilla, Abu Dabhi en Kaboel. Sommige steden zijn dan weer verlaten omdat ze door de stijgende zeespiegel onleefbaar zijn geworden. Denk maar aan Tokyo, New York, Mumbai, Sjanghai, Jakarta en Dhaka.

Het interessante is echter dat deze door de mens verlaten plaatsen nu aan een bijzonder snel tempo terug door de natuur worden ingenomen. Regelmatig trekken kleine expedities van biologen naar deze steden en vaak komen ze terug met wonderbaarlijke verhalen. De ruimte die de mens heeft gelaten zorgt voor een explosieve groei van planten en diersoorten en deze verlaten steden vormen nu broeiplaatsen van biodiversiteit. Wolkenkrabbers raken steeds meer begroeid met mossen en vormen schuilplaatsen voor arenden en wasberen. De riolen die niet langer worden gevoed met vervuild water zijn nu het rijk van alligators en bevers. In Dhaka hebben grote kolonies

apen de hele stad ingenomen, en volgens sommige biologen hebben ze een behoorlijk intelligente vorm van samenwerking ontwikkeld.

Ook in de oceanen is de natuur zich aan het herstellen. Omdat de visvangst met grote schepen is verboden en er nu enkel nog in een zone van 100 mijl van de kust wordt vis gevangen, is de diepzee nu opnieuw een plaats waar het leven toeneemt. Een aantal bedreigde soorten zijn zich aan het herstellen, al blijft de aanwezigheid van plastic deeltjes in de oceaan wellicht nog honderden jaren voor vervuiling zorgen. De wetenschappelijke expedities die regelmatig de wereldzeeën onderzoeken zien onder andere een toename van de Potvis, de Narwal, de Beluga, Griend, Orka, Blauwe vinvis, Gewone vinvis, Noorse vinvis en Dwergvinvis.

Er gaan nu wel stemmen op om de visvangst opnieuw op te voeren, maar voorlopig is er geen sprake van. Via een van de recente wereldreferenda is ervoor gekozen dat voor het einde van deze eeuw 25% van alle oceanen en land niet mag gebruikt worden door de mens en wordt gereserveerd voor fauna en flora. Het verhaal van een wereld zonder mensen is trouwens al een hele tijd geleden verteld door Alain Weisman, hij schreef er begin deze eeuw een boek over. Ik denk dat je de fel verouderde [site](#) hierover nog steeds kan bezoeken. Het is ondertussen wel duidelijk dat het wellicht op korte termijn niet zo ver zal komen. De mens heeft blijkbaar toch zijn lesje geleerd en het evenwicht met de natuur is nu zo belangrijk geworden dat we wellicht geen stommiten meer

uithalen die het uitsterven van de mensheid tot gevolg hebben. Al kan er nog altijd een meteoriet op ons hoofd vallen natuurlijk...en dan is al de moeite toch voor niks geweest

18 juni 2021: de laatste muur is gevallen

Uiteindelijk heeft het 64 jaar geduurd, maar vandaag is het laatste conflict uit de vorige eeuw van de baan. Het gaat over de bezetting van Palestijnse gebieden door Israël. Een bezetting die van start ging na de zesdaagse oorlog in 1967. Ondanks vele opstanden, onderhandelingen en verschillende veroordelingen van Israël door de Verenigde Naties zijn ze decennia doorgedaan met het uitbreiden van illegale nederzettingen in bezet gebied. Vanaf 2003 begon Israël met het bouwen van een betonnen muur waarbij nog extra gebieden van de Palestijnen werden ingepalmd. Het conflict zat jarenlang muurvast, ook al omdat de Verenigde Staten (die er wel heel snel bijwaren als Saddam Houssein de VN resoluties negeerde) Israël bleven steunen.

Maar vandaag is dus gestart met het neerhalen van de muur. Israël moet zich terugtrekken volgens de grenzen van 1967 en de nederzettingen worden verkocht aan de Palestijnen. Dat er toch een oplossing is gekomen heeft onder andere te maken met de verzwakking van de VS op het internationaal toneel en de financiële instorting van Israël, wat dan weer te maken heeft met de buitensporige budgetten voor defensie. Het is de armoede in de jaren 10' en vooral 20' die de Palestijnen en Israëli's dichter bij elkaar heeft gebracht.

De ervaring die de Palestijnen hebben opgedaan in overleven in moeilijke omstandigheden, met name in de smalle Gaza strook bleek namelijk een belangrijke troef. Israël kon niet langer beroep doen op bescherming van de VS, kreeg geen leningen meer en moest omschakelen naar een zelfvoorzienende economie. De armoede was zo schrijnend dat er een massale opstand uitbrak (in 2024, hoewel er in 2011 zelfs al dergelijke opstootjes waren). De regering kon niet anders dan de fondsen voor leger en politie drastisch verminderen en moest op zoek gaan naar een vergelijk met de Palestijnen.

Sleiman Mansour - 'Encounter':

Tijdens de onderhandelingen over de grenzen, over Jeruzalem, de vluchtelingen en nog andere kwesties was Israël verplicht onder druk van de eigen publieke opinie om verregaande toegevingen te doen. Dat er op het zelfde moment vanuit Palestina heel wat hulp werd geleverd aan de armste groepen in Israël deed de spanningen verder afnemen. Nu hebben we te maken met twee volwaardige staten die echter op heel wat vlakken nauw samenwerking. Palestijnen die op Israëli's grondgebied wonen krijgen een aantal rechten en Israëli's die in de Palestijnse staat wonen evenzeer. Israël en Palestina vormen nu een confederale staat. Net zoals nogal wat planten- en diersoorten hebben nu ook deze groepen begrepen dat samenwerking voor elkeen beter is dan concurrentie.

Persoonlijk ben ik erg blij dat dit probleem nu van de baan is. Als jongeling ben ik trouwens ooit eens ingeschakeld als steward bij een bezoek van de toenmalige leider Yasser Arafat in Brussel. Ik heb toen maar een glimp van de man opgevangen (hij was nogal klein). Al zijn niet alle van zijn eisen effectief ingewilligd, ik vermoed dat ook hij best tevreden zou kunnen zijn met zijn volk dat nu eindelijk een eigen staat heeft...

25 oktober 2031: energiemaand?

Waar is de tijd dat oktober nog de maand van de energie was, en er allerlei acties waren zoals de dikke truiendag om mensen te sensibiliseren over het energieverbruik. Achteraf gezien waren het zeker goed bedoelde pogingen die echter geen effect hadden op het echte gebruik. Mensen bleven maar verwarmen, energie verspillen, vliegen en rondrijden. Zelfs al ging de thermostaat een graadje lager op dikketruiendag en het licht een uurtje uit bij Earth Hour.

De structurele vermindering van energieverbruik is er uiteindelijk gekomen door 2 factoren die met elkaar samenhangen. Enerzijds was er de prijsstijging van fossiele brandstoffen. Deze prijzen gingen sterk op en neer vanaf 2008, maar vanaf 2012 is de prijs van de olie niet meer onder de 150 dollar per vat gekomen. De duurdere brandstof was een gevolg van speculatie én het stilaan opraken van de best beschikbare bronnen. Vanaf dat moment konden we wel niet anders dan minder energie gebruiken.

De tweede reden van de reductie is het simpele feit dat de gevolgen van ons verbruik annex uitstoot steeds meer voelbaar werd. De droogtes, bosbranden en zware stormen waren al een tijdje zichtbaar in diverse delen van de wereld. Maar toen we ook hier met onze neus op de feiten werden

gedrukt door het [springtij](#) van 2015 is er een massale verandering gekomen in ons globaal bewustzijn. Plots begon iedereen te beseffen dat we wel degelijk enorme risico's namen door onbeperkt energie te verbruiken en ondertussen de atmosfeer op te warmen.

Er waren eind jaren negentig, begin jaren tweeduizend heel wat studies en boeken geschreven over wat nu de beste manier was om de houding en het gedrag van de consument te veranderen. Nadat bleek dat het geven van informatie geen echt effect had werden ook andere strategieën uitgetoetst. Als ik het me goed herinner was de positieve aanpak met kleine stapjes wel populair bij de milieuorganisaties. Je mag mensen niet bang maken en je moet ze positief stimuleren om kleine stapjes te zetten zoals het wassen op 30 graden of het nemen van de fiets voor korte afstanden. Het credo was toen dat je onmogelijk van mensen kon verwachten dat ze zouden inboeten op comfort.

Ondertussen is de gedragsverandering gekomen, en hebben we een flink pak moeten inboeten op het comfort (tenminste zoals dit toen algemeen omschreven werd). Zelf vond ik altijd dat kleine stapjes enkel tot kleine verandering zouden kunnen leiden. Het zijn jammer genoeg de externe omstandigheden (de kostprijs van energie en de rampen) die tot de verandering hebben geleid. Pas met het water aan de lippen zijn we gaan zoeken naar duurzame oplossingen.

Er zijn trouwens nog andere strategieën uitgetoetst in die periode. Kijk maar naar het filmpje [hier](#) dat mensen wil waarschuwen voor de gevolgen van vliegen...

2032

4 januari 2032: de cijfers

Sinds ik in 2008 gestart ben met mijn Low Impact projectje hou ik nog steeds mijn meterstanden bij. Nu ook 2031 achter de rug kan het misschien interessant zijn de nieuwste cijfers even te vergelijken met 2010. Er is wel een verandering in de gezinssituatie. Toen had ik een gezin van 2 personen, namelijk mezelf en 2 halftijdse kinderen, nu leef ik alleen in mijn stobalen huisje, al zorg ik wel een dag per week voor de kleinkinderen hier.

Water. In 2010 was het gebruik bij mij precies 16,4 liter kraantjeswater per persoon per dag. Ongeveer 15 % van het toenmalige gebruik van de toenmalige gemiddelde Belg. Zoals de gemiddelde Belg nu niet meer bestaat heb ik eigenlijk geen waterverbruik meer. Alle water dat ik nu gebruik is regenwater dat gefilterd wordt tot drinkwater kwaliteit en achteraf gezuiverd teruggegeven wordt aan de natuur. Aangezien echter we in juli dit jaar een lange periode van droogte hadden heb ik gedurende een tweetal weken water gekocht in 5 hervulbare liter bidons. Goed voor in totaal 50 liter aangekocht drinkwater. Of 0,13 liter per dag.

Elektriciteit. Mijn verbruik is nu bijna twee keer zo hoog als in 2012. Dit jaar 344 kWh en in 2010 slechts 193 kWh groene stroom gebruikt. Aangezien deze stroom van mijn 2 eigen zonnepanelen komt ben ik niet aangesloten op het net (zoals bijna de helft van de huishoudens tegenwoordig). Het verbruik is iets hoger omdat ik nu elektrisch kook en er ook wat energie nodig is

voor de waterzuivering. Maar voor mijn klimaatrantsoen heb ik geen CO₂ uitstoot met mijn elektriciteitsgebruik.

Gas. In 2010 had ik nog een gasverbruik van 537 m³ (of 6825 kWh), dit is nu tot nul gereduceerd.

Pellets. In 2010 gebruikte ik zo'n 650 kilogram pellets voor de verwarming. Door de verhuis naar het strobalehuis dat veel kleiner is en zeer goed geïsoleerd gebruik ik nu nog 150 kilogram voor een volledig jaar. In tegenstelling tot 2010 komen de pellets nu van vlakbij. Zowel in Lochristi als in Oostakker zijn er nu pelletbossen waardoor ze bij me thuis geleverd worden met paard en kar.

Mobiliteit. In 2010 heb ik ongeveer 900 kilometer (mee)gereden met de auto. In 2031 heb ik niet in de auto gezeten. Belangrijke reden is dat ik me veel minder verplaats en als ik ergens naar toe wil zonder probleem gebruik kan maken van het openbaar vervoer. Dit is ondertussen zo goed uitgebouwd dat de privé auto bijna geheel verdwenen is. Natuurlijk zijn er nog ziekenwagens en bestelwagens om goederen te vervoeren, maar deze rijden allen elektrisch. Op mobiliteitskaart zie ik dat mijn CO₂ uitstoot door het gebruik van het openbaar vervoer dit jaar op 360 kilogram komt. Daarmee kon je in 2010 met moeite 2400 kilometer rijden met een relatief zuinige wagen van 150 gram CO₂/kilometer. Met het huidige openbaar vervoer heb ik er 8 500 kilometer kunnen mee afleggen in 2031.

Afval. In 2010 had ik elke maand een klein zakje restafval (ongeveer 2 kilogram), nu is dit wellicht minder dan 1 kilogram per maand. En dat is niet mijn eigen verdienste, maar gewoon een gevolg van een totale verandering in onze consumptiepatronen. Er wordt geen plastic meer gebruikt voor verpakkingen, maar eerder bio-afbreekbare folie die gewoon in het compostvat gaat.

Heel wat producten worden onverpakt of in retourverpakking verkocht. Het voordeel van deze aanpak is dat er zelfs geen huisvuilophaling meer is. Binnen loopafstand kan iedereen zijn weinig afval kwijt in de speciale buurtcontainers. Ik ben het nu al helemaal gewoon, maar ook zwerfvuil zie je bijna niet meer in tegenstelling tot 20 jaar geleden (zie deze oude foto uit die tijd)

Voeding. Mijn menu is nog op dezelfde principes gebaseerd als toen. Geen vlees en vis, vooral lokale en seizoensgebonden producten, een deel ervan biologisch. Gezien de stadslandbouw nu sterk is ontwikkeld is het niet zo moeilijk om deze lokale producten te vinden.

Koolstofvoetafdruk. Elke wereldburger heeft recht op zijn persoonlijke koolstofbudget. Er zijn nu nog verschillen tussen de vroegere rijke landen en ontwikkelingslanden, maar tegen 2050 zal iedereen zonder uitzondering moeten kunnen leven met 0,8 ton CO₂ per jaar. Het quotum voor de stadsregio Gent (en de meeste Europese regio's) is nu 2,7 ton. Met mijn eigen verbruik zit ik nu op 0,9 ton. Ik val in herhaling, maar het is nu zelfs nog veel beter mogelijk om te leven met meer geluk en minder voetafdruk.

30 maart 2032: nog een klein probleempje...

Met veel moeite in inspanningen past de wereld zich aan de nieuwe omstandigheden aan. Voor een aantal problemen zijn we goed op weg om oplossingen te vinden. De ontbossing en overbevissing zijn gestopt, de uitstoot van broeikasgassen daalt jaar na jaar en het nieuwe model van de wereldregering en de wereldreferenda heeft duidelijk voor meer democratie en gelijkheid gezorgd. Toch is nog niet alle onheil afgewend.

Zo is er nog een enorme weg af te leggen om de chemische vervuiling van de voorbije 50 jaar weg te werken en zitten we nog met het probleem van het kernafval. Na Fukushima en het nucleair [conflict](#) tussen India en China is resoluut gekozen voor de afbouw van kernenergie. Het zal nog een decennium duren voor de allerlaatste kerncentrales dicht zijn. Alleen blijft nu nog het probleem van het nucleair afval. Hoewel de nucleaire sector steeds vertelde dat de hoeveelheden radioactief afval beperkt zijn (weet

je nog, een vingerhoedje per persoon per jaar, volgens het nucleair forum) zitten we nu opgescheept met gigantische hoeveelheden zeer gevaarlijk afval.

Er is nu sprake van ongeveer 600.000 kubieke meter hoogradioactief afval en 1,2 miljoen kubieke meter laagradioactief afval. Daar komt nog bij dat alle gesloten centrales ook nog eeuwenlang een bron van mogelijke besmetting blijven en dus bewaakt en afgesloten moeten worden. Vooral de jongere generaties zijn bijzonder verontwaardigd over deze erfenis. Naar

schatting nog 240.000 jaar zal dit afval voor grote problemen zorgen, terwijl de mensheid zelf met moeite 200.000 jaar bestaat. Het staat trouwens nu al vast dat er naast de klimaatprocessen ook een reeks nucleaire processen zal komen.

Ondertussen blijven we met het probleem zitten, en alle oude beloftes dat er ooit een oplossing zou gevonden worden voor het afval blijken niet te kloppen. Het plan om via 'transmutatie' de levensduur van de isotopen te verminderen zou wel kunnen werken, maar blijkt verschrikkelijk duur te zijn. Het bestaande afval bewerken zou gedurende 20 jaar bijna 25% van het mondiaal inkomen vragen. En dit terwijl er nog heel wat andere noden zijn.

De eerste pogingen om het afval ondergronds op te slaan hebben grote vertraging opgelopen. Het ambitieuze [Onkalo](#) project in Finland is stilgelegd in 2014 toen de financiële crisis het onmogelijk maakte verder te werken. Andere projecten in Nederland en het toenmalige België zijn eveneens 'on hold' gezet. Het enige wat nu gebeurt is dat in Mol de bewaking verscherpt is en er een aantal robots ingezet die de vaten permanent controleren. Ondertussen wordt gezocht naar andere oplossingen die op termijn wel betaalbaar zijn.

Ik begrijp mijn kleinkinderen maar al te goed als ze hun beklag doen over de vorige generaties. Zonder de nucleaire molensteen rond hun nek zagen de toekomstkansen er veel beter uit. Anderzijds helpt klagen ons niet vooruit. Dus moeten we vooral hopen dat er geen ongelukken van komen en we zo snel mogelijk een echte oplossing vinden.

2 mei 2032: nog lang geen einde

Ik heb gisteren alle papieren in orde gebracht voor mijn 'levenseinde'. Dit klinkt misschien wat onrustwekkend, maar eenmaal de zeventig gepasseerd kan het geen kwaad daar eens over na te denken. Ik heb een **wilsverklaring voor gezondheidszorg** ingevuld, ondertekend en een exemplaar gegeven aan mijn kinderen en mijn huisarts. Daarin heb ik aangegeven dat mocht ik slachtoffer zijn van bijvoorbeeld een beroerte en niet meer over mijn beslissingsvermogen beschikken welke medische behandeling ik nog wil. Zo wil ik niet kunstmatig in leven gehouden worden en geen buitensporige behandelingen. Er staan bepalingen in rond wat er te doen staat mocht ik dement worden en nog een en ander dat ik jullie nu wil besparen.

Het is tegenwoordig helemaal niet ongebruikelijk dat oudere mensen dit soort verklaringen opstellen. Er zijn nog steeds verhalen in omloop van mensen die ongeneselijk ziek waren maar nog lang in leven werden gehouden om er 'wetenschappelijke' experimenten op toe te passen. Naast het menselijk leed bracht dit ook grote kosten mee voor de gezondheidszorg, iets wat we ons nu niet meer kunnen permitteren.

Waar twintig jaar geleden het doel van de medische wereld vooral was het leven koste wat kost te verlengen ligt de klemtoon nu op een kwaliteitsvol en meer natuurlijk levenseinde. Zo sterven mensen veel vaker thuis in een vertrouwde omgeving – net zoals baby's ook bijna steeds thuis geboren worden. Wie last heeft van ondraaglijke pijnen of om één of andere reden er genoeg van heeft kan nu kiezen voor begeleide vormen van euthanasie. Dat heb ik ook opgenomen in mijn wilsverklaring, bijvoorbeeld mocht ik in een onontkoombare coma terecht komen.

Ik verwacht dat de papieren nog een tijdje in de schuif kunnen blijven liggen, en ik mijn gezondheid is nog prima, wat ouderdomskwaaltjes niet te na gesproken. Met de kinderen heb ik wel eens gesproken over mijn einde. Welke muziek er dan passend zou zijn, onder welke boom in de natuurlijke begraafplaats ik dan liefst zou liggen. Dat soort dingen. Waarbij Adam het niet laat om nog eens te verwijzen naar het hoofdstukje over 'ecologisch' sterven in mijn boek van 2008.

De erfeniswetgeving is ook flink veranderd de voorbije jaren. Precies om generatiearmoede en generatierijkdom tegen te gaan is het oude systeem afgeschaft. Behalve een aantal persoonlijke bezittingen gaat de erfenis naar de gemeenschap, die dan kan beslissen hoe dit best kan besteed worden. Zowel huizen als kapitaal gaan dus niet meer automatisch naar de eigen kinderen. Het grote voordeel is dat mensen zich niet meer zo uitsloven om rijkdom te vergaren en dat alle kinderen die geboren worden toch min of meer op gelijke voet kunnen starten.

Met mijn kinderen heb ik al eens gehad over het lijstje spullen die ik wil doorgeven. De vleugelpiano is voor Marieke, die toch een behoorlijk goede pianiste is geworden. De LED lamp die ik gekocht heb in 2009 en het nog steeds prima doet is voor Adam, net als de contrabas die ik nu al 40 jaar bewaar voor mijn Italiaanse vriend Alessio. Maar eerst wil ik nog wat genieten van een mooie oude dag.

2033

24 februari 2033: paard of robot?

Mijn kleinzoon Klaas wordt op het einde van het jaar 14 en hij is nu al aan het zagen om een hond. Hij heeft ergens gelezen dat lang geleden er heel veel mensen waren die een eigen hond hadden en hij droomt er van om een labrador of sledehond te kunnen hebben als speelkameraad. Dus heb ik hem nog eens uitgelegd dat dit niet kan. In de meeste regio's is het privé bezitten van een hond of kat al lang niet meer toegelaten.

Toen ik mezelf nog een veertiger mocht noemen was de huisdierenindustrie een miljarden zaak. Er waren speciale winkels, kappers, parfums, hotels en zelfs begrafenisondernemers voor huisdieren. Sommige mensen betaalden duizenden euro's voor exclusieve puppy's, terwijl jaarlijks tienduizenden dieren aan hun lot werden overgelaten door baasjes die hun huisdier plots niet meer leuk vonden. Een oude studie meldt dat aan de gemiddelde hond ongeveer 2 euro per dag werd besteed, en dat terwijl in diezelfde periode er meer dan een miljard mensen moesten overleven met slechts 1 euro per dag.

In de periode 2012-2025 is het aantal huisdieren echter drastisch verminderd. Er was gewoon te weinig eten, er zijn zelfs geruchten dat in die tijd huisdieren zelf in de kookpot belanden. Veel mensen konden hun huisdier niet meer verzorgen en lieten de dieren vrij op straat. Er waren

rondtrekkende bendes van honden die het behoorlijk agressief konden zijn. Om ecologische en ethische redenen is daarom nu een heel ander beleid ontwikkeld rond huisdieren.

Wie plaats heeft mag gerust 'nuttige' dieren hebben. Het gaat om konijnen, kippen of cavia's die gevoed kunnen worden met keukenafval en in een aantal gevallen ook een aanvulling kunnen leveren op het dagelijks menu. Huisdieren die echter speciale voeding nodig hebben zijn lastig omdat op de aangekochte diervoeding een grote CO₂ taks staat en dit bijna niet mogelijk is met het huidige CO₂ budget. Wie denkt dat kinderen daardoor minder contact hebben met dieren dan vroeger heeft het mis. Kinderen worden al op school betrokken bij het verzorgen van dieren zoals schapen, geiten, bijen en kippen. Redelijk wat parken hebben kinderboerderijen en paarden en koeien zijn geen ongewoon beeld in de stad. Traditionele dierentuinen zijn afgeschaft, al zijn er een hele reeks nationale parken waar je ook wel dieren kan spotten. In de stadsparken krioelt het trouwens ook van eenden, eekhoortjes, egels, vlinders en vogels.

Wat privé dieren betreft zijn er enkel uitzonderingen mogelijk die worden voorgeschreven door de dokter. Het is inderdaad zo dat voor oudere mensen het verzorgen van een huisdier een positieve invloed heeft. Het moet dan wel om kleine dieren gaan die gehouden worden volgens de normen die daar rond zijn opgesteld. En aangezien er ondertussen heel wat vegetarische voeding is voor honden en katten is de impact daarvan beperkt.

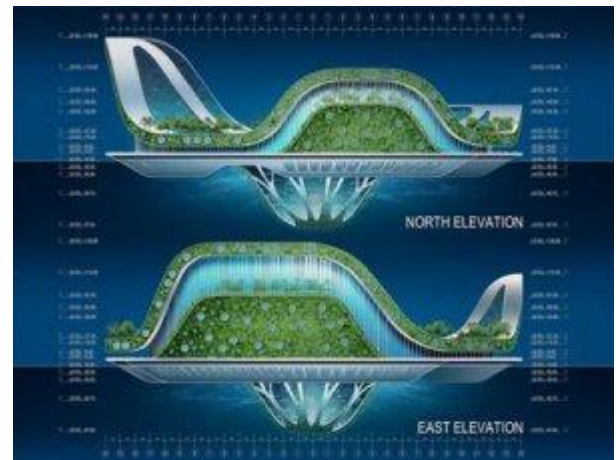

Omdat Klaas niet wil wachten tot hij bejaard is heb ik hem voorgesteld om vrijwilliger te worden bij de stadstallen. Daar worden een 30-tal paarden gehouden die onder ander ingezet worden voor transporten, voor sneeuwruimen en vuilnisophaling. Vrijwilligers staan in voor de dagelijkse verzorging en wie zich echt engageert kan op die manier wel een band opbouwen met deze dieren. En dat ziet Klaas toch beter zitten dan het allerlaatste alternatief; een robothondje.

4 juli 2023: de redding van de mensheid?

Na heel wat discussie is dan toch beslist dat gestart zal worden met de bouw van drie 'Lylipads', dit zijn drie drijvende Ecolipissen voor klimaatvluchtelingen. Omdat er nog steeds schrik is dat de klimaatopwarming die nog niet gestopt is, voor grote problemen kan zorgen is een project gestart om alvast het voortbestaan van de mensheid te verzekeren.

Voorstellen om grote ruimtesteden te bouwen of onderaardse verblijven in granietrotsen uit te houwen, hebben het niet gehaald. Uiteindelijk is gekozen voor een ontwerp van de hand van [Vincent Callebaut](#) een Belgisch architect. Enerzijds omdat het om een betaalbaar ontwerp gaat en het ook daarnaast ook rekening houdt met een mogelijk stijgende zeespiegel. De drie Lylipads zullen gebouwd worden in Noorse Fjorden en normaal

gezien in 2035 of 2036 klaar moeten zijn.

In een Lylipad kunnen zo'n 50.000 mensen permanent wonen en leven. Het hele ontwerp is zelfvoorzienend wat betreft water, voedsel en energie (een beetje zoals mijn strobalehuisje). De mensen wonen rond een centrale zoetwater vijver en bevat ruimte om toch een deel van de fauna en flora mee te nemen, net zoals een moderne ark van Noah. Zowel voor de uitwerking van de vorm als het gebruik van materialen is heel erg gekeken hoe de natuur werkt. Een denkwijze die ook wel [Biomimicry](#) wordt genoemd en nu een erg belangrijke bron van innovatie vormt.

Ik ben persoonlijk niet zo zeker of dit nu de goede keuze is. Er zijn toch tekenen dat we de stijging van de temperatuur al vertraagd hebben en zelfs bij de meest pessimistische prognoses gaat men ervan uit dat er nog redelijk wat zone geschikt zullen blijven voor menselijke nederzettingen. En wie weet hoe verloopt het leven met zo veel mensen op een beperkte ruimte in volle zee?

Over de manier waarop de in totaal 120.000 bewoners zullen worden geselecteerd is goed nagedacht. Om te vermijden dat enkel mensen met invloed of geld kunnen meevaren zal dit gebeuren via een mondiale loterij. Daarbij zal iedereen van 0 tot 60 jaar evenveel kansen hebben. Tevens zal erop gelet worden dat de bevolking van elke varende stad een doorsnede is van de wereldbevolking. Wie door het lot wordt uitgekozen kan natuurlijk weigeren, dus het zal wel een tijdje duren voor de hele procedure is afgewerkt.

Enmaal de bevolking geselecteerd en de Lylipads klaar worden ze op drie verschillende oceanen uitgezet. Benieuwd hoe dit gaat aflopen...

19 december 2033: meer feest, minder reclame

De eindejaarsfeesten komen er weer aan. Het is opvallend dat het belang van dergelijke momenten nog groter is geworden in deze moeilijke jaren, hoewel de invulling totaal verschillend is dan pakweg 25 jaar geleden. Geen vervelende elektronische 'Jingle-bells' meer in de straten, geen kerstversiering die je al in augustus kan kopen. Geen commerciële Kerstmannen van Coca-Cola, geen stormloop op de winkelcentra, geen exotische maaltijden en overbodige geschenken. Daar zijn we gelukkig van af.

Als ik er over nadenk is dit een van de grote verschillen met vroeger, we leven nu bijna in een reclame vrije omgeving. De gigantische sector die als taak had ons zaken te doen kopen die we niet nodig hadden is grotendeels in elkaar gezakt bij de start van de PC. Als je belangrijkste bekommernis is om nog over water te beschikken dan doet het er niet toe of je water koopt dat zorgt voor een slanke lijn of meer vitaliteit. Tegelijk zijn er gaandeweg maatregelen genomen om de reclame te beperken, vooral om ecologische redenen.

Zo is het al een hele tijd verboden om rond te rijden met wagens met reclamepanelen (enkel met de fiets mag het nog). Het uitdelen van flyers en gadget wordt zeer zwaar belast net als alle vormen van lichtreclame. In het straatbeeld, op bussen en bushokjes en langs de wegen zijn geen reclameboodschappen meer te zien. Onderzoek heeft ondertussen aangetoond dat dit vooral positieve effecten heeft. Er is een besparing van papier, maar het draagt ook bij tot verkeersveiligheid en de mentale rust. Toen ik vijftig was kregen we elke dag ongeveer 3000 reclameboodschappen te verwerken. Nu blijkt dat dit een factor was die bijdroeg tot onrust en ontevredenheid. Als je de hele dag omgeven wordt door dingen die je niet hebt en waarvan gezegd wordt dat je ze zou moeten hebben is dat ook niet verwonderlijk.

Er bestaan natuurlijk nog manieren om reclameboodschappen te verspreiden. Dit is vooral via digitale kanalen zoals computers en smartphones, maar iedere gebruiker bepaald welke en hoeveel reclame. Je kiest dus waarover je wil geïnformeerd worden en krijgt dan alleen deze informatie te zien. Zo krijg ik enkel boodschappen over lokale producten. De belangrijkste manier waarop diensten en producten hun weg vinden naar mogelijke gebruikers zijn de sociale netwerken. Via een aantal sites kan je heel makkelijk weten wat anderen vinden van een bepaald aanbod. Deze informatie is veel betrouwbaarder dan wat vroeger in advertenties werd beweerd.

Maar even terug naar de komende feesten. Hoe ziet het er dan uit? In de straten heb je bijvoorbeeld meer muzikanten die voor sfeer zorgen, kinderen versieren de gevels met rode en witte linten. Veel fietsers rijden rond met vrolijke belletjes. Je ziet ook meer en meer LED-molentjes, dit zijn kleine windmolens die een reeks LED-lichtjes doen branden. Het grootste verschil is dat tijdens deze periode het de gewoonte is om goedendag te zeggen aan iedereen die je tegenkomt. Wat soms wel tot grappige taferelen leidt in drukke straten. Mijn dagelijkse wandeling duurt tijdens deze periode een stuk langer dan anders omwille van al die begroetingen.

En verder zijn er natuurlijk de maaltijden, met vrienden, met familie en burens. Lekkere gerechten worden klaargemaakt en gedeeld en wat geschenken betreft passen de meeste mensen het oude Japanse systeem van de *Omiyage*. Daarbij gaan de pakjes die worden gegeven bij allerlei bezoeken ongeopend in de kast. Die gebruikt de ontvanger dan om bij een andere gelegenheid aan iemand anders te schenken. Geschenkjes die oneindig kunnen gerecycleerd worden. Altijd lol.

2034

12 april 2034: freeconomy

Nu iedereen over een basisinkomen beschikt zijn er daarnaast heel wat lokale en complementaire munten ontstaan om het economisch verkeer tussen mensen te regelen. Maar er is nog meer, een steeds belangrijker deel van de uitwisseling van goederen en diensten tussen mensen gebeurt zonder dat er geld aan te pas komt. Dit economisch model, ook wel '[free economy](#)' genoemd is ontstaan in het begin van deze eeuw als een kritiek op de samenleving waar alles rond geld draaide. In de beginjaren werd nogal smalend gesproken over deze 'freak economy' als iets van idealisten en luieriken, maar nu zie je dit fenomeen overal als de normaalste zaak te wereld.

Ik ben natuurlijk zelf ook heel lang lid geweest van de Letsgroep in Gent en ken ook wel de Torekens en andere regionale munten en deelsystemen. Bij deze modellen heb je nogal wat werk bij het bijhouden van de stropkes of punten en is er een heel datasysteem nodig om dit allemaal in goede banen te leiden. Altijd is er een soort angst van als ik iets geef wil ik toch zeker zijn dat ik iets terug krijg van dezelfde (of liefst grotere) waarde. Ondertussen leven we in andere tijden en is de mentaliteit grondig gewijzigd.

Mensen doen nu zaken voor elkaar zonder er iets van terug te verwachten. Wie te veel heeft deelt, zo zie je regelmatig mandjes op straat staan met eieren of courgettes. Het gaat dan om overschotten die je gewoon kan meenemen. Wie iets nodig heeft vraagt het, kijk maar naar het

gigantisch succes van de [‘durftevragen’](#) sessies. Het klinkt misschien paradoxaal in een tijd waar we erg zuinig moeten zijn met energie en grondstoffen, maar het uitgangspunt is dat er nu genoeg is voor iedereen. En dat we erop vertrouwen dat niemand meer neemt dan nodig.

Ik kan me voorstellen dat de generaties die leefden eind vorig eeuw dit totaal absurd zouden vinden. Relaties tussen mensen waren vaak gekenmerkt door wantrouwen. *“wat wil de ander van mij...ik moet oppassen of ik word in de zak gezet... je kan tegenwoordig niemand meer vertrouwen...ik zal wel voor mezelf zorgen, ik heb niemand anders nodig...”* Omdat onze status vooral afhankelijk was van ons bezit was iedereen druk in de weer het eigen bezit te vergroten en te beveiligen. Nu worden mensen vooral gewaardeerd voor wat ze bijbrengen aan de buurt en de gemeenschap. Toch wel iets aangener vind ik persoonlijk...

[Hier](#) een klein filmpje uit de begindagen van de freeconomy...

17 juni 2034: de grote reis

Vandaag voel ik me opgewonden als een jong veulen. Binnen een uurtje vertrekken we naar Oostende om daar op de boot te stappen naar Cartagena (Colombia). Het is al dertig jaar geleden dat ik een grote reis heb gemaakt en het was een oude droom om nog eens naar Latijns-Amerika terug te keren. Ik ga trouwens niet alleen, Marieke en Klaas zijn ook mee. Marieke heeft drie maanden vrij genomen en in het onderwijs worden dergelijke lange reizen sterk aangemoedigd. Klaas is nu vijftien en zal achteraf wel in de klas een heel project over zijn reis moeten uitwerken, zodat zijn klasgenoten mee kunnen genieten van zijn ervaringen. Voor Gert-Jan was het wat moeilijk om mee te gaan omwille van zijn werk, dus die blijft thuis.

We gaan met een redelijk klein vrachtschip, er zullen zo'n 60 passagiers meevaren en daarnaast zit er in het ruim een lading derde generatie warmtepompen van Daikin. Bij de terugreis zal de boot – naast de passagiers – vooral bananen en cacao meebrengen. Hoewel de internationale handel fel is verminderd is die niet stilgevallen. We zullen 12 tot 15 dagen op de boot zitten, een beetje afhankelijk van de wind. Want het vrachtschip is uitgerust met zeilen om zo weinig mogelijk biodiesel te gebruiken.

De overtocht is niet goedkoop (ook omwille van de klimaattaks), maar je krijgt korting als je een paar uur per dag bepaalde taken uitvoert. Zo gaat Klaas elke dag twee uur meehelpen in de keuken en Marieke werkt mee in de onderhoudsploug. Ze zal dus in de machinekamer mee te motoren onderhouden. Ik wou zelf ook wel iets doen, maar mijn kinderen drongen er op aan dat ik van deze reis zou genieten. Om het simpel te zeggen, ze hebben me gewoon verboden om klusjes te doen onderweg.

Dus zal ik veel tijd hebben, ik heb een hele (digitale) bibliotheek mee en enkele lege schriften. Het lijkt me een goede gelegenheid om eens terug te kijken op mijn leven. Ik ben tenslotte 74 en mijn lichaam wil niet altijd meer mee. Op de boot is er elke dag een uurtje internettoegang via satelliet zodat mijn lezers toch regelmatig nog een stand van zaken kan doorsturen.

Enmaal we in Cartagena zijn gaan we verder met de trein langs de kust naar Quito (een reis van 2

dagen), dan blijven we een drietal weken in Ecuador. Een van de reisdoelen is Guasuntos. In januari 1997 ben ik daar geweest en heeft Marieke, die toen iets meer dan een jaar was, haar eerste stapjes gezet. We verwachten niet direct nog mensen terug te zien uit die periode, maar je weet maar nooit natuurlijk.

De uiteindelijke bedoeling is om dan via Peru in Bolivia te raken. Het zal nog een flinke trip zijn met bussen en treinen. Toch wil ik nog een keer terug naar de plaatsen die in '87 zo'n diepe indruk op mij hebben gemaakt. De mijnwerkers in hun kartonnen huisjes op de gure Altiplano, de jeugdige actievoerders in Cochabamba, de boeren in Potosi. Het zijn die ontmoetingen die me als 27 jarige jongeman hebben gemaakt tot wie ik nu nog ben. Het contrast met de rijkdom in mijn zorgeloze jonge jaren kon niet groter zijn. Toen is me duidelijk geworden dat het probleem niet enkel armoede was, maar ook onze rijkdom.

Ik merk dat als ik hierover begin te schrijven, ik moeilijk te stoppen ben. Maar Klaas komt de kamer binnengestormd, *'komaan opa, we moeten vertrekken onze trien naar Oostende wacht niet'*.

29 juni 2034: we zijn er bijna

De reis verloopt voorspoedig, en normaal gezien zullen we morgen de Amerikaanse kust in zicht krijgen. Nu kunnen we met de verreikijker al de indrukwekkende offshore windmolenparken zien die massaal voor de Columbiaanse kust zijn opgetrokken. Honderden en honderden giganten die rustig rondjes aan het draaien zijn.

Al een geluk dat we met de boot zijn, want de voorbije dagen zagen we op het internetnieuws de berichten over verschillende grote vulkaanuitbarstingen. Het gaat onder andere over

uitbarstingen in Yellowstone in de VS, de Pinatubo in de Filippijnen en de Vesuvius in Italië. Er is niet echt een verklaring voor deze plotse simultane activiteiten van vulkanen, al kan je op sommige fora lezen dat het al door de Maya's voorspeld was. Volgens specialisten zou dit uiteindelijk wel eens een goede zaak kunnen zijn. De huidige erupties hebben een impact die geschat wordt op 2 tot 3 maal die van de Pinatubo in 1991. Als gevolg van de grote hoeveelheden fijn stof en vulkanische as in de atmosfeer was toen een tijdelijke afkoeling van de aarde met zo'n halve graad. Dus zijn er nu nogal wat klimatologen die deze situatie als een zegen verwelkomen. Er zijn natuurlijk nog andere effecten – zoals enkele honderden menselijke slachtoffers – en een flinke toename van het zwavelzuur gehalte.

De uitbarstingen maken dat er nu al helemaal geen straalvliegtuigen vliegen, ook niet met de nieuwe generatie biodiesel op basis van algen. Enkel zeppelins die aan een voorzichtige comeback bezig zijn kunnen nog vluchten maken (en kleine propellervliegtuigjes). Op de boot hebben we er nog niks de vulkanische activiteiten gemerkt. Het weer is vrij rustig en de wind zit goed.

We hebben al ongelofelijk genoten van urenlang op het dek zitten en voor ons uit kijken. Het besef van de eigen nietigheid wordt wel heel groot als je dagenlang alleen maar oceaan ziet. Het besef ook dat de boot gedragen wordt door het water waar zo'n vier miljard jaar geleden het leven is begonnen – en dat wij de voorbije decennia behoorlijk in problemen hebben gebracht. Je zou

van minder nederig worden.

Op de boot zit ook een oude visser uit Oostende die me regelmatig wijst op bepaalde activiteiten op en rond de boot. Scholen tonijn bijvoorbeeld, plankton en zeewier, maar ook grote gebieden vol met stukjes plastic. Samen kunnen we filosoferen over alles wat er mis is gelopen maar ook toch blij zijn met de nieuwe richtlijnen rond visvangst en het feit dat op een aantal plekken er beterschap in zicht is. Ik heb soms wat moeite om de man te verstaan, hij spreekt plat Oostends. Tragisch is dat hij zijn beide ouders verloren heeft bij de [ramp](#) van 2015.

Klaas amuseert zich te pletter op de boot, zijn oorspronkelijke bezwaren om in de keuken te werken heeft hij snel laten varen sinds hij bevriend is geraakt met een knap meisje. Ze is de dochter van een vrouw die eind vorige eeuw is geadopteerd door een Vlaams gezin. En nu gaan moeder en dochter terug naar het 'moederland'. En zo komt bijna een einde aan de eerste etappe van mijn laatste grote reis. Een boot vol verhalen en herinneringen op weg naar een continent vol verhalen en herinneringen.

8 augustus 2034: we zijn overbodig

Ondertussen zijn we al een dikke week op Latijns-Amerikaanse bodem. Er is te weinig tijd om de vele indrukken en ervaringen die we dagelijks ervaren ook nog eens te kunnen neerschrijven. Dus beperkt ik me tot wat losse flarden.

Wat natuur betreft is Colombia een ongelooflijk prachtig land, er zijn de hoge toppen van de Andes, de regenwouden in het Zuiden (die uiteindelijk dank zij het vele geweld in de jaren 1970-2015 veel minder geëxploiteerd zijn dan het Amazonewoud langs de Braziliaanse kant van de grens). Er zijn

de machtige rivieren met vooral de Magdalena en de Meta. Colombia telt ook een groot woestijngebied in het Noordoosten. Daar hebben we stukje door gereden met onze snelle trein naar Quito. Colombia was ooit een belangrijke olie-exporteur (800.000 vaten in 2011). Daar is een einde aan gekomen toen een grote internationale beweging de regering er van kon overtuigen om de export af te bouwen in ruil voor financiële middelen. Het zijn die middelen die uiteindelijk ook de sociale rust in het land hebben hersteld.

Bij aankomst in Quito viel het me op hoe verschillend de stad is in vergelijking met mijn eerste bezoek 38 jaar geleden terwijl de ziel van de Quito bewaard is gebleven. Opvallend bijvoorbeeld hoe kleurrijk de stad en de mensen zijn, de Idigna cultuur heeft de Veramerikanisering gestopt en de enige McDonald's die je nu nog kan vinden in Ecuador is een museum geworden, waar bezoekers kennis kunnen maken met de levensstijl van begin deze eeuw. De omslag is ook te merken in het ontbreken van afval en vuilnis in de straten en de wijziging van het verkeer. Er is een bijzonder efficiënt vervoerssysteem, met een voertuig dat je best kan omschrijven als een kruising tussen een trolleybus en een light-rail metro. Daarnaast zie je heel wat elektrische driewielers om goederen te vervoeren in de steile straten van de hoofdstad. Ze halen hun energie uit de [Solar-fire-P32](#) centrales die je op elk plein ziet staan.

Ik herinner me dat we bij ons eerste bezoek ongerust waren over de mogelijke effecten van de uitlaatgassen op Marieke, die als baby in een draagzak mee op reis was. Nu is Marieke hier met volle teugen aan het genieten van de merkbaar frisse lucht in deze stad met ruim 2 miljoen inwoners. Er is wel wat ongerustheid over de mogelijke effecten van de aswolken die vanuit de VS richting Zuiden zouden kunnen drijven, maar voorlopig is er nog niks van te merken.

Daarnaast is het lekkere eten werkelijk een feest, aangezien we thuis enkel lokale voeding eten doen we dit ook hier en smullen we van de heerlijke bananen, granaatappels en naranjillas. Het is nu ook geen enkel probleem om hier vegetarisch te eten, iets wat in 1996 bijna ondenkbaar was. De beste landbouwgronden worden nu gebruikt voor het voeden van de eigen bevolking. Een land als Ecuador heeft daarnaast best nog wat mogelijkheden om wat extra te produceren, wat vooral naar de buurlanden gaat, en af en toe eens met de bananenboot naar Europa.

Bij het vorige bezoek was ik hier voor Broederlijk Delen. Ze hadden toentertijd verschillende projecten in Ecuador. Projecten van vorming voor jongeren en vrouwen, een boerenradio, een project rond de bescherming van een meer in de buurt van Otavalo. Ondertussen zijn er geen 'ontwikkelingsprojecten' meer in de oude betekenis van het woord. De mensen nemen hun eigen lot in handen en zo zie ik dat Broederlijk Delen zijn oude slogan uit 2011 dan toch heeft waargemaakt: 'maak onszelf overbodig'.

17 augustus 2034: nog een vulkaanuitbarsting

We zitten aan de Peruaanse kant van het Titicacameer en zouden moeten genieten van een van de mooiste uitzichten op deze planeet. Maar daar is even geen tijd voor, deze morgen kwam er een alarmerende mail van het thuisfront. Adam stuurde me een bericht door van een opstand in verschillende Amerikaanse en Europese steden, waaronder ook Gent. Kleine groepjes burgers komen de straat op en willen een onmiddellijke opheffing van de CO2 beperkingen en de wereldreferenda.

Ze argumenteren dat de mildering van de klimaatopwarming door de voorbije vulkaanuitbarstingen een goede reden is om de *'onzinnige beperkingen van het gebruik van fossiele*

brandstoffen een halt toe te roepen'. De beweging noemt zichzelf de 'oil-party', en is sterk religieus geïnspireerd. Volgens hen heeft God steenkool, olie en gas in de grond gestopt om ze door te mens te laten gebruiken. Op zich is dit standpunt behalve belachelijk redelijk onschadelijk, maar deze groepen blijken over wapens te beschikken en hebben hier en daar al overvallen gepleegd, zo is de minister van Klimaat in Duitsland bij een aanslag omgekomen. In Frankrijk zijn een aantal bioboeren aangevallen en zijn er pogingen gedaan om windmolens onklaar te maken door grote vliegers in de wieken te laten draaien.

Als ik verder op internet de analyses lees blijkt dat deze groepen vooral bestaan uit de grote verliezers van de voorbije jaren. Mensen uit de vliegtuigindustrie, de vleesindustrie, de automobielsector, de wapenhandel, de oliesector en de banken. Reeds meerdere jaren zijn ze in het geheim bezig met de voorbereiding van deze opstand, waarbij ze nu eindelijk een concrete aanleiding hebben. Ze willen af van de strenge reglementering rond het energiegebruik en schuiven de menselijke vrijheid als ultiem doel naar voren. Omdat ze ook heel wat marketeers in hun rangen hebben slagen ze er redelijk goed in de publieke opinie te bespelen. Ze vinden het niet kunnen dat mensen in Afrika of Azië mee kunnen beslissen over wat er met deze planeet gebeurt.

Ik ben natuurlijk erg ongerust over hoe het nu verder loopt. Nogal wat van mijn vrienden zijn heel actief precies in die sectoren die geïmponeerd worden door de 'Oil Party'. Van echt geweld is in Gent nog geen sprake, maar in Antwerpen was er een nachtelijke actie waarbij de banden van honderden fietskarren zijn kapotgesneden. In Hove is een veld met biologische aardappelen vernietigd en daarbij was een mysterieuze slogan achtergelaten: 'de wraak van Wetteren'.

Hier zitten we dan met onze voeten in het hoogstgelegen meer ter wereld. Terwijl ik hier met eigen ogen kan zien dat de veranderingen van de voorbije decennia een hele verbetering zijn voor de

bevolking in Latijns-Amerika. Terwijl het duidelijk is dat de natuur veerkrachtig genoeg is om te herstellen van de schade die we de voorbije eeuwen hebben aangericht. Terwijl heel duidelijk is dat een eerlijke verdeling van hulpbronnen voor iedereen beter is. Blijkbaar is bij sommige mensen de hebzucht en arrogantie nog niet helemaal verdwenen.

Straks ga ik met Marieke en Klaas overleggen hoe het verder moet. Gaan we onze reis stopzetten, en proberen zo snel mogelijk thuis te geraken? Wat hoe dan ook een kwestie van weken is. Of wachten we nog enkele dagen af alvorens te beslissen? Ik hou jullie op de hoogte...

21 augustus 2034: met pijn in het hart.

Beste lezer, ik schrijf dit nu aan boord van een Zeppelin, op weg naar huis. Of beter gezegd, ik dicteer dit bericht aan Klaas. Marieke zit bezorgd naast mijn bed. De gebeurtenissen van de voorbije dagen hebben me geen goed gedaan. Nog dezelfde dag als die waarop ik het bericht kreeg van de opstand van de 'Oil party' ben ik in elkaar gezakt in een restaurantje naast het Titicacameer.

Een hartaanval, volgens de dokters een combinatie van de grote hoogte, de inspanningen van de reis en de opwindning over de recente gebeurtenissen. Zelf denk ik dat het nogal meevalt, al kan ik niet rechtop staan of zitten. Ik ben meteen met een propellervliegtuig naar Lima gebracht en kreeg een eerste behandeling in het ziekenhuis. Gelukkig was ik buiten bewustzijn, anders had ik misschien toch geprotesteerd tegen het vervoer met een vliegtuig. Ik die ervan overtuigd was dat mijn laatste vliegtuigreis in maart 2008 naar Ierland was (voor het werk dan nog).

Nu ben ik onderweg met een Medic-Zeppelin naar Amsterdam. Deze zeppelin maakt handig gebruik van hoge luchtstromen en gebruikt weinig energie om de overtocht te maken in 37 uur. Alle medische apparatuur en personeel is hier aanwezig voor een goede verzorging. Ik ga ervan uit dat ik kwiek als een hoentje uit de Zeppelin stap, klaar om de strijd aan te gaan tegen de "Oil party". Ik zie Marieke wat meewarig kijken, maar toch knikt ze van ja. Iemand die ziek is mag je niet tegenspreken zeker.

Tegelijk ben ik overweldigd door het uitzicht van op ongeveer 16 kilometer hoogte. Ik zie nog de randen van het Amerikaanse continent, met het vele groen van het regenwoud (al ontbreken nog flinke stukken), aan de andere kant de oneindige uitgestrektheid van de oceaan. Ik probeer me voor te stellen hoe daaronder die vele miljoenen levende wezens samen een ingewikkeld en fragiel netwerk vormen. Hoe elk onderdeel, van de kleinste eencellige tot de reusachtige potvissen allen van elkaar afhankelijk zijn en enkel kunnen overleven dank zij en met elkaar.

Daar komt een verpleegster aan met een spuitje. Ik moet vooral veel rusten en me geen zorgen maken over hoe het gaat met de planeet. Net voor ik mijn ogen sluit valt me op dat de verpleegster heel erg lijkt op Lady Linn.

9 november 2034: nie pleuje

Dit gaat traag. Ik kan maar 1 vinger gebruiken om dit bericht te tikken. De gevolgen van de hartaanval zijn een stuk erger dan eerst gedacht. Ik bespaar jullie de details, maar beterschap is niet meer mogelijk. Alles is geregeld met de stervensbegeleider, vanavond breng ik nog door met mijn familie en vrienden. Deze nacht is alles afgelopen, voor mij toch.

Ik lig nu beneden met genoeg zonlicht door de grote ramen om de tegelkachel uit te kunnen laten. Boven mij woont al enkele maanden een jonge studente uit Mali. Zoals voorzien was is mijn huisje makkelijk op te splitsen in twee eenheden. Suzanne – zo is haar naam – doet ook af en toe een paar boodschappen voor mij. Maar van bezoek mag ik niet klagen. Dagelijks komen enkele mensen langs om een praatje te doen of me te verzorgen.

Het is ondertussen duidelijk dat hier in Gent de ‘Oil party’ geen voet aan de grond krijgt, daarvoor zijn de mensen te veel gehecht aan het kwaliteitsvolle leven dat de voorbij jaren is uitgebouwd. In andere regio’s liggen de kaarten moeilijker. Ik probeer nog dagelijks op de hoogte te blijven van wat er gebeurt, tegelijk verdwijnt mijn interesse om het allemaal te volgen. Ik heb de voorbije 74 jaar wel een en ander meegemaakt. En soms vraag ik me af of de mens uiteindelijk bereid is om te leren uit zijn fouten. We wisten al heel lang wat er zat aan te komen in de jaren voor de PC, we wisten al heel lang wat we eraan konden doen. Alle mogelijke oplossingen en alternatieven waren voorhanden.

En toch hebben we gewacht. Hebben we gedacht dat het wel goed zou komen, dat er nog een miraculeuze oplossing uit de lucht zou vallen. Zolang het voor ons nog meeviel maakten we ons niet al te veel zorgen over de miserie van de anderen. In de media ging het over de transfer van een of

andere goedbetaalde voetballer of de lingerie van een prinses. Tot we zelf enkele mokerslagen te verwerken kregen. Het [springtij](#), het [nucleair conflict](#), de problemen met [water](#), de [permafrostcrisis](#), noem maar op. De prijs die we betaald hebben voor onze nalatigheid is gigantisch. Een prijs die dan vooral opgehoest is door zij die meest kwetsbaar waren en het minst hadden bijgedragen tot te problemen.

Zal het in de toekomst ooit beter worden? Tijdens mijn leven zijn heel wat positieve evoluties naar voren gekomen. Meer dan eens ben ik verrast door acties van mensen en groepen die opkomen voor een ecologische en solidaire wereld. Structureel is de invoering van de wereldregering een verbetering. Al tonen de recente gebeurtenissen aan dat het een processie van Echternach blijft. (voor de jonge lezers: deze Middeleeuwse processie die elke dinsdag na Pinksteren in het Luxemburgse Echternach werd gehouden ging volgens een specifiek ritme: 3 stappen vooruit en 2 stappen achteruit)

Ik kan in elk geval dankbaar zijn dat ik in deze periode mocht leven. Dat ik de kans kreeg om zelf iets te doen. Of het nu veel uitgehaald heeft of niet is nog niet eens het belangrijkste. Ondanks alles geloof ik dat het ooit wel goed komt. *'Nie neute, nie pleuje'* zo zeggen ze dat hier in Gent. Groetjes.

Low Impact Man Retroblog

Tijdens de zomer van 2011 maakte Steven Vromman een reis in de tijd. In zijn Retroblog kon je lezen hoe we in de toekomst omgaan met de wereldproblemen die op ons afkomen. Niet zwaarwichtig, maar op luchtige wijze vertelt de Low Impact Man hoe de toekomst eruit ziet: de ene crisis na de andere brengt mensen dichter bijeen en kleine lokale initiatieven groeien uit tot wereldveranderende gedragspatronen.

Na 25 jaar ervaring in de Noord-Zuidsector en de milieubeweging is **Steven Vromman** (°1960) door zijn blog (www.lowimpactman.be) bekend geworden als de Low Impact Man. Canvas maakte een driedelige documentaire over zijn experiment om goed te leven met een minimale ecologische voetafdruk.

2011

Dit e-Book is beschikbaar via www.ecolife.be en via www.lowimpactman.be

Contactgegevens:

Ecolife vzw

Valkerijgang 26 3000 Leuven

tel. 016 222103 info@ecolife.be